

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Akarat és cselekvés.

Budapest, május 23.

Urnapiján két nagy politikai beszéd hangzott el a szabolicsmegyei Nyirbátorban. Az egyiket gróf Károlyi Mihály, a másikat Justh Gyula mondotta. Mindkét beszéd a függetlenségi pártok folyamatban levő fuziójának is szentelt egy-egy fejezetet, sőt gróf Károlyi Mihály még ennél is tovább ment és mint *második lépésről*, a választójogi blokkról, szóval az erők további egyesítéséről, illetve annak szükségességéről is megemlékezett.

A két beszéd tenorja egybehangzóan az volt, hogy az egyesülés szükséges és meg kell azt csinálni. Justh Gyula minden kétséget kizárólag kijelentette, hogy *akarja* a fuziót, gróf Károlyi Mihály pedig ugyanily nyíltsággal azt jelentette ki, hogy ő Justh Gyulával, Kosuth Ferenczcel és Apponyival, tehát a vezérekkel — *és csakis ezekkel* — akarja az egyesülést.

Szóval azok az állítólagos ellentétek, amelyekről a munkapárti sajtó oly nagy előszeretettel emlékezett meg, íme, egyszerre eltűntek a két ellenzéki vezetőpolitikus között és kiderült, hogy a végcélban Károlyi és Justh is teljességgel egyetértének. Tisztán áll előttük az, hogy csakis egyesült erővel és zárt csatarenddel lehet leberkózni a mai förtelmes kormányrendszert, hogy csak is így lehet visszaállítani a megsértett

jogrendet és hogy csakis így lehet megcsinálni a nagy demokratikus átalakulást, melynek bázisa az általános választójog.

Az igaz, hogy mindkét vezetőpolitikus elismerte, hogy az egyesülés kivételében van felfogásuk közt bizonyos véleményeltérés. Justh részletes programmal szeretné a fuziót, Károlyi pedig — bár nem bánja a részletezést sem, — a régi függetlenségi program alapján általánosságban. Csak a legközelebbi munkaprogramot: a választójogot szeretné az egész komplexumból kiragadni és ezt tenni legelső sorban az egyesülés gerinczév. A program többi pontja távolabbi feladatokat jelent, ezekről, illetve ezek konkrétizálásáról lehet szó későbbben is.

A két vezető politikus tehát nyíltan és világosan rámutatott a létező véleménykülönbségekre is, de sietett ezekkel szembe állítani a saját erős *akarata*t, mely hivatva van ezeken a muló nehézségeken győzedelmeskedni. A mult már megmutatta, hogy Károlyi és Justh is tudnak erősen akarni és ha most *mindketten egyet akarnak*, akkor nyilvánvaló, hogy ez az akarat okvetlenül érvényesülni is fog. Ez a kettős akarat tehát biztos záloga a függetlenségi pártok egyesülésének.

Azonban, nézetünk szerint, az egyesülés létrejöttének sulypontja mégsem csak a *puszta* akarásban van. Ha az egyesülés gondolata már megérett az

egyértelmű akaratra, akkor azt *végre is kell hajtani*, mielőtt ez az akarat tömörségéből és energiájából csak valamit is veszíthetne. Mert csakis így lehet ennek az egyesülésnek ereje, tartalma és tartóssága. Az akarat és cselekvés bár egymással rokon, de mégsem azonos fogalom. És ha az akaratot a cselekvéstől hosszú folyamat választja el, akkor ez mindig a cselekvés erősségének rovására megy. Idővel minden elposványosodik, még a legnagyobb, a legszentebb dolgok is és ez szokott az olyan akarat sorsa lenni, melyet nem kísér nyomon a cselekvés is.

Mi távolról sem mondjuk, hogy ez a függetlenségi pártok fuziójának kérdésében is így van, de halljuk és észre vesszük munkapárti oldalról azt az örömrivalgást, mely annál erősebb lesz, minél távolabbra tolódik ki az egyesülés keresztülvitele és végrehajtása. A munkapárt köréből már is azt mondják, hogy az egész fuzió ügy elposványosodott és hogy nem lesz belőle semmi. És ez a vélemény mind arra van alapítva, mert az akaratot a cselekvéstől olyan hosszú idő választja el.

A munkapárti káröröm azonban, bármily hangos is, egy kissé korai. Mert mi úgy látjuk, hogy a fuzió kérdésében a nyirbátori beszédekkel a praemediáció kora lejárt és hogy most már a közvetlen közelben van a cselekvés. Erre vall legalább is az elhangzott beszédeknek az a része, amelyben a kor-

Egy a sok közül.

Írta: Fligl József.

(Utánnyomás tlios.)

Mikor Dénes Ákos még szőke, kis fücska volt, akkor az édesanyja, egy nagyon szorgalmas mosónő, aki özvegyasszony léteére magáért és gyermekéért nehéz életküzdelmet folytatott, gyakran mondta az ismerőseinek:

— Szívesen dolgozom véresre a kezeimet, ha csak ebből a fiuból valami finom ember lesz. Az előkelő modorát az apjától örökölte. Az se volt a helyén és ezért kellett olyan fiatalon tönkre mennie. De Ákosnál azt akarom, hogy az őt megillető helyre kerüljön. Ezért én szavatolok!

Valóságban a kis Ákos atyja, egy egyszerű napidíjas inrok, nem volt valami lángész. De értette a módját, miként kell az embereknek finomabb modorral imponálni, jól ki tudta magát fejezni és kifejelett érzelme volt a fényűzés iránt. Nagy hajlama volt a sportok különféle nemeire is és ezekre a kelleténél több pénzt költött. A felesége azonban büszke volt reá és beletörődött mostoha sorsába. Mikor a férfi fiatalon meghalt, az asszony vigasztalhatatlan volt és egyetlen fiát most hajszálnyira az ura mintájára nevelte.

Ákos iskolába kezdett járni. Nem volt valami nagy tehetsége a tanuláshoz, de föltűnt a finom ruhái által. Édesanyja szívesen állt egy órával tovább a munka mellett csakhogy, a fia éppen olyan legyen, mint a finom házakból

való fiuk. És mikor Ákos bevégezte a polgári iskolát, akkor az asszony a gyám azon ajánlatát, hogy a fiut fölveszi a műszerész-műhelybe, majdnem megütközéssel visszautasította. Nem, munkás ne legyen belőle! Ő, aki maga is egész életén keresztül keservesen dolgozott a megélésért, sajtóságon módon némi utálatot érzett a munka iránt. Kijárta, hogy Ákos egy finom divatáru üzletbe került. Kezdetben persze csak kifa.ósi minőségben. De csinos arca és jó gondozott külseje tetszett az előkelő női közönségnek. Ilyként a főnök őt rövid idő alatt a kiszolgáló asztalhoz állította. És most Dénes Ákos elemében volt. A zizegő kelmekben, a czipke-, szalag- és selyemhullámokban való vágkálás valóságos élvezetet okozott neki. A csillogó ékszerekkel parádézó hölgyek pedig, akikkel az üzletben érintkeznie kellett, teljesen elkápráztatták.

A bére azonban nagyon csekély volt, azonkívül mindig választékos ruhában kellett járnia. Anyja mindent megtett, ami tőle tellett. Mégis gyakran nagyon szűkiben voltak a pénznek. Ekkor váratlanul egy kis örökséghez jutottak. Mikor azt a pár százkoronást ott látták maguk előtt az asztalon, az a szokatlan tudat, hogy nem munkával szerzett pénznek vannak a birtokában, részegítőleg hatott rájuk. Számítatlan tervet kezdtek kovácsolni. Hirtelen sok mindenféle portéka elengedhetetlenül szükségesnek tűnt fel előttük, amit eddig alig nélkülöztek.

— Én a maguk helyén a pénzt elvinném a takarékpénztárba — szölt Batori Magda nyugodtan, mikor az ő tanácsát is kikérték. A

leány évek óta esténként mindennapi vendége volt Déneséknek. Atyja, aki özvegyember volt, csak késő este tért haza a szolgálatból. Testvérei nem voltak. Napközben a csipkeiskolában, este pedig a magánvevők részére dolgozott. Éles szemei és finom ujjai voltak az ő tőkéje, amelyet kamatoztatott. Ehhez járult még elsőrangú ízlése.

— A takarékpénztárba? — szölt Dénes Ákos megütközéssel. — Mikor az embernek annyi pénzre van szüksége! Milyen itt minden a mi szobánkban! Minden ócska és divatját multá! Ha a Miczi egyszer eljönne hozzánk látogatóba, szegyelemünk kellene magunkat! Neki van saját lakása és szobaleánya...

— És ki fizeti mindezt? — kérdezte Magda.

Finom ízlésű, okos arczát fölemelte a munkáról. Az aczélszürke, mély tüzi szemek komolyan pillantottak Ákosra. A fiu nem felelt, mert köztudomású dolog volt, hogy a bájos Miczinek, aki a házmasterék leányaként mellettiük nőtt fel, volt egy „barátja”. Egy sárga arcu, hegyes orru, öreges ur. Érdekes nem volt, de volt pénze.

— Nos tehát — törte meg Magda a mélységes, csendet. — Te nem válaszolsz és én ebből is értek. Én nem cserélnék Miczivel. Én csak sajnálni tudom őt. Különb: honnan tudod, hogy meg akar látogatni?

— A napokban árukat szállítottam neki. Miczi kijött az előszobába, nagyon kedves volt hozzám és azt mondta: „A viszontlátásra, majd eljövök egyszer!” Te... milyen szép ott nála! Olyan minden, mint egy grófi házban!

mány cselekedetei, panamá és egyéb bünei a legteljesebb kiméletlenséggel állíthatnak a közvélemény elé, nyilván azzal a célzattal, hogy az ország ezekből lássa át a tisztességes politikusok egyesülésének szükségességét, miután a vezérek azt már maguk is belátták. Mert addig nem lehet remélni, hogy az ország abból a korrupciós szennyből és panama-büzből kiemelkedhessen, ahova a munkapárti uralom juttatta, amíg nincs egy tömör fallanx, mely le tudja gázolni a bűnösöket ezt a szövetezetét.

A cselekvés tehát *sürgős*, ha segíteni akarunk az országon, amelynek a demokratikus átalakulásra, a megtisztulásra, a friss, üde közéleti levegőre feltétlenül szüksége van. Itt már nincs idő praemeditációra, felesleges skrupulusokra, mert a cselekvés számára eljött a tizenkettedik óra. Ha ezt elmulasztjuk, akkor egy óriási kötelességet mulasztotunk el a nemzettel szemben, amit jövötenni talán alig lehet többé.

És itt igaz van gróf Károlyi Mihálynak, aki rámutat a Balkán-államok példájára, amelyek egyesültek egyetlen célért és le tudták győzni a törököt. Nekünk is egyesülnünk kell, ha az egyetlen, a legfőbb célnál: a demokratikus választójognál, mint a nagy átalakulás alapfeltételénél eredményeket akarunk elérni. És pedig egyesülnünk kell tüstént, mert csakis így lehet egy másik egyesülést tönkretenni, amely jelenleg él és virágzik, de amely az ország jogainak és javainak elkobzására alakult: a munkapárti rendszert! . . .

Budapest, május 23.

Az intéző bizottság ülése. A szövetkezett ellenzéki pártok intéző bizottsága szombaton délelőtt tizenegy órakor az országgyűlési néppárt körhelyiségében ülést tart, amelyen a parlamenti taktika kérdésében fog tanácskozni.

Már az előszobában is drága szőnyegek fekszenek a földön, pazar villanyos világítás . . . És mindenütt kanapék és márványasztalkák.

Az a remény azonban, hogy a „finom“ Miczi öt tényleg meglátogatja, Dénes Ákosra oly kábitólag hatott, hogy gyermekkori barátja figyelemzetése daczára egy diszes kanapét és egy ruhaszekrényt vásárolt. A padlóra egy-nem valódi szőnyeg került, a falra pedig két olajnyomatú kép. Mikor Magda először lépett a szobába annak átalakítása után, a változás majdnem fájdalmasan érintette. A régi, megszokott butorokat nagyon szerette. Most mindenütt cseső vásárat látott.

Miczi pedig ígérete daczára nem kereste fel őket. De abban az üzletben, ahol Dénes Ákos kiszolgált, most gyakran megfordult. A fia benne látta a megtestesült eleganciát, élő bizonyítékát annak, hogy mindenki, aki csak akar, magasabb körökbe emelkedhetik. Mint-hogy a báró elutazott, Miczi meghívta a fiút, hogy egyszer látogassa meg. Ákos a meghívást persze boldogan elfogadta. Nemsokára gyakori vendége volt Miczi társas összejöveteleinek. Ceodálkozással, szinte kábultan pillantott bele az élvezeteknek egy előtte eddig ismeretlen világába. Fecse, szép leányokkal találkozott itt, kardalosnőkkel és bállettáncosnőkkel, kis kabaré-énekesnőkkel, kifogástalanul öltözött kávéházi kasziroknokkal. Az urak többnyire jól táplált alakok voltak és széles arany óraláncokat viseltek. Volt köztük néhány vidám háztulajdonosfiú, elvéve egy mulatnivágvó katonatiszt, néhány fiatal művész. Ezek megtanították Ákost az életre a maguk módja szerint. A fia pedig vajmi gyorsan megtanulta, hogy

Cuvaj lemondott. Zágrábból jelentik: Jól informált körökben azt állítják, hogy *Cuvaj* kir. biztos *Lukács* László miniszterelnöknek átadta lemondását. A lemondást egyelőre nem fogadták el, mert a kormány nem talál *Cuvaj*-nak alkalmas utódot. Tény azonban, hogy a lemondás folytán a magyar kormány kénytelen lesz a horvát válság megoldását komolyan fontolásra venni.

Hazai miniszter felszólalása. Egyes lapok határozottsággal állítják, hogy *Hazai* Samu báró honvédelmi miniszter a képviselőház hétfői ülésén felszólal a várpalotai gyakorló- és lövőterület vétele tárgyában. Ezzel szemben arról értesülünk, hogy a honvédelmi miniszter e kérdésben a képviselőház első érdemleges ülésén, szerdán vagy csütörtökön fog szót emelni.

Bartóky államtitkár itthon. Dr. Bartóky József földművelésügyi államtitkár, aki háromhetig Voloskában üdült, visszaérkezett Budapestre és a mai napon a minisztériumban átvette hivatala vezetését.

Az ágyugyár a pénzügyi bizottságban. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 órakor *Teleszky* János pénzügyminiszter és *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszter részvételével báró *Láng* Lajos elnöklelte alatt ülést tartott, melyen az ágyugyár felállításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. Báró *Solymossy* Ödön előadó ismertette a Skoda-czeggel megkötött szerződést és kérte a törvényjavaslat elfogadását. Az előadó előterjesztése után személyes kérdésben szót kért *Nagy* Ferencz és tiltakozott egyes lapoknak ama híre ellen, mintha ő az ágyugyár egyik igazgatójával volna kiszemelve. *Münnich* Kálmán jobban szerette volna, ha ezen gyárat mindjárt kezdetben függetleníteni lehetett volna a Skoda-gyártól. Kívánja, hogy a gyár a szerződésben kikötött 25 év múlva önállósíttassék. *Hegedüs* Loránd a meglévő magángyárak megfelelő védelmét kívánja magába a törvényjavaslatba felvenni. Különösen kifejti, hogy Skodát a 8 százalékos nyereségrészesedés csak az ágyugyártás és nem a többi gyártási ágak után illesse meg, mert ellenkező esetben érdeke a gyártást a magánipar kárára kiterjeszteni. *Nagy* Ferencz szintén szükségesnek látja a kereskedelmi miniszter ingerenciáját intézményesen biztosítani az esetben, ha az ágyugyár az üzemét a magánipar által gyártott cikkekre kívánna kiterjeszteni. *Papp* Géza szintén kívánatosnak tartaná, ha világosan kifejezetnék, hogy a 8 százalékos részesedése a Skoda-gyárnak csak az ágyugyár értendő. Báró *Láng* Lajos bizottsági elnök ugyanily értelemben szólott. *Teleszky* János pénzügyminiszter a felmerült észrevételekre reflektálva elsősorban

indokolja, hogy miért határozza el magát a kormány arra, hogy az ágyugyár létesítésének kérdését részvénytársaság alapítása útján igyekezze megvalósítani, — amely részvénytársaságban a kormány megfelelő befolyást biztosítana magának és nem a diósgyőri állami vasgyár fokozatos kifejlesztése útján. A bizottság tagjai részéről kifejezett kíváncságnak megfelelően, kész hozzájárulni ahhoz, hogy a megalkotandó törvényben határozottan kifejezésre juttassék az, hogy az ágyugyár működési körének kiterjesztéséhez netán adandó engedély, amelynek megadása a szerződés értelmében a pénzügyminisztert illeti meg, csak a kereskedelmi miniszter hozzájárulásával legyen megalkotható, megjegyezvén, hogy e kérdés megoldása sohasem is volt másképpen kontemplálva. Ehhez képest a törvényjavaslatban új szakasz beiktatását javasolja. Ami a szerződésnek a magyar mérnökök alkalmazására vonatkozó határozmányát illeti, kijelenti, hogy ha a kellő számú alkalmas munkatárs a magyar állampolgárok között rendelkezésre fog állni, azokat tényleg alkalmaztatni is kell. — Báró *Lévay* Lajos felszólalása után a bizottság a javaslatot úgy általánosságban, valamint részleteiben a pénzügyminiszter által javasolt új paragrafusnak beillesztésével elfogadván, áttért a helyi érdekű vasutak szállítási adójáról szóló törvényjavaslat tárgyalására, amelyet ugyancsak elfogadott. Végül letárgyalta és elfogadott két viczinális törvényjavaslatot és négy vasuti jelentést.

A közlekedési bizottság ülése. A képviselőház közlekedési bizottsága folyó hó 23-án délután 5 órakor *Beöthy* László kereskedelmi miniszter részvételével báró *Dániel* Ernő elnöklelte alatt ülést tartott, amelyen több helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot és miniszteri jelentéseket fogadott el.

A Polgári Törvénykönyv. Az utolsó évtizedek egyik legnagyobb gonddal előkészített törvényhozói alkotása, a magyar polgári törvénykönyv nagy lépéssel közeledik megvalósulás felé. Az első tervezet még 1900-ban került nyilvánosságra és azóta szakadatlanul folytak az igazságügyminisztériumban a tanácskozások, szövegezesek, módosítások a nemrégiben elhunyt *Imling* Konrád államtitkár vezetése alatt. A második tervezet akkor, amikor halála bekövetkezett, már teljesen kész volt s azt az igazságügyminiszter nevében vasárnap, a hónap 25-én délelőtt 11 órakor fogja a nyilvánosságnak átadni *Töry* Gusztáv államtitkár a Magyar Jogászegylet által rendezett ünnepélyes ülésen. A tervezet főbb elveit ugyanakkor *Thirring* Lajos kuriai bíró fogja ismertetni. A kormány az újabb bírói észrevételek meghallgatása után már legközelebb megállapítja a tervezet végleges szövegét és azt törvényjavaslat alakjában lehetőleg még ez év folyamán a törvényhozás elé kívánja terjeszteni.

nem! Az ő fia most znár igazán máshoz van szokva!

— Nem vette észre Dénesné asszony, hogy Ákos most feltűnően rossz színben van? — kérdezte Magda némi szünet után. — Az areza úgy megfogyott és a szemében valami nyugtalanság van . . .

De Dénesné asszony nem vette észre, hogy fia változáson ment keresztül. Talán nem is akarta észrevenni . . .

Késő ősze volt. Az időny elérte a tetőfokát. A nagy divatruizletben megtekintésre és vásárlásra éhes embertömeg tolongott. Az alkalmazottak nagyon el voltak foglalva. Dénes Ákos kiszolgált. De mialatt a vevők előtt kitergette a nehéz kelméket, szalagokat és rojtokat, a tekintetét egyre, mintegy kutatva végigjártatta a tömegen. Sajátságosan nyugtalan volt a pillantása. Valószággal rossz színben volt. Beesett arezán vörös foltok égtek és a keze idegesen remegtek.

— Szervusz — szólta Miczi kisasszony és vidám mosolygással intgetett feléje. Keresztülkijűzte magát a tömegen és most ott állott a kiszolgáló asztal előtt. Hangjának hallatára a fiú összeröszköszt, mintha megjéjött volna. A leány azonban ügyet se vetett reá.

— Csipkére volna szükségem, egészen keskenyre. Ne legyen drága . . . igen . . . egy fél méter kell . . .

A leány jó sokáig válogatott. A Dénes helye mellől lassan elhúzódtak a vevők. Végre ők ketten egyedül maradtak az osztályban, csak egy öreg, féligsíket munkás maradt még ott, zöld ernyős sapkával, akit alkalmasint a

az embernek csak a legújabb angol nyakkendőket és a legfinomabb keztyűket szabad viselni, hogy drága illatszerek, szép fehérnemű, jó szabású cipők hozzátartoznak a kultúremberhez“. Megtanulta azt is, hogy az ember a színház után nem mehet rögtön baba, hanem hogy egy előkelő vendéglőben „kell“ vacsoráznia és hogy vacsora után nem szabad lefeküdni egy eszébe „fekete“ vagy egy pohárka likőr nélkül. Mindez tulajdonképpen oly magától érthető volt. És éppen oly természetes volt az is, hogy „néhány koronának“ mindig a zselben kellett lennie. Miczi társaságának a tagjai kitűnően értették a módját, miként kell a pénz teli marokkal szórni. Néha persze hirtelen egészen elfogyott a pénziük. Ilvenkor természetesen egy másik fizetett. Néha Ákos volt az a „másik“ és a legnagyobb szegénynek tartotta volna azt mondani, hogy ez nehezére esik.

— Az istenért, honnan veszi Ákos ezt a sok pénzt? — kérdezte Magda néha, amint megfigyelte Dénesné, amidőn nagy gondnal kitesztogatta fiának selyemmel bélelt felöltőjét, elegáns öltözetét. De az öreg asszony ilvenkor majdnem megharagudott.

— Honnan veszi? Ákos nagyon hasznavehető ember! Van ott mindenféle mellékkereset: jutalékok, proviziók és effélék. A főnöke bizonyosan tudni fogja, hogy kit bír benne.

Magda nem felelt. Szomorúan tekintett Ákosnak most többnyire üres helyére. Az utóbbi időben sápadt volt az areza, a szája pedig gyakran fájdalmasan rándult össze. Az öreg asszony hosszas pillantást vetett reá. Mi baja van ennek a leánynak? Azt képzelte talán, hogy Ákos el fogja venni feleségül? Iste-

Az egyesülés után.

— Justh és Károlyi Mihály a fuzió mellett. —

Népgyűlés Nyirbátoron.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 23.

Nyirbátorban tegnap a képviselőválasztási programbeszédeken felülemelkedő jelentőségű népgyűlés folyt le, melyen megjelent Justh Gyula és gróf Károlyi Mihály is. Nyirbátor választókörzétéhez szólva az országnak beszélték. Feszült figyelemmel folyt az egész politikai világ a nyirbátori gyűlés felé és megnyugvással fogadja Justh Gyulának és gróf Károlyi Mihálynak kijelentéseit, melyek mindenképpen alkalmasak arra, hogy bizonyosságot tegyenek arról a megfontolt igyekvésről, melylyel egyesíteni akarják a függetlenségi pártokat. Jelentős volt Justh Gyula kijelentése, aki az egyesülés mellé kötötte le magát és óriási fontosságú gróf Károlyi megnyilatkozása, aki még ennél is tovább ment és nagy lelkesedéstől kísérve az összes választóképes elemeknek egy blokkba való egyesítését hajította.

Az impozáns népgyűlésről részletes tudósításunk a következő:

A képviselők diadalutja.

A nyirbátori függetlenségi és 48-as párti képviselőjelölt Hrabovszky Guidó tegnap délután tartotta meg programbeszédét nagyszabású népgyűlés keretében, melyen a szövegkötet ellenzék pártjainak képviselőiben megjelentek: Justh Gyula, Károlyi Mihály gróf, Mezőssy Béla, Vertán Etele orsz. képviselők, Vay Gábor gróf főrendiházi tag, Buza Barna és Gaál Gaszton volt orsz. képviselők.

A leutazó képviselőknek rendkívül impozáns fogadtatásban volt részük. A debreczeni állomáson Debreczen és Hajdu vármegye függetlenségi és 48-as pártjának küldöttségé várta őket hatalmas tömeggel, mely parázs tüntetést rendezett Justh Gyula és Károlyi Mihály gróf mellett. Justh Gyulát a debreczeni és 48-as párt részéről Bacsó Dezső dr. üdvözölte, a hajdumegyei függetlenségi és 48-as párt részéről pedig Juhász Nagy Sándor alelnök. Debreczenben csatlakozott a képviselőkhöz Hrabovszky Guidó is a kisvárdai függetlenségi párt küldöttségével, melyet Varga Lajos dr.,

György Ferencz dr., Vay Péter és Rényi Andor vezettek. Debreczentől kezdve minden állomáson csatlakozott kisebb-nagyobb küldöttség a Nyirbátorba utazókhoz. Pallagon a gazdasági akadémia hallgatói üdvözölték a képviselőket, kiknek nevében Károlyi Mihály gróf felelt lelkes szavakkal.

A nyiradonyi állomásra zászlók alatt vonult a község egész lakossága. Itt Szabó Gyula községi főjegyző üdvözölte Justh Gyulát, akinek választását zajos éljenzéssel és tapsal fogadták. Szepessy Antal plébános a gazdák nevében Károlyi Mihály grófhöz intézett üdvözlő beszédet. Nyirgelsén szintén zászlók alatt a falu apraja-nagyja kivonult a függetlenségi képviselők elé az állomásra. Viharos éljenzés, dörgő taps fogadta a képviselők megérkezését.

A nyirbátori kerület első községében, Nyirbogatban páratlan lelkes fogadtatást rendeztek a függetlenségi polgárok. A nép egy része már előbb zászlók alatt kocsikon bevonult Nyirbátorba, hogy a gyűlésen megjelenhessenek, a másik rész vonaton tette meg az utat a képviselőkkel együtt. A nyirbogatitakat Szilágyi Imre esperes, továbbá Klár István és Klár Andor dr. földbirtokosok vezették.

A népgyűlés.

Délután három óra volt, amikor megérkeztek Nyirbátorba. Ezer és ezer ember tolongott az állomás előtt, mely percekig tartó tomboló éljenzéssel, szünni nem akaró tapsviharral fogadta Justh Gyulának és gróf Károlyi Mihálynak megérkezését. Háromszáz bandórista lovon, kezében Hrabovszky zászlójával vonult fel, a kerület külső községeiből kocsikon zászlókkal szintén bejöttek a választók, ugy hogy a megjelentek száma körülbelül hatezer lehetett.

Szabó Lajos pártelnök, református lelkész üdvözlő beszéde és Justh Gyula válasza után impozáns menetben haladtak a községháza előtti térre, ahol a gyűlést tartották. Utközben a nép mindent a leglelkesebb hangulatban ünnepelte a függetlenségi párt jelöltjét.

A lelkesedéstől izzó hangulatban nyitotta meg félnégy órakor a népgyűlést Szabó Lajos pártelnök, majd Hrabovszky Guidó zajos ünneplés, folytonos éljenzés és taps közben mondotta el programbeszédét, a függetlenségi és demokratikus eszméknek, különösen az általános, egyenlő és titkos választójog hűségese harsogásának vallván magát. Zajos helyeslés közben fejezte ki azt a reményt, hogy a nyirbátori színmagyar nép nem fogja eladni be-

csületét és lelkiismeretét pénzen, hanem becsülettel meg fog állni abban a harcban, melyet a kormány közegei fognak indítani a becsület, a tisztesség, a törvények ellen. Percekig tartó taps és éljenzés fogadta a beszédet.

Justh Gyula beszéde.

Justh Gyula emelkedett ezután szólásra. Orkánserű taps és éljenzés harsant fel, amikor a szószéken megjelent.

— Mélyen meg vagyok hatva az által a nagy lelkesedés által, — mondotta — amelyet itt a körülöttem hömpölygő emberáradat tanúsít. Mélyen meghat ez a lelkes sokaság, mert ebből azt a következtetést vonom le, hogy Magyarország népe mivelünk van. Magyarország hamisítatlan közvéleménye megundorodott a mostani kormányrendszertől. Magyarország népe új, becsületos, tiszta kormányzást akar, vissza akarja állítani a jog, törvény és igazság uralmát, el akarja pusztítani a panamázókat, el akarja pusztítani azokat, akik csak a saját egyéni érdeküket viszik előre lépésről lépésre. (Zajos tetszés.)

Jöjjenek hát ide azok, akik azt hazudják a világba, hogy Magyarország közvéleménye a kormánnyal és a kormányrendszerrel egyetért! Jöjjenek hát ide azok a hazugok, nézzenek itt szét és látva a népek lelkesedését, szegységemre és Magyarország boldogsága érdekében mentül előbb hagyják el a küzdőteret. Távozzanak ez országból, mert megrontották ez országnak erkölcsét, megrontották ennek az országnak gazdasági fejlődését, békléjába verték szabadságát. (Viharos Le vele! kiáltások.) Hajdan, a régi világban számítottak az ilyen embereket, ma is ezt kellene velük cselekedni, mert az nem elég, hogy elvonulva a térről, tovább folytassák a maguk piszkos üzleteit, hanem el kell tünniök, el kell pusztulniok s miután ma már nincs meg az a mód, mely megvolt a régi világban, hogy a nép szavazhatott a száműzetés felett, ezt másképp elérni nem tudjuk, mintha száműzzük őket a lelkünkől, szívünkől, (Viharos taps.) soha, soha ne találjanak helyet a magyar szivekben, a magyar lélekben. (Percekig tartó tomboló tetszés.)

Lehetetlen, hogy a mai felszólalásomban ne foglalkozzam a munkapárti képviselőjelöltnek a legközelebbi napokban tartott beszéde néhány állításával. (Zajos fölkiáltások: Pfüj Vadász! Abezug! Bérencz!) Nevezetesen azt állította az államtitkár ur, hogy mi — az ellenzék — mindent megobstruáltunk, hogy végre is kellett valami intézkedést tenni, ami-

kedves arca. És most egészen váratlanul észébe ötlött: ez lett volna az igazi, a hozzá való leány! Ez embert csinált volna belőle. De ez elmúlt mindöfekre. . .

Gyors mozdulattal kabátja belső zsebébe nyúlt. Ott volt a revolver, melyet mindig magánál viselt, hetek óta. Jó, hogy ott volt. . .

Egy percczel később ott állott az irodában a főnöke előtt. Miczi ott ült, sirva, halálos félelemmel. A csipke-csomag ott feküdt előtte az asztalon. Mellette állott az öreg munkás, aki most sapka és szemüveg nélkül, sajátságosan fiatalnak tünt föl. Most fölgombolta a munkás-zubbonyát, úgy hogy látni lehetett a jelvényét.

— Ahá — gondolta Ákos — rendőrbiztos. . .

— Ó az oka! — zokogott Miczi. Egyedül ő! Ő csábított el mindenre! Ő kényszerített reá! Én csak eladtam a holmit, de a pénzt neki kellett adnom! Higgyék el, ő az oka mindennek.

Dénes Ákos nem mentegőtte magát. Egy árva szóval sem. Nem mondta el, hogy a leány beszélte őt rá és csábította őt el. Nem árulta el, hogy a leány a legtöbb esetben a bűnös uton szerzett pénzt megtartotta magának. A férfi csak egyet tudott: az ő csillogó látszatvilága összeomlott.

Hirtelen a zsebébe nyúlt és szempillantás alatt eldőrdült a lövés. Miczi fölsikoltott, örülten, eszeveszetten. De Ákos már nem hallott semmit. Ő már túl volt a határon. Egy a sok közül. . . Aká az élet eltemetett.

főnök alkalmazott különféle kisebb javítás elvégzésére. Az öreg éppen egy ajtó bemázolásával volt elfoglalva. . .

— Tehát, egy métert a széles csipkéből — szólt Miczi hangosan, Dénes Ákos pedig lemérte a csipkét. Emellett egy pillanatra sem tekintett föl. Nem is vette észre, hogy a leány finomkeztűs jobb keze ezalatt lassan, mintegy tapogatózva végigjárt a többi csipkén. Az asztalon egy különösen szép, nagyon értékes darab hevert. A kis kéz megremegett. Miczi még egyszer gyorsan körüljártatta a szeméit a helyiségben. Nincs baj! Tényleg nem volt ott kívülről egy teremtet lélek sem, csak az öreg munkás, aki egészen el volt mélyedve a munkájába. A kis kéz a csipke-csomag után nyúlt. A következő pillanatban már nem volt a dobozban.

— Kérem, revízió! — szólt Dénes Ákos idegesen és gyorsan. Sebestyén ur, revízió.

Sebestyén ur odasietett:

— Egy méter csipke á 4 korona 80 fillér.

Visszaadta a papírlapot:

— Köszönöm. Egyezik.

Az ernyős, sapkás ember fölemelkedett a terdeirol és csendesen elhagyta a helyiséget. Mögötte suhogott ki Miczi önagsága. A leány nagyon gyorsan haladt kifelé és egy pillanat alatt ott állott a pénztárnál. Fízett, azután a közelben levő kijárat felé iparkodott.

— Pardon, nagysád! — szólt ekkor egy üzleti alkalmazott illetendő. Nagysád itt felejtett valamit. Szabad kérem, kövessen.

Miczi gyorsan el akart haladni az alkalmazatlan fiatalember mellett a kijárat felé:

— Ön téved — hebegte a leány krétafehér ajkakkal. Az alkalmazott azonban erősen fogta a karját, e pillanatban pedig hirtelen ott termett mellette az öreg munkás az ernyős sapkával:

— Kerülje a föltűnést — szólt nyugodtan — menjen vele!

Miczi elkezdett reszketni, de ment. Visszament a vevőkkel telt helyiségbe, elhaladt Dénes Ákos mellett. Selyem szoknyái suhogtak, a nagy kalaptollak bólogattak és a briliáns butonok csillogtak. De abból a tekintetből, melyet Ákosra vetett, borzasztó, gyámoltalan félelem beszélt. A fiu látta őt és látta az alkalmazottat. Az utóbbi pedig megfordult és barátságosan, mintegy odavetve így szólt:

— Dénes ur, szabad kérem, a főnök urhoz!

Dénes Ákos belesápadt, remegés futott végig rajta. Azután megkérte kartársát, Sebestyént, hogy őt néhány perczig helyettesítse, még félrerakott egy dobozt és elindult. Végig haladt a csevegő, nevető emberek tömegén, végig a keskeny folyosón, a melléklépcsőn át, amely a főnöki irodához vezetett. Habozás nélkül ment, ámbár jól tudta: minden lépéssel közelebb jut a borzadályhoz, mely reá odabent leskelődött. Ami már hetek óta várt reá, ami mindig ott volt előtte, vidám társaságban és ha egyedül volt, amitől félt. . . oh. . . menyire félt. . .

Vizióként különféle képek vonultak el lelki szeméi előtt: az anya, fáradtan agyondolgozva, de tele büszkeséggel a fiára, a hajdani, egyszerű szoba, Bátorai Magda őszinte,

vel az obstrukciót letörjék. Azt állította, hogy a nemzeti bank érdekében is obstruáltunk. Ez valótlán állítás, mert mi egyedül és kizárólag a véderőt obstruáltuk meg és ennek is megvolt a magyarázata. Az obstrukció általában nem jogosult fegyver. A nemzetgyűlés többsége akaratának érvényesülnie kell. Ez olyan tétel, a melyet nem is kell bővebben magyarázni. De ennek előfeltétele is van és pedig az, hogy *tiszta választások* legyenek, hogy a *népakarata választásokon szabadon nyilvánulhasson meg*. Az olyan többség, amely pénzen, még hozzá a *leppiszkosabb forrásokból merített pénzen*, (Felkiáltások: Panamapénzek!) fegyveres erővel, hatósági terrorral és presszióval tudta csak letörni a választók többségét s diadalra vezetni a maga *piszkos zászlaját*, az a többség nem hivatkozhatik arra, hogy megköveteli azon jogokat, melyek a valódi többséget illetik, *az ilyen had nem hivatkozhatik arra, hogy megköveteli, hogy az országházában az ő többségi akarata érvényesüljön*. (Zajos tetszés.) Mindvégig óriás lelkesedés közepette ezután részletesen felsorolta a kormány bünlistáját, majd így folytatta beszédét:

A függetlenségi és 48-as pártok egyesülését én a magam részéről óhajtom és akarom. Akarom azonban a legrigorúbb elvi alapon, mert nem máról holnapra akarom létesíteni s mert nem akarom bevinni az egyesült függetlenségi és 48-as pártba a visszavonás magvát és a bomlás csiráját. Csak azért összemenni, előre tudva, hogy nézeteltérések vannak közöttünk, hogy aztán a legrövidebb idő alatt hajbakapva szétváljunk, ezt a függetlenségi eszme érdekében megtenni nem szabad. (Zajos helyeslés.) Ezt a függetlenségi eszme és a függetlenségi törekvés nem bírja ki, mert egyfelől közneveltség tárgyává lennünk, másfelől elidegenítőnk magunktól az ország független közvéleményét. (Zajos éljenzés és taps.) Ma tehát úgy áll a dolog, hogy ezt elcsinálni nem lehet. Meg kell gondolni alaposan e kérdést és erős reményem van, hogy sikerülni is fog nekünk egy egységes programot létesíteni s akkor az egyesülés létre fog jönni, akár tanácsolja ezt nekünk Nadász Lipót ur, (Zajos derülttség.) akár nem. (Élénk tetszés.) De azt, a mit ő vár az egyesüléstől, megérni nem fogja. Ő az egyesüléstől azt várja, hogy ezzel a normális tárgyalás helyre fog állni a parlamentben. Nos, ebben nagyon csalódik az államtitkár. Minket köt az a program, amit június elején, mint szövetség ellenzék programul magunk elé tűztünk ki: addig normális tárgyalás nem lesz a képviselőházban, ameddig a jogrend helyre nem állítottott, a bűnösök el nem távolítottak és ameddig az általános, egyenlő és titkos szavazati jogot meg nem valósítottuk. (Zajos taps.) Addig hiába minden figyelmeztetés, minden könyörgés, minden fenyegetés, mi szilárdan helyt állunk programunk mellett és addig a normális tanácskozásban részt nem veszünk vagy a normális tanácskozást meg nem engedjük. (Zajos éljenzés és taps.)

Ha visszanezünk Magyarország negyedszázados történelmére, elvonal a mi lelki szemünk előtt negyedszázados történelmünk minden dicsősége és minden szégyene. Tanuljunk a multakból, okuljunk a történelemből és összefogva, minden erőnkkel azon legyünk, osztály, vallás, faj, származásra való különbség nélkül, hogy ennek a sokat szenvedett Magyarországnak jövődjét szilárdan megalapozzuk újabb ezer évre.

Hosszantartó, viharos taps és hársógó éljenzés követte Justh Gyula beszédét.

Gróf Károlyi Mihály beszéde.

Gróf Károlyi Mihály emelkedett szólásra. Károlyi beszédét a népgyűlés hallgatósága minduntalan megakasztotta zajos tetszésnyilvánításaival s a beszéd folyamán az izzó lelkesedés sokszor percekig megakasztotta gróf Károlyit a beszédben, akinek minden szaván valóságos rajongással csüggött a hallgatóság. Gróf Károlyi beszéde a következő:

Tisztelt Polgártársaim! Az előttem ezölő igen tisztelt jelöltjük, *Irabovszku Guidó* és igen tisztelt barátom, *Justh Gyula* élénk szí-

nekkel esetenléték a mostani helyzetet és ha arra a konkluzióra jutottak, hogy az alkotmányunk szójel van tépve, hogy parlamentárizmusunk foszlányokban hever lábaink előtt, akkor, tisztelt uraim, nem mondtak ők frázisokat, nem estek tuzásokba, mert az igaz valóság. (Élénk tetszés.) Hogyan lehetne frázisnak vagy tuzásnak nevezni, ha az ember azt mondja, hogy alkotmányunk szét van rombolva, mikor azt látjuk, hogy a törvényeket, hozzá végleges törvényeket, olyanokat is, mint a választójogi törvény, az ellenzék kizárásával hoztak meg 2—3 napi tanácskozás után, amely nem is nevezhető tanácskozásnak, mert csak formai gyűlésre és tudomásvételre szolgált az egész munkapárt. Nem tuzás az sem, hogy a parlamentárizmus foszlányokban hever, mert igenis a parlamentárizmusnak lényege az, hogy a szólásszabadság, a gondolat szabadság biztosítva legyen. De ahol a parlament csendőrfedezet alatt van, ahol a csendőrfedezet és fegyveres erőszak törvényes uton szabályozva van, ahol szabályozva van, hogyan és miképpen lépjenek fel erőszakkal a katonák a képviselőkkel szemben, az olyan képviselőházban *parlamentárizmusról beszélni nem lehet*. (Igaz! Ugyvan!)

(Anyagi és erkölcsi csőd.)

Pedig, tisztelt uraim, nemcsak ezek vesztek el ebben az esztendőben, nemcsak ezek a kincsek pusztultak el a munkapárti rendszer alatt, hanem *egy anyagilag, mint erkölcsileg is csődbe jutottunk*. Hogy anyagilag milyen a helyzete az országnak, amióta Lukács László (Zajos abezugolás.) a híres pénzkapacitás vezetői az országot, azt önöknek magyarázni nem fogom, mert csak nyuljanak zsebükbe és nézzék, cseng-e ott arany, s az a kevés pénz, ami zsebükben van, nem-e fordítatik mind olyan zselokra, olyan adókra, amely adók végeredményben önök ellen használtatnak fel. Olyanformán, hogy annak egy nagy része lélekvesztésre fordítatik. (Szégyen! Gyalázat!) S nemcsak anyagilag, hanem erkölcsileg is a tönk szélére jutottunk. Ennek bizonyítására elég, ha a világra szóló, botrányos Déry-pörre mutatok. Tessék megnézni, hogyan nyilakoznak erről a külföldi lapok. Tessék meghallgatni erről a külföldi véleményét. Nekem volt alkalmam, a külföldön járva, beszélni külföldi politikusokkal, akik mind csak a lekicsinylés hangján tudnak Magyarországról beszélni, a kik mind azt mondják, hogy *ahol ilyen dologra nem lázad fel az egész nemzet s nyers erőszakkal nem kergeti el a sáfárkodókat, az olyan nemzet, mely szó nélkül tűri mindezt, a művelt nemzetek sorába számítani nem lehet*. (Tetszés.) A vér elfutja az ember agyát, a szégyen ellepi az arcot, mikor ezekre a *gaszágokra* gondol. (Ugy van! Ugy van!)

(Déry Zoltán vádjai.)

Nincs Magyarországon ember, beleértve az egész munkapártot és első sorban Lukácsot, ki nem tudná, hogy Dérynek igaza van, aki nem volna arról meggyőződve, hogy *Dérynek minden állítása igazolható*. Ha én ezt állítom, állítom azért, mert mindenki meggyőződhetik erről azon eljárás módjából, ahogyan Balogh György, az a *gyászos alak*, eljárt ebben a perben. Hiszen mi a *tiszteletességnek*, mi az *igazság*nak, mi a *jogszolgáltatásnak* első kelleke? Nem-e az, hogy mindenki bizonyíthassa azt, amit állít? De ezt ma már Magyarországon nem lehet tenni, mert itt *akad bíró, ki a kormány kezére játszik az ilyen dologban!* (Szégyen! Gyalázat!)

(A várpalotai panama.)

S most nézzük, hogy legutóbb is mi történt a várpalotai panama ügyében? A tény az, hogy a várpalotai birtokot ezölő, ha jól emlékszem, egy évvel a *földmivélsügyi miniszter meg akarta egy bizonyos áron venni és egy éven belül ugyanezt a birtokot a honvédelmi miniszter megvette kétszer olyan drága áron*. Hogy ennek a birtoknak mi volt a tényleges értéke, s hogy mi volt annak a maximális értéke, azt véletlenül én nagyon is jól tudom, mert e birtokot az én tulajdon öcsém, gróf Károlyi József szintén meg akarta vásárolni másfél év előtt kétmillió hatszáz ezer koronáért. Ez más-

fél év előtt történt s ma ugyanezt a birtokot megvásárolta a katonai kincstár *kerék hatmillióért!* (Percekig tartó felháborodás, Felkiáltások: Panamisták!)

(Rablógazdálkodás.)

Az ilyen vásárlások hogyan történnek? Ezeket a dolgokat a minisztertanácsban meg szokás ám beszélni; ezeket a dolgokat a minisztertanácsban előhozzák és ott ül a minisztertanácsban a földmivélsügyi miniszter ur is! *Az a földmivélsügyi miniszter, aki ugyanezt a birtokot száz százalékkal olcsóbban tudta volna egy év előtt megkapni; megengedi és nem szöki bele, hogy ez a gyalázatos vásár létrejöjjön és az ország pénzt így elpredkálják. Ez rablás! Igy gazdálkodni: rablógazdálkodás!* Ez a minisztertanács igazán emlékeztet engem a hamisjátékosok bünbarlangjára, ahol az emberek egymás kártyájába néznek s ahol mindenki tudja a másiktól, hogy mit tart a kezében s ahol az egész banda összejátszik azért, hogy egyet megcsaljon. Ebben az esetben a megcsalt, rászédett, kizsarolt gimpli az a magyar nemzet, amely szó nélkül tűri, hogy ezek az emberek ott üljenek a nyakán! (Zajos tetszés.)

(Egyesült erővel.)

Mi körüljárjuk az országot, beszédeket tartunk, népgyűlésekre megyünk, elmondjuk ezeket a rettentő dolgokat, de magunk segíteni nem tudunk, mert hiszen minden összeesküdött ellenünk; minden pénz, minden hatalom az ellenfél kezében van! Midőn egy év előtt megkezdtük ezt a kemény munkát, az ország felvilágosításának munkáját, akkor még abban az illuzióban, tévhitben éltünk, hogy lehetetlen, hogy ez a kormány csak pár hónapig is megélhessen. *Mi biztunk az uralkodóban, hogy el fogja ezt a társaságot kergetni, azonban, sajnos, az uralkodó is öreg ember, nem lát már olyan tisztán és különösen olyan emberekkel van környezve, akik mindent elkövetnek, hogy ne lásson tisztán. Ma a helyzet másként áll, ma már tudjuk, hogy szembe kell néznünk a veszéllyel, tudjuk, hogy ez a rendszer, ez a kormány, ez a munkapárt addig fog a nyakunkon ülni, amíg egyesült erővel rájuk nem rontunk és ki nem esavarjuk a fegyvert kezükből. Nekünk tehát gondoskodnunk kell fegyverről, vagyis arról, hogy minő eszközzel és mivel fogjuk ezeket megbuktathatni. Gondoskodni arról, hogy mivel fogjuk ezen panama-rendszernek sirját megásni, mert ma már nem arról van szó, hogy Lukács vagy Tisza fejtét követeljük; mi ma követeljük magának a rendszernek bukását és ezt a rendszert egyedül és kizárólag egy dologgal buktathatjuk meg; egy fegyverünk van, egy emeltyű van, amelylyel ezt a ezét elérhetjük s ez a *demokratikus választói jog!* (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.) Hogy ezt elérhessük, erre való az egyesülés!*

(A választójogi blokk.)

Ezért kell egyesíteni a 48-as függetlenségi pártokat és ezért kell második lépésre az egyesült függetlenségi és 48-as párt köré csoportosítani egy blokkba mindazokat, kik a választójogot kívánják oly alapon, ahogy mi kívánjuk. (Zajos éljenzés.) Ennek az egyesülésnek természetesen vannak nehézségei, vannak akadályai, de én meg vagyok arról győződve, hogy ezeket az akadályokat mind le fogjuk küzdhetni.

Hogy én reménykedem az egyesülésben, első sorban a függetlenségi pártok egyesülésében, ezt a vezérekben vetett bizalom miatt teszem. Ösmerem Justh Gyulát (Viharos éljenzés.), ösmerem gróf Apponyi Albertet, ösmerem Kossuth Ferenczet (Éljenzés.), ösmerem a többi vezéret mind és mondhatom, hogy ezek az urak valamennyien csak a hazának ügyét nézik, személyes momentum nem játszik náluk szerepet.

(A 48-as pártok egyesülése.)

Most folyamatban van a függetlenségi és 48-as pártok egyesülése körüli akció s ezért erről ma nyilatkozatot nem tehetek. Azonban, ha megengedik, elmondhatom a saját nézetemet az egyesülésről, amely tisztán az én egyéni nézetem, nem köt senkit, mert én egyik pártnak sem vagyok tagja, egyik párt kötelekébe

sem tartozom, én csak 48-as és demokratikus függetlenségi ember vagyok. (Zajos éljenzés.)

En ugy látom a helyzetet, hogy talán nem szükséges, hogy egy új programot csináljanak a 48-as pártok, mert hiszen megvan a régi 48-as program, a választójogban pedig meg-egyeztünk 1912. június elsején. Ha ezt a két dolgot kimondjuk, t. i., hogy a régi függetlenségi program alapján és a választójog alapján egyesülünk, ha még hozzátesszük, hogy mi ezért egyesülünk, hogy ezt a rendszert megbuktassuk, hogy a panamáktól megszabadítsuk Magyarországot, hogy az alkotmányon ejtett sérelmeket orvosoljuk és reparáljuk, az én nézetem szerint megvan a program, amelynek alapján egyesülhetünk. Nekem elvi kifogásom azonban nincs az ellenem, hogy egy bővebb programot csináljunk, bár ezt szükségesnek nem tartom. De meg kell vallanom őszintén, hogy ez igen aggályos előttem és félek ettől a munkától, mert tartok tőle, hogyha a részletekbe belemergünk, ha részletes programot akarunk csinálni, akkor majd ezen munkálat alatt olyan program-ponton nem tudunk megegyezni, amely bár a jövőben lesz csak aktuális, mégis akadályos lesz annak, hogy ma egyesülhessünk. Ezért az én törekvésem az, hogy a programot lehetőleg szűk mederben és a régi alapon általános-ságban kezelve, csináljuk meg. Természetes, hogy ehhez bizalom kell, bizalom képezi minden politikának alapját, kell, hogy a vezérekben megbizzanak a katonák, mert, ha a köz-katonák elkezdenek okoskodni, hogy a vezérlet mit lehet, mit nem tehet, ilyen vagy amolyan taktikát, harczmodort kövessen, akkor lehetetlenné tesszük a vezetést. Mindenki bizhatik Justh Gyula tanácsában, mindenki meg lehet győződve arról, hogy Justh Gyula igazán demokratikus ember, aki élete fogytáig ezen demokratikus elvek mellett fog küzdeni és azokért fog meghalni, ha kell. Ha ő odaáll egy program mellé és azt mondja: elfogadom, akkor kell, hogy az ország bizalommal legyen és tudja azt, hogy az által, hogy Justh Gyula odaáll, az által a program meg is kapta azt a demokratikus jelleget, amelyre mi törekszünk. Eppen ilyen bizalommal kell fordulni a többi vezérek felé is. Mindenkinél tudnia kell, hogy Apponyi Albert és Kossuth Ferencz mindig csak a haza sorsát nézték, a haza boldogulását óhajtották.

(Egy szól: a demokratikus választójog.)

Az én nézetem szerint, ha így egyesülünk, ne törődjünk azzal, hogy mi lesz a jövőben, ne törődjünk azzal, hogy mennyi ideig fogunk együtt küzdhetni és mikor fognak esetleg utjaink elválni. Ezzel nem kell törődni, csak egy legyen a cél, a demokratikus választói jog s hogy ezzel megnyerhessük azt az eszközt, azt a fegyvert, amelynek segítségével a további demokratikus és szociális intézményeket megvalósíthatjuk. Ha ezt megtettük, célunkat elértük. (Zajos éljenzés.) Nézzük, hogyan csinálták a Balkán-államok? A Balkán-államok közt is volt különbség, még pedig sokkal nagyobb különbség, mint a függetlenségi pártok között. mégis tudtak egyesülni, tudtak egy célért küzdeni, nem törődve azzal, hogy a jövőben utjaik mikor és miért fognak elválni s le tudták verni a törököket. Ezt kell nekünk is tenni, de hogy ezt tehessük, hogy erre a lépésre elhatározhatjuk magukat a vezérek, arra kell — és ezt nagyon erősen hangsúlyozom — hogy a köz-katonák, a választópolgárok, oda kiáltásuk a maguk vezérének: igenis egyesüljünk a közös célra, mert mi is óhajtjuk, mert mi támogatjuk s mert mi is ebben látjuk a sikernek egyedüli lehetőségét! (Éljenzés.)

Végezetül még csak azt akarom megemlíteni, hogy az a gyanu, az a vád, az a sajtóban elterjedt híresztelés, mintha ennek az egyesülési mozgalomnak az volna a célzata, irányzata, hogy a vezéreket skartba tegye, nem felel meg a valóságnak; ezt a leghatározottabban visszautasítom. Visszautasítom a leghatározottabban, mert ha ez igaz volna, akkor nem volnának az egyesülés eszméjének zászlóvivője. Az egyesülést igenis Justh Gyulával és Apponyi Alberttel elképzelem, nélkülük pedig nem!

Most pedig arra kérem önöket, mutassák

meg első sorban azt, hogy igenis daczolni fognak tudni a kormányynyal. Mutassák meg, hogy ellentállanak a kísértésnek és nem fogadják el a pénzt, amivel meg fogják ukarni vesztegetni önöket. Mutassák meg, hogy igenis ki fognak tartani képviselőjelöltjük mellett és meg fogják hozni azt az áldozatot, hogy igenis szenvedni tudnak a hazáért, mert ennek a szenvedésnek, amelynek ki van téve minden függetlenül gondolkodó ember Magyarországon, ennek a szenvedésnek meg lesz a gyümölcse! Fel fog még virradni a független, demokratikus Magyarország napja és akkor azzal a büszke öntudattal fognak mellükre verhetni, hogy ezt az önök segítségével lehetett csak megcsinálni. Minden politikának az az alapja, hogy a választópolgárok hogy tudnak megmozdulni. Ezt mutassák meg és akkor győzni fognak!

Gróf Károlyi Mihály beszéde után az orkánzó lelkesedés nem akart véget érni. Hosszu idő elmult, míg szóhoz juthattak a következő szónokok.

A többi szónok.

Buza Barna viharos derűtség mellett, kitörő lelkesedést keltve tartott beszédet. Maró gunygyal támadta a munkapárti társaságot és különösen a kerület képviselőjelöltjét, Vadász Lipót államtitkárt.

Buza Barna után Mezőssy Béla beszélt zajos óvációk közben élesen ostromozva a munkapárti rémuralmat és a demokratikus választójog mielőbbi megvalósításának és a függetlenségi pártok egyesítésének szükségességét hangsúlyozta.

Vay Gábor gróftól kívánta hallani a néptömeg s az ő lelkesítő szavaival a nagyszabású népgyűlés véget ért.

Budapest, május 23.

Az aradmegyei tanítók a kormány ellen. Aradról jelentik: Arad vármegye tanítószága impozáns gyűlést tartott Aradon, amelyen több száz aradmegyei tanító vett részt. Ezen a gyűlésen állást foglaltak a közoktatás államcsinálása mellett, követelték az általános, egyenlő és titkos választójog alapján megalakítandó népparlamentet. A gyűlés Kovács Vincze elnöke alatt folyt le, ki után Varjassy Árpád tanfelügyelő szólalt fel, majd Czobor Ottó előadó ismertette a tanítói fizetésrendezést. Majd viharos tetszés közben határozati javaslatot terjesztett a gyűlés elé, hogy a tanítószág fizetésének egyenlősítését, továbbá az iskoláknak az egész vonalon való államcsinálását szükségesnek tartja, kívánja az általános, egyenlő és titkos választójog törvénybeiktatását, hogy a népoktatás és a tanítószág sorsa olyan demokratikus parlament elé kerüljön, mely számonkérő helyzetéből kiemelje. A szűnni nem akaró zajos taps élénken tükröztette vissza az aradmegyei tanítószág érzelmeit s csak perczek multával mondta ki az elnök Czobor Ottó javaslatának egyhangú elfogadását.

A győri népgyűlés elhalasztása. Győrből jelentik: A győri függetlenségi párt a vasárnapra hirdetett gyűlés megtartását elhalasztotta, amelynyiben gróf Apponyi Albert, aki jelenleg Hágában van, azon óhajának adott kifejezést, hogy a győri gyűlésen okvetlen meg akar jelenni. A gyűlés rendezése ezért a gyűlést júniusban vagy július hónapban fozia megtartani.

A záróra-törvény életbeléptetése. Hirlapi közlemények szerint a kereskedelmi alkalmazottak körében nyugtalanság uralkodik, hogy az üzleti zárórától szóló törvényjavaslat kellő időben, vagyis még a nyári időszak bekövetkezése előtt törvényerőre lesz-e emelhető. Illetékes helyen szerzett értesülés szerint a nyugtalankodásnak mi alapja sincsen, mert a kereskedelemügyi miniszter a képviselőháznak már legközelebbi ülésén betervezte a törvényjavaslatot s miután az illetékes bizottságok azt sürgősen letárgyalhatják, már legközelebbi ülésükön egyikén letárgyalhatja azt a képviselőház plénuma is, úgy hogy a törvény előreláthatólag már június havában életbeléptethető lesz.

A Magyar Kereskedők Egyesülete ma Beöthy László kereskedelmi miniszterhez a következő szövegű táviratot küldötte:

Nagy megdöbbenéssel értesülünk arról, hogy a kötelező záróra kérdésében vallási, vagy bármely szempontokból is a szombati napra kivételes intézkedéseket óhajtat Nagyméltóságod tenni. Egyesületünk mai ülésének egyhangú határozata értelmében a magyar kereskedelemre rendkívül sérelmes

eme koncesszió megadása; ellene tisztelettel bejelentjük tiltakozásunkat. Bosnyák Izsó elnök, dr. Preisach Miksa ügyész.

Hiába volt a bujkálás.

— Nem hallgatják ki Elek Pált. —

Ujabb tanukat hívnak be.

— A Désy—Lukács-pör bonyodalmaiból. —

Budapest, május 23.

A Désy—Lukács-pör mai szenzációja az, hogy a védelem elállott Elek Pálnak, a bujkáló tanúnak kihallgatását és Balogh elnök a védelem eme előterjesztésére — kénytelen-kelletlen — meghozta a végzést, amely szerint a badeni kihallgatás véglegesen elmarad. E szerint Elek Pál badeni kirándulása egy grandiózus felsüléssel végződött, ami a legkellemetlenebb éppén annak, akinek érdekében ez a kirándulás történt: Lukács Lászlónak.

Ez előterjesztésével kapcsolatban a védelem a bizonyítás kiegészítésére is tett előterjesztést és új tanúk beidézését javasolta. Az újabb bejelentett tanúk között gróf Zichy János, volt kultuszminiszter is szerepel.

Bécsben élénk figyelemmel kísérik a május 27-iki főtárgyalás előkészületeit és politikai körökben nagy visszatétzéssel tárgyalják azt a kísérletet, amelyet Lukácsék az osztrák bíróságok felhasználásával akartak az igazság elussolására tenni. Ez ügyben az osztrák Reichsrathban interpelláció is lesz, amelyet ma jelentettek be.

A bonyolult bünper legújabb fordulatairól híreink itt következnek:

Wittorelli magyaráz.

Mint Bécsből jelentik, a wieni Oberlandesgericht tudós elnöke, báró Wittorelli titkos tanácsos, akinek szenátusa döntött a badeni kerületi bíróság megfelelbeztet eljárárásában, ma délelőtt egy budapesti hirlapíró fogadott s ennek nyilatkozott Pápai István kabinetirodai osztálytanácsos tegnapi rejtélyes látogatásáról. Wittorelli a többi közt ezt mondotta:

— Teljesen érthetetlen előttem, hogy mi-ként lehetett elterjeszteni azt a fölfogást, hogy Pápai osztálytanácsos az ismeretes Elek Pál-ügyben interveniált volna nálam. Teljesen megfelel a valóságnak, hogy Pápai osztálytanácsost fogadtam. Látogatása már régebbi idő óta volt nekem bejelentve, pár nappal ezelőtt pedig avizálva. Pápai ur egyes egyedül azért jött fel hozzám, hogy megkérjen arra, hogy befolyásomat érvényesítem egy egyedül reá tartozó és a bécsi tartományi polgári törvényszéknél függőben levő ügy elintézésének gyorsítása érdekében.

— Pápai osztálytanácsos látogatását akkor jelentették nekem, amikor elnököltem abban az ülésben, mely Elek Pál tanukihallgatásának kérdésében határozott és amely egy óráig tartott. Eppen ennek következtében nem is fogadhattam rögtön Pápai urat és a látogatás csak akkor történhetett meg, amikor az ülés már be volt fejezve és természetesen — de ezt külön akarom hangsúlyozni — a határozathozatal már megtörtént. Csak miután fél órát várt Pápai tanácsos ur, akkor voltam abban a helyzetben, hogy őt magamhoz kérethessem. A beszélgetés, melyet Pápai tanácsossal folytattam, csupán tíz perczig tartott és magától értődik, hogy ez alkalommal az Elek-ügyet egy szóval se érintettük, csupán az ő magánügyéről beszéltünk, a mint hogy egyáltalában Pápaít nem a kabinetirodai osztálytanácsosi minőségében fogadtam, hanem kizárólag mint magánembert.

Pápai is nyilatkozik.

Pápai István kabinetirodai osztálytanácsos ma a következő nyilatkozat közzétételét kérte:

— Wittorelli főtörvényszéki elnök urnál tegnap csakis privát ügyemben jártam. Ugyanis válopörömmel kapcsolatosan, amely a pozsonyi királyi törvényszék előtt folyik, a tőlem három év óta különváltan élő nőm a bécsi tartományi törvényszék előtt nőtartási pört indított. Ezen pörben a bécsi törvényszék folyó évi április 24-én 1067. szám alatt hozott ítélete ellen fe-

lebbezést adtam be, amelyet ügyvédem, dr. Kornfeld Ödön folyó hó 17-én nyújtott be. A felebbezés a bécsi főtörvényszékhez került. Ez ügyben jártam Wittorelli főtörvényszéki elnök úrnál, akinek ügyemet röviden előadtam, de semmi egyébről közöttünk egy szó sem fordult elő.

Bécs, 1913 május 23.

Pápai István,
osztálytanácsos.

Mit mond Vázsonyi?

Désy Zoltán védője, dr. Vázsonyi Vilmos ma nyilatkozott Pápai és Elek Pál dolgáról és ezeket jelentette ki egy hírlapírónak:

— Pápay ur mindenesetre alkalmasabb pilanatot is választhat a magánügyek elintézésére, mint éppen azt az időt, amikor a főtörvényszék Lukács László ügyében ülésre ül össze és mindenestre mint kétségtelenül vallásos férfi, alkalmasabb napot is találhatna ilyen ügyek intézésére, mint Urnapját, amikor a főtörvényszék egyebekben nem szokott hivatalos órákat tartani. Különben pedig ha valaha lesz alkalmam Elek Pál urat eskü alatt kikérdezni, ugy vele fogom bizonyítani, hogy nem orvosi, hanem jogi tanácsra utazott el Badenbe.

— A Budapestre visszaérkezett ellenzéki képviselők nemcsak gyalogsétán látták Elek Pál urat, hanem megállapították azt is, hogy hála Istennek minden nap maga szokta a trafikban igen kedélyesen elintézni a szivarbevásárlásait. Aki a maga lábán el tud menni a trafikba, az a jogi trafikba is elmehetne vallomást tenni. Orvosi tudomány nélkül is mindenki tudja, hogy a vérkeringési zavaroknak egy szivar többet árt, mint hat vallomás.

— Beadványt intéztem a törvényszékhez is, amelyhez annak igazolására, hogy Elek Pál betegsége milyen súlyos természetű, csatoltam a képviselőknek Désy Zoltánhoz intézett bécsi sürgönyét és kértem Beniczky Ödön, Bottlik István, Hódy Gyula és Urmánczy Nándor sürgős eskü alatti kihallgatását arra az örvendetes ténykörülményre, hogy Elek Pál tul van már minden életveszélyen, hála istennek bot és kísérelő nélkül sétálgat Baden utcáin.

— És a badeni ügy egyéb részletei, képviselő ur? Nem lehetséges például, hogy Pápay kabinetirodai titkár csupán véletlenül, egy másik ügyből kifolyólag kereste föl a főtörvényszék elnökét? — kérdezte a hírlapíró.

— Oh, hogyné, minden lehetséges. Valószínű, sőt bizonyos, hogy utólag kétségtelenül megállapították az a kétségbe nem vonható tény, miszerint Pápay kabinetirodai titkár ur — nem tévesztendő össze Pápay volt kabinetirodai főnökkel, ő csak igen egyszerű titkár — Fényes Franciska wieni lakosnő karpereczlopási ügyének bonyodalmaiban kereste föl diert és egyenesen Wittorelli lovagot, éppen féltizenegykor, éppen félórával a főtörvényszék döntése előtt.

— Kétségtelen bizonyítékok vannak arra, hogy csakugyan járt Pápay titkár a főtörvényszék elnökénél? Hátha másvalakivel tévesztik össze?

— Ezt lehetetlennek tartom. A törvényszék egyik szolgálója, akit Bécsbe a rejtélyes ügy kibogozására felrándult urak kihallgattak, minden fentartás nélkül határozottan vallotta, hogy Pápay titkár ur volt az elnök látogatója. Erről a következő távirat is tanuskodik:

„Vázsonyi, Budapest. Törvényszéki szolgáló beismerő vallomása szerint Pápai kabinetirodai titkár volt Wittorelli látogatója. Szolga határozottan fölismerete, féltizenegy órától tizenegyig tartott látogatás elnökénél, Beniczky.“

— Pápay tehát, mint diplomata és taktikus, letette a vizsgát. Pont így kellett neki ezt a kellemetlen aktust elvégezni?

— Kiderülhetnek-e az udvari titkár látogatásának pontos részletei?

— Ez alighanem örök titok marad. Wittorelli lovag aligha fog interjú elé állni, Pápay pedig legfeljebb annak a kijelentésére lesz hajlandó, hogy Fényes Franciska karpereczlopási ügyének részletei egyelőre nem tartoznak a nyilvánosság elé.

— Mi a véleménye képviselő urnak? Bebizonyítottak látja, hogy az ügy érdekében felsőbb, sőt legfelsőbb befolyások érvényesültek?

— Kérem, én csak a tényeket állapíthatom meg. Egy ur félórával a törvényszék tanácskozása előtt lázasan tanácskozott Wittorelli lovaggal. Erről az urról később megállapították, hogy Pápay kabinetirodai titkár.

Még egy titokzatos látogatás.

Mint ma kiderült, nemcsak Pápai titkárnak, hanem egy másik rejtélyes idegennek is titokzatos szerepe van a badeni ügyben.

Vázsonyi megbízottainak, dr. Gál Jenőnek és dr. Preszburger Richárdnak különös szerencsájuk volt. Pápai titkár látogatását az ő jelenlétükben tudatták Wittorelli báróval ami kor pedig a badeni járásbírósnál tették tiszteletüket, abban a pillanatban ugrott ki a bíró szobájának hátsó ajtaján egy előkelően öltözött titokzatos ur, akiről később megállapították, hogy sietve rohant a reá várakozó autómobilra, amely száz kilométeres sebességgel vitte Bécs irányában.

Ki volt ez a titokzatos idegen, azt Vázsonyi és megbízottai eddig nem tudták megállapítani. Lehet, hogy Pápai kabinetirodai titkár volt a badeni bíró látogatója, lehet azonban, hogy más valaki, de hogy Elek Pál ügyében járt ott, azt a védők határozottan tudják.

Jelentkezik a főorvos.

Félhivatalosan közlik, hogy a badeni gyógyintézet főorvosa a következő sürgős táviratot intézte a budapesti törvényszék elnökéhez:

„Az újságokból értesülök, hogy az intézetben gyógykezelésben levő Elek Pál naponta sétál. Intézetünk hírnevének érdekében kötelességemnek tartom Méltóságoddal tudatni, hogy e hír a valóságnak nem felel meg, hanem hogy Elek, aki több nap óta a házat el nem hagyhatta, az első napos időben az én kívánságomra öt percig sétált. Elek egészségi állapota olyan, hogy nekem, mint kezelőorvosnak protestálnom kell az ellen, hogy az intézetben kívül és az én felügyeletem nélkül bármilyen bírói kihallgatásnak alávetessék; ellenkező esetben minden felelősséget magamról elhárítok. Erről Méltóságodnak egyidejűleg írásbeli bizonyítványt is küldök.“

Hát nincsen pechje ennek a boldogtalan Elek Pálnak? Öt percig megy sétálni s e rövid idő alatt négy ellenzéki politikussal kell találkoznia. Hát szabad Elek Pálnak sétálnia? És pláne a napon? Ez a badeni főorvos sem volt soha vajkereskedő! És egyáltalán nem ismeri a magyar belpolitikai viszonyokat.

A Landesgericht határozata.

Baden bei Wienből jelentik: A badeni járásbírósg egyik tárgyaló-termében Lammell járásbíró ma délelőtt kihirdette dr. Preszburger ügyvédnek, Désy Zoltán képviselőjének jelenlétében az Oberlandesgericht tegnapi ülésén hozott határozatát.

Az Oberlandesgericht elutasítja dr. Preszburgernek, Désy Zoltán képviselőjének panaszát, azzal az indoklással, hogy a tanukihallgatási eljárásra nézve az előzetes vizsgálat szabályai érvényesek, ennek értelmében pedig a kihallgatásnál csakis az osztrák vizsgálóbírónak van joga megjelenni. A kihallgatás alkalmával funkcionáló bíró tehát csupán mint osztrák bíró szerepelhet.

Az Oberlandesgericht elutasító végzése ellen dr. Preszburger Désy Zoltán képviselőjében panaszt nyújtott be a badeni járásbírósnál. A panasz felett az osztrák büntetőperrendtartás szerint a wienernerustadtli Ratskammer fog dönteni.

A badeni bíróság már ma továbbította a panaszt Wiener-Neustadtba, de miután valószínű, hogy a Ratskammer szombaton délig nem dönthet, lehetséges, hogy Elek Pálnak szombaton délután 2 órára kitűzött kihallgatását elhalasztják addig, míg a Ratskammer döntése meg nem érkezik. Ezzel különben most már egyáltalán nincs szükkeg, mert a védelem időközben végleg elállott Elek Pál kihallgatásától.

Elek Pál badeni sétája.

A mai napon Vázsonyi Vilmos Désy Zoltán képviselőjében hivatalos beadványt adott be a törvényszéki elnökhöz, Balogh Györgyhöz, az Elek Pál sétája dolgában. A beadvány így hangzik:

„Tekintetes Kir. Törvényszék! Annak igazolására, hogy a súlyos betegség ürügye alatt Budapestről elutazott és a badeni szanatóriumban kihallgatandó Elek Pál betegsége milyen súlyos és veszélyes természetű, melléketlen becsatolom a következő és folyó hó 22-ről hozzám érkezett táviratot:

„Désy Zoltán, Budapest, Pannonia-szálló. Baden I. 1251 17 22 7. — Miután köztudomás szerint Elek Pál súlyos betegség címén nem szándékozik megjelenni a főtárgyaláson, baráti kötelességünk tudatni, hogy Elek Pállal a perczben találkoztunk az Erzhzog Rainer Ringen, ahol bot és kíséret nélkül, szivarozva sétált. Beniczky, Bottlik, Hódy, Urmánczy.“

A távirat aláírói Bottlik István, Urmánczy Nándor orsz. képviselők, Beniczky Ödön és Hódy Gyula volt orsz. képviselők, akik e tényt bármikor eskü alatt hajlandók igazolni.

Kérelmet nem terjeszték elő, mert az olyan, a vádlott jogait kijátszó tanu ellen a kellő intézkedés megtétele a főtárgyalási elnök és a törvényszék hivatalos kötelessége.

Tisztelettel Désy Zoltán.“

Bujkáló tanura nincs szükség.

A főnti beadványt követőleg a védelem még egy beadványt tett ma, amelyben Elek Pál badeni kihallgatásának mellőzését kéri. A törvényszék elnökhöz intézett beadvány így hangzik:

„Méltóságos Elnök Ur!

A 31502—913. számú végzésben főtárgyalási elnök ur azzal indokolja azon kérelmem elutasítását, hogy Elek Pál tanukihallgatása állíttassék be, „mert vádlott Elek Pál tanuvallomásában nyújtandó bizonyíték felvételéről végérvényesen egyáltalán le nem mondott és így nyilatkozatai szerint ennek a tanunak kihallgatásától végérvényesen elállottnak nem tekinthető.“

Mint hogy azt óhajtom, hogy a jogaim kijátszásának minden akadályja elháruljon és semmi súlyt sem vetek egyéb bizonyítékaim birtokában egy előlem bujkáló tanu kihallgatására, kijelentem, hogy Elek Pál tanuként való kihallgatásától kifejezetten elállok, erre vonatkozó indítványomat visszavonom és ezt a bizonyítékot érvényesíteni nem kívánom.

Ezek után újlag tisztelettel kérem, hogy Elek Pál tanunak folyó hó 24-ére kitűzött kihallgatását táviratilag sürgősen beállítani méltóztassék.“

Ezt a kérvényt, mint hogy Vázsonyi Vilmos a bizonyítási indítvány elkészítésével volt elfoglalva, dr. Zboray Miklós orsz. képviselő, akit Vázsonyi védőtársul kért fel, vitte be Balogh elnökhöz és személyesen adta át a törvényszék elnökének.

A badeni kihallgatás elmarad.

Balogh elnök átvette és iktatta a beadványt és közölte Zborayval, hogy még ma dönt.

Mint hogy a perrend értelmében az olyan tanut, akit a védelem jelentett be és akiről a védelem lemondott, nem lehet kihallgatni, a nap folyamán megtörtént az intézkedés, hogy a badeni bíróság Elek Pál kihallgatását ne fogantassítsa.

Az erről szóló, délután kelt végzés a következő:

„31519/1913. sz. Végzés. Hivatalból üldözendő nyilvános rágalalmazás vétsége miatt vádolt Désy Zoltán elleni bünygyben Elek Pál tanunak a Bp. 257. szakasza értelmében leendő kihallgatása végelt a badeni cs. és kir. járásbírósgához intézett megkeresésemet visszavonom és táviratilag megkeresem a nevezett bíróságot aziránt, hogy a 30555/913. B. számú megkeresésemet elintézetlenül küldje vissza és a f. hó 24-ére kitűzött tanukihallgatást állítsa be.“

Indokok:

Rágalalmazás és becsületsértés esetén az állított tény, illetőleg a kifejezés valódiságának bizonyítása a Btkv. 263. szakasza értelmében a vádlottnak a joga.

Vádolt az ő jogával élve, Elek Pálnak tanuként leendő kihallgatására hivatkozott és nevezett tanu ezen az alapon idéztetett meg a fő tárgyalásra.

Fenti szám alatt íktatott bejelentésében azonban vádolt Elek Pálnak tanuként való kihallgatásától kifejezetten elállott, erre vonatkozó indítványát visszavonta és e tanu vallomása által nyújtandó bizonyíték felvételét nem kívánja.

Bár a kir. ügyészség ennek a bejelentésnek tudomásulvétele mellett is ragaszkodik Elek Pálnak a megkeresett badeni cs. és kir. járásbírótság útján való kihallgatásához, ezt figyelembe még sem vehettem, mert a vádlót a valóság bizonyításánál csak az ellenbizonyítás joga illeti meg, ahol pedig a vádolt bizonyítást nem kíván, az ellenbizonyítás joga nem érvényesíthető.

Budapest, 1913. május 23. Baloghy s. k. elnök.

Bécsből jelentik: Egy könyvragaszkodó badeni jelentése szerint a badeni járásbírótság vezetője ma délután azt a távirati értesítést kapta dr. Baloghytól, a budapesti kir. büntető törvényszék elnökétől hogy a Gutenbrunn-szanatóriumban időző Elek Pál udvari tanácsosnak a Lukács—Désy-pörben való tanukihallgatása iránti megkeresést visszavonja, minthogy a védelem kifejezetten lemondott e tanu kihallgatásáról. E fordulat következtében Elek Pál tanuként szombatra kitűzött kihallgatása elmarad.

A bizonyítás kiegészítése.

Vázsonyi Vilmos ma délből újabb beadványt intézett a törvényszék elnökéhez és ebben új bizonyítékokat, valamint új tanukat jelentett be és pedig:

báró Herzog Pétert, a Magyar Bank elnökét, Stettina József kereskedelemügyi államtitkárt, Ottlik Iván földmivelésügyi államtitkárt, gróf Zichy János volt kultuszminisztert.

Elek Pálnét arra vonatkozólag kéri kihallgatni a védelem, hogy hol vannak az inkriminált összegekről szóló nyugták, amelyeket egyideig Elek Pálné őrzött.

Előkészület a főtárgyalásra.

A Lukács—Désy pör keddi főtárgyalására vonatkozólag már ma megjelent az elnök hirdetménye a folyosó hirdető tábláján. A hirdetmény így hangzik:

1913. E. L. 1/c.

Hirdetmény.

Nyilvános rágalmazás vétségével vádolt Désy Zoltán bűnügyének folyó év május hó 27-ik és következő napjain megtartandó főtárgyalására a tárgyalóterembe a hallgatóságot csak belépőjegy alapján bocsátom be. A belépőjegy a belépőkor a teremben levő szolgának átadandó, a jegyet a teremszolga a kimenetekre visszaadja.

Eme névre szóló belépőjegyek számát a terem befogadóképességéhez képest (Bp. 295. §. ut. bek.) a sajtó képviselői részére kiadandó állandó jegyeken kívül hetven darabban állapítottam meg.

Minthogy pedig a főtárgyaláson való megjelenésre elegendő oly számosan iratkoztak fel a királyi törvényszék irodaigazgatóságánál, a kibocsátandó jegyek számára való tekintettel újabb jelentkezések figyelembe nem vétetnek.

Az eddig jelentkezők részére kiadott jegyek a királyi büntető törvényszék irodaigazgatóságánál folyó év május 25-ik napján a hivatalos órák alatt vehetők át.

Budapest, 1913. május 23.

Dr. Baloghy s. k.

Interpelláció a Reichsrathban.

Mint Bécsből jelentik, az Elek Pál badeni kihallgatása ügyében az osztrák igazságügyminiszterhez intézett interpellációt a Reichsrathban ma délelőtt nyújtották be Adler Viktor szociáldemokrata képviselő és társai. Minthogy az interpelláció benyújtása irásban történik és az interpelláció szövegét a képviselőházban nem olvassák fel, elmaradtak azok a zajos incidensek, amelyek a képviselők egy részének hangulatából ítélve, minden cetre bekövetkeztek volna. Az interpellációban —

mint már jelentettük — Adler élesen jellemzi a kormány pártkaszapánait s az igazság elfojtására való igyekvését, egyben kérdezi, vajon hajlandó-e az igazságügyminiszter minden illetéktelen befolyástól megóvni az osztrák bíróságot s utal arra is, hogy legjobb volna Elek Pálnak megtiltani ez idő alatt az Ausztriában való tartózkodást, mert korrupciót terjeszt maga körül. Az interpelláció ma felelet nélkül maradt, az osztrák kormány előnyösebbnek vélte a böles hallgatást. Hohenburger igazságügyminiszter valószínűleg le fogja várni, míg a most tapasztalható izgatottság lecsillapodik és csak azután fog válaszolni az interpellációra. A különböző pártok részéről azonban ma a képviselőház folyosóján nagy érdeklődéssel tárgyalták az egész Désy-ügyet és a badeni járásbírótság magatartását, amelyet a szociáldemokraták elítélnek.

A várpalotai panama.

— Gróf Serényi Béla szerepe. —

Dagad a botrány.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 23.

A várpalotai birtokvásárlás ügyében ma furcsa színt kapott a földmivelésügyi miniszternek, gróf Serényi Bélának a szereplése.

Serényi gróf Károlyi Mihály Nyirbátorban tartott nagyszabású beszéde terelte a figyelmet. Gróf Károlyi Mihály nevezetesen elmondta, hogy a földmivelésügyi miniszter meg akarta venni egy évvel ezelőtt a birtokot egy bizonyos áron és egy éven belül ugyanazt a birtokot a honvédelmi miniszter megvette kétszer olyan drága áron. Ugyanezt a birtokot ugyancsak meg akarta venni Gróf Károlyi József 2.700.000 koronáért és másfél év múlva a kincstár kerek 6 milliót adott érte? Joggal nevezhetné tehát Gróf Károlyi Mihály ezt a gazdálkodást rablógazdálkodásnak, joggal rablásnak azt, amit a miniszter urak itt műveltek. Abban a minisztertanácsban, hol ezt az ügyet tárgyalták, — mondta gróf Károlyi — ott ült a földmivelésügyi miniszter, aki egy évvel előbb száz százalékkal olcsóbban tudta volna megkaphni ezt a birtokot. Hol volt akkor gróf Serényi Béla?

Hogy gróf Serényi urnak tudnia kellett az ügyről, az ma egyébiránt perrendszerű beigazolást nyert. A VII. ker. járásbíróság előtt, mint később még majd rátérünk, bebizonyított, hogy a várpalotai birtok eladására nézve ajánlat tételre a földmivelésügyi minisztériumnak, hol az Bartók József államtitkár elé került. Már meg is történt a megállapodás a 3.800.000 koronás opcióra nézve és ugy volt, hogy az érdekelt felek 1911. november 1-én együttesen elmennek az államtitkárhoz az opciós okirat átadása végett.

Hol volt tehát gróf Serényi Béla köztisztviselői lelkiismerete akkor, amikor nyíltan és szemérmetlenül kérosították meg az ő tudtával és hallgatolagossal beleegyezésével az államkincstárt? Hol volt akkor gróf Serényi Béla?

Vajjon nem épp olyan bűnös ő is ebben a botrányhalmazban, mint a többi gyászalak. A bűnsejéd, a bűnpalástoló egy elbírálás alá esik a tettesel. Gróf Serényi Béla szerepe ebben az ügyben menthetetlen.

A várpalotai panamával kapcsolatban szenzációs pör folyik a VII. kerületi járásbíróság előtt. A pört Czeglédy Endre mérnök indította gróf Witzleben-Altdöbern Henrik ellen.

Keresetében Czeglédy előadja, hogy 1911. októberében megjelent Várpalotán a grófnál, illetőleg ennek vejénél, gróf Stollbergnél, egy budapesti ügynök, Rosenberg Vilmos társaságában, akivel megállapodást kötött, hogy a várpalotai birtokot Rosenberg Vilmos budapesti ügynökkel együtt eladja az altruista banknak. Gróf Stollberg megállapodott a közvetítés dolgában Czeglédyvel és írásbeli megbízást is adott neki ez ügylet közvetítésére. Az eladási árat 3.200.000 koronában állapították meg és meggyeztek abban, hogy az esetleges többlet mindenesetül Czeglédy mérnököt illeti meg, úgy azonban, hogy ő ebből a haszonbér-

lőket kielégíteni köteles. A megegyezés egy pontja szerint Czeglédy előzetesen kizárólagos jogot nyert a várpalotai birtok eladásának közvetítésére. Czeglédy értesítésére báró Papp Géza, a Hungária bank vezérigazgatója másnap már táviratilag kérte a kataszteri birtokvet a gróftól, hogy az altruista bank részéről megkezdhesse a tárgyalást és a birtokot megbeesülthessék. Czeglédy mérnök a várpalotai megegyezés után Rosenberg Vilmos ügynökkel együtt Székesfehérváron fölkereste Grünfeld Pált, a bérlők egyikét, és amint keresetében mondja, hosszas tárgyalás után megegyezett vele, hogy 300.000 koronáért a hátralévő időre visszalépnek a bérlőtől. Czeglédy mérnök ezután tárgyalásokat folytatott a birtok eladására nézve az altruista bankkal. A földmivelésügyi miniszterium, illetve az altruista bank parcellázás céljaira akarta megvásárolni a birtokot és megegyezés jött létre abban, hogy gróf Witzleben-Altdöbern hárommillió nyolczszázezer korona előzetesen meghatározott vételárral opciót ad a kincstárnak, hogy azután a hivatalos szakértők tüzetesen felbecsülhessék a birtokot. Ugy volt, hogy 1911. november 1-én délelőtt együttesen elmennek Bartók államtitkárhoz az opciós okirat aláírása végett. Czeglédy erről október 30-án délelőtt értesítette gróf Witzleben-Altdöbernt. Meglepetéssel tudta meg aztán, hogy a gróf még aznap, tehát 30-án délután aláírta a Beligradeanu testvérekkel az adásvételi szerződést, amelyben a birtokot kétféle nyolczszázezer koronáért eladta a romániai testvéreknek. Ezeket előadva keresetében Czeglédy 300.000 korona megfizetésére kéri kötelezni a gróft azért, mert ha a birtokot 3.800.000 koronáért csakugyan eladták volna az altruista banknak, ő neki a közvetítés révén, a bérlők 300.000 koronájának kifizetése után, 300.000 korona haszna maradt volna. Ebben az ügyben a járásbíróság ma hallgatta ki tanuképen Rosenberg Vilmos ügynököt, aki a kereset lényeges pontjait megerősítette vallomásaiban. A bíróság még több tanut fog kihallgatni.

A pörnek így tehát még folytatása lesz és ennek során báró Papp Gézának és Bartók József államtitkárnak alkalma lesz arra, hogy eskü alatt vallják: micsoda szegyenletes panama lett a várpalotai birtokvásárlásból, míg az a földmivelésügyi minisztériumból a honvédelmibe sétált át.

Ugyancsak a várpalotai ügyvel kapcsolatban ma a Magyar Tudósító útján a következő nyilatkozat közzétételére kérte fel lapunkat dr. Bischitz Béla, az ismert névű ügyvéd és hírlapíró:

Dr. Spitzer Mór veszprémi ügyvéd a Budapesti Hírnap munkatársával beszélgetvén, burkolt formában ravasz czélzást tesz személyemre. Teszi ezt oly mélyen sértő formában s oly ezinikusán, hogy a legnagyobb mértékben felháborodtam. Nem annak van azonban igaza, aki nagyobbat kiabál. Egyszerűen és szárazon kijelentem, hogy amit dr. Spitzer rólam elmondani elég vakmerő volt, mindabból egy árva szó sem igaz, az elejétől végig szemeredett valótlanosság. Lesz gondom arra, hogy dr. Spitzert rágalmazó állításáért egy a bíróság, mint az ügyvédi kamara előtt megfenyítsem, de reputációm érdekében tartozom mégis kijelenteni, hogy:

1. A várpalotai ipartelepek részvénytársaságot, amelyről Spitzer beszél, egész sor peres ügyben bíróságok előtt meghatalmazás alapján éppen ma egy esztendeje képviselem és a kezemben levő elismerő levelek szerint teljes megelégedésre.

2. Közönséges rágalom és ráfogás az is, hogy dr. Spitzer odíozus birtokügyét én szöszlettem. Amikor ezt állítja rólam, még furfangosan ravasz is, mert ismerve az én hírlapírói minőségemet, illetőnképpen akar engem felem előtt diszkreditálni.

3. Én dr. Spitzer személyével sohasem foglalkoztam, őt nem is ismerem, sohasem is láttam, nem is kívánom ismerni. A hírlapi közleményekről abszolúte tudomásom sem volt, a harmadik vagy negyedik közlemény alkalmával érkeztem csak Budapestre. Eladdig pedig, bár sejtelmim voltak a várpalotai birtokkal végbement dolgokról — amelyeket megengedem, végérvényig dr. Spitzer csinált — előkelő ügyfelem érdekében inkább azon voltam, hogy a hivatalos helyiségekből abszolúte ki ne kerüljön az ügy. Hogy ez a kávéházakba kikerült, ahova én sohasem járok, ennek kétségkívül

azok az okai, akik kezében ez az ügy megfordult. Ezek közé pedig én nem tartozom.

Ami végül dr. Spitzer jogtanácsosi működését illeti, erről én igazán nem vagyok hivatva a nyilvánosság előtt véleményt mondani, annyit azonban mégis megjegyzek, hogy mindenképp kitűnő ember ez a dr. Spitzer Máriusz.

Lassan készül a béke.

— A londoni béketárgyalások nehézségei. — A balkáni szövetségesek marakodása. — Felosztatják a monarchia második hajóját. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 23.

A londoni béketárgyalások igen kedvezően haladnának, ha Szerbia nem akadékoskodnék a maga külön feltételeivel. Ez a szerb féltékenység hátráltatja még a béke sorsát, de remélhető, hogy az akadályokat néhány napon belül leküzdik és így valóra válhat az a hír, hogy kedden aláírják az előzetes békefeltételeket.

A görög-bolgár határ megállapításába beleszólnak ismételten a fegyverek is. A két állam által megállapított semleges zónán belül egyre-másra összeütköznek a szövetséges csapatok. Hozzájárul ehhez a szerb-bolgár villongás is. És amíg ilyen a helyzet a Balkánon, addig remélni sem lehet, hogy a londoni békekonferencián nagyobb legyen az egyetértés.

Ami a monarchiának a Balkánnal szemben való magatartását illeti, ismételten kell konstatálni, hogy a háborus veszély teljesen elmult. Ma a király a második hajóraj felosztatását is elrendelte s ezt követni fogják nagyarányú szabadságolások a tengerészeti csapatoknál.

Mai táviratainkat itt adjuk:

A londoni béketárgyalások.

London, május 23. A dolgok mai állása közepette remélhető, hogy a *prelimináris békeszerződést a békelegátusok a jövő keddig aláírják*. Tegnap nem hivatalos tárgyalások voltak a Balkán-delegátusok és a török megbízottak között. Este azonban a Balkán-delegátusok bizalmas tanácskozásra gyűltek össze. Szerbiának az az álláspontja, hogy a helyzet javul, mihelyt a nagyhatalmak nem zárkóznak el a szerb kikötő követelésének kérdéséről.

A párisi pénzügyi konferencia.

Konstantinápoly, május 23. A Dette publique török részvényeseinek delegátusa Párisba utazott. Anglia és Olaszország delegátusai ma elutaznak.

A Dette publique igazgatótanácsa teljes számban Párisban lesz és ott a többi között a dohányjüvedék koncessziójának meghosszabbításáról, valamint a Tripoliszsal kapcsolatos olasz kárpótlás hovaforrásáról fog tárgyalni. Miután a Dette publique delegátusainak nincs joguk a párisi pénzügyi konferencián részt venni, a Dette publique elhatározta, hogy Párisban a konferencia tartamára irodát nyit abból a célból, hogy a pénzügyi konferencia tagjait informálja.

Nagy harcok Görögország és Bulgária között.

Szaloniki, május 23. (Athéni távirati iroda.) Tekintettel a legutóbbi görög-bolgár incidensekre a görög csapatok parancsnokának kezdeményezésére *Vulcsisza és Kotszani között* neutrális zónát jelöltek ki, melyre egyik fél részéről sem léphetnek még az előőrsök sem. E megállapodás ellenére *kedden nagyobb bolgár csapat a semleges zónára lépett és a görögök által megszállott területeken akart berendezkedni*. A görög csapatok szembezártak a bolgárok támadásával és *komoly harc fejlődött ki*.

Athén, május 23. Az athéni távirati iroda jelenti: *Tegnap éjszaka tüzérsggel felszerelt jelentékeny bolgár haderő a semleges zóna megsértésével az Angesti-folyó hidját Vulcsisza és Kotszani között átlépte és kétségen felül görög megszállás alatt álló területre lépett. Elkészült harc fejlődött ki, mely még tart. A harc eredményéről még mitsem tudni. A görög kormány a megállapodás flagráns megsértése ellen erőlesen tiltakozott és követeli, hogy a bolgár csapatok visszavonuljanak*.

Szofia, május 23. Tegnap este görög csapatok tüzelni kezdtek a bolgár őrség ellen, amely Vulcsisza és Kusuköprü folyó hidjai között teljesített szolgálatot. *A puskatüzelés csakhamar átterjedt a környékbeli őrségekre is, ahonnan a görögök el akarták üzni a bolgárokat. A görögök azonban csakhamar beszüntették a tüzelést, amely bolgár részben nem okozott kárt. Az Anghista-folyó mentén lévő magaslatokat a bolgárok megtartották. A görög csapatok alezredes-parancsnoka magához kéréte a bolgár ezredparancsnokot, hogy az incidens ügyét megállapodás útján rendezzék*.

Athén, május 23. Az athéni távirati iroda jelenti: *Az a hír, mintha parancs ment volna Kavallának és a bolgárok által megszállott egyéb pontoknak megtámadására, minden alapot nélkülöz. A görög kormány át van hatva attól a tudattól, hogy a legutóbbi összeütközéseknek, ha ezek komolyak is voltak, nem lesznek további következményeik. A király a Zagasi-öbölhöz megy, ahol az első hadsereg főparancsnokával együtt meg fogja vizsgálni a helyzetet és meg fogja kísérteni a bolgárokkal megegyezésre jutni abban az irányban, hogy nagyobb semleges zóna létesíthessék, újabb összeütközések elkerülésére*.

A szerb-bolgár marakodás.

Szofia, május 23. Monasztiri megbízható jelentések szerint szerb katonák *Zagori* bolgár falut megtámadták. A falu lakói közül néhányat megöltek, igen sokakat brutalizáltak. Hat bolgár lakost, köztük az *előljárót szerb katonák megöltek*, kik azután még számos bolgár lakost bántalmaztak is. Számos lakost Monasztirba vittek és ott bebörtönöztek. Az incidens kiinduló pontja állítólag egyrészt egy szerb káplár, másrészt a falu előljárója és a pápa között történt összeszólalkozás volt. Az előljáró kiragadta a káplár kezéből a lőfegyvert és lövéssel megsebesítette, mire *szerb katonaság nyomult be Zagoriba*.

Sürgős az albán királyválasztás.

Durazzo, május 23. Az ideiglenes albán kormány sürgősebbnek tartja a királyválasztást az alkotmánytervezet tárgyalásánál és az albán határok megjelölésénél, mert a jelek arra vallanak, hogy *Esszad pasa királylyá akarja magát proklamálni és akkor veszedelmes komplikációk támadhatnak*. Esszad pasának bőven van pénze, hogy tervét megvalósítsa és mivel Észak-Albánia lakossága rajong érte, könnyen megeshetik, hogy a hatalmak számításain vonást huz keresztül. Az albánok között nagy az elégedetlenség a szerbek ellen és csak *Esszad* pasának tulajdonítható, hogy az albán hegyi törzsek eddig még nem támadták meg a szerb csapatokat.

Szabadságolják a tengerészeti legénységet is.

Bécs, május 23. A király elrendelte a *második hajóraj felosztatását* és annak parancsnokát, *Löffler* Ferencz ellentengernagyot a pólai tengerészeti arzenál parancsnokává nevezte ki. Ezzel kapcsolatban nagyobb arányú szabadságolások is lesznek a tengerészeti legénységnek. A felosztatott hajóraj összes behívott tartalékosait szabadságolják.

EGYHÁZAK.

— (A lugosi püspök zarándokutja.) Szászvárosról jelenti: *Dr. Frentiu Valér* lugosi püspök nagy kísérettel egy csodatevő szent képet viz Balázsfalváról Gyulafehérváron. Szászvároson és Hátszezen át a Felsőszilvás melletti Prislóra a Basilita kolostorba, amelyet püspöki elődje építtetett az ott levő négyszázéves kápolna mellé, ahova Szent Zanfira, egy havasalföldi vajda szent leánya van eltemetve s ahova évenként messzeföldről járnak az oláhok bucsura és nagy ünnepeket szoktak rendezni a havasok között. A püspök az utat gyalog teszi meg. Az első rapon a püspök Balázsfalváról Gyulafehérvárra ment, a második napon Gyulafehérvárról Szászvárosra érkezett. A teljes főpapi ornátusban zarándokló püspököt mindenütt nagy ünnepekkel fogadták. A falvak oláh lakossága mindenfelől az országutra seregett, amerre a zarándoklokap elvonult. Az időjárás nem kedvezett, mert utközben gyakran esett az eső. A püspököt a fáradságok nem viselték meg.

KÜLFÖLD.

Az orosz költségvetés. Pétervárról jelenti: A birodalmi дума megkezdte a költségvetés tárgyalását. Kocovcevez miniszterelnök jelenlétében.

A Reichsrath ülése. Az osztrák képviselőház mai ülésén, mint Bécsből jelenti, folytatták a költségvetési provizórium tárgyalását. *Waldner* dr. a balkáni államokban új kulturtevényt lát, melyek a monarchiával új érdekkapcsolatra alkalmasak. A miniszterelnök nyilatkozatával a németek nincsenek megelégedve, mert a külpolitika céljainak és határozottságának tekintetében nem nyugtatja meg őket. Még mindig kérdéses marad, vajjon a monarchia hatalmi állása és erőfejlesztése összhangban áll-e Albánia megteremtésének sikerével. A németek mindenesetre biztosítékot látnak ebben a semleges államban a monarchia balkáni és adriai helyzete tekintetében. *dr. Cingria* (dalmát) elítéli a monarchia délszláv politikáját, mert ellenséges irányával Szerbiát Oroszország karjaiba kergette. Felpanaszolja a horvátországi állapotokat és elítéli azt, hogy a monarchia az ariauták szabadsága érdekében még világháborútól sem riad vissza, míg a hagyományos hűségű horvátokat az elnyomatásnak teszi ki. *Schlegel* képviselő beszél ezután és hosszasan tiltakozik a gráci Carola-alapítvány ünnepélyén történtek ellen, majd a külügyi helyzetre áttérve kifejti, hogy a keresztényszocialisták korábban nagyobb erély kifejtését kívánták volna. A keresztényszocialisták meg vannak elégedve, ha sikerül becsületes békét fenntartani és a monarchiát a károsodástól megóvni. Az önálló Albánia létesítésével szölv egyetért, de nem szeretné, ha ott ugyanolyan dolgok történének, mint annak idején Schleswig-Holsteinben. *Klofac* (cseh radikális) kijelenti, hogy Auszria-Magyarország külpolitikája nemcsak a délszlávokat, hanem egész Európát felpaprikázta a monarchia ellen. Montenegróval egész szépen békésen meg lehetett volna egyezni. A panszlavizmus rémét csak a pangerman irredenta leplezésére ráncigálják elő. A pangermanizmus a legnagyobb veszélye a birodalomnak. *A külügyminiszteriumban magyar befolyások érvényesülnek*. Az Oroszország elleni bizalmatlanságot is csak azért szítják, mert az Oroszországhoz való jogviszony nem áll a magyarok érdekében. Magyar befolyás idegenítette el tőlünk Romániát is és fosztott meg bennünket a szerb kikötő kérdésében a helyes nézőpontoktól. A magyarok Cuvaj segítségével provokálták a délszlávokat, hogy azután a koronánál hazaárulóknak bélyegezzék őket. A demokroziának nemzetiségi különbség nélkül ellene kell fordulnia a külpolitikában uralkodó abszolutizmusnak, mely minden katasztrófát okoz. Rosszul állana a birodalom szénája, ha a német népeknek nem állana többé érdekében annak fennmaradása. Mindenki veszélyeztetni Ausztria jövőjét, aki a birodalom érdekeit szembeállítja a szlávokéival, ahelyett, hogy összehangzásba hozná őket. *Egyetlen hid vezet a Balkánhoz: az e birodalomban élő szlávok elégedettsége*. A csehek tudják, mit jelenthet Ausztria számukra, ha az lesz, aminek alapításánál szánták: becsületés támasza mind a kis népeknek. *Dr. Jerzabel* (keresztényszocialista) kijelenti, hogy a költségvetési provizórium megszavazása nem jelent bizalmi szavazatot a kormány iránt. A kormány ne csodálkozzék azon, ha a keresztényszocialistáknál is, miután követeléseik nem teljesítettek, megszűnik a kormány iránt való szimpátia minden nyoma is. Következő ülés hétfőn délután 3 órakor lesz.

A belga sztrájk utóhatása. Brüsszelből írják, hogy a tíz napig tartó általános sztrájk mindenfelé óriási károkat okozott. Az államvasutak kára meghaladja az ötmilliót, ennyire rug ugyanis a bevételi különbözet a mult esztendő hasonló időszakával összehasonlítva. *Antwerpen* kikötőjében a sztrájk ideje alatt száz gőzössel kevesebb kötött ki, mint egyébkor. A száz hajó tonnatartalma megha-

ladja a 225.000 tonnát. A magánvállalkozások terén a kár nagyságát még csak megközelítőleg sem tudják megállapítani, mindenesetre azonban nagymérvű lehet, mert számos magánüzemet még a sztrájk beszüntetése után is csak napokkal később tudtak újra üzembe helyezni. A kormány különben most készül összeállítani a választójogi bizottságot, amire a szociáldemokratákkal kötött egyezség értelmében van kötelezve.

A francia katonai póthitel. Párisból jelentik: A pénzügyminiszter a kamara pénzügyi bizottságában felvilágosításokat adott a katonai póthitel fedezésének kérdéséről. E kiadások számára külön számla nyitatták, mely nyolczsáz millió és egy milliárd között mozogná és a flottaszaporítás költségeit is magában foglalná. Ez összeg előteremtésére husz év alatt törlesztendő kötvénykölcsön becsáttnék ki a járadék úrfolyamán, alapul pedig a jövedelmi adó után szedendő pótlék vagy az általános költségvetési bevételek szolgálnának. — Mint Párisból jelentik, a kamara mai ülésén Vaillant szocialista képviselő interpellálta a Pére Lachaise temetőben vasárnapra tervezett tüntetés dolgában. A centrum és a jobbpárt hevesen támadja a szélső bal, mely izgatottan válaszol a kiáltásokra. Vaillant kijelenti, hogy a hároméves szolgálati időre vonatkozó törvény benyújtása a polgárháború kezdetét jelenti. Végül kijelenti, hogy az ország képes lesz majd megakadályozni a császárság újra felállítását. Klotz belügyminiszter kijelenti, hogy tekintettel a prefektusoknak a hároméves katonai szolgálat elleni tüntetésekről szóló jelentéseire, körrendeletet adott ki, mely minden tüntetést megtilt. A belügyminiszter kijelentése után a szélső baloldali tagjai közbeszólásokban azoknak hazafiságát védtek, akik a három éves katonai szolgálat ellen tüntetnek. Deschanel kamarai elnök kifejti, hogy a miniszter nem mondotta azt, hogy a három éves katonai szolgálat ellenzői hazafiatlanok. A kamarában minden véleménynek szabad megnyilvánulnia és senki sem mondhatja hazafiatlanok az, aki vele ellenkező nézetet van.

Pesti komédiák.

Kupán-mérkőzés.

Az MTK és FTC tegnapi versenyén a lapdarugó ellenfelek a Kupa-mérkőzés folyamán egymást kupán mérkőztek. S ezt nevezik röviden „barátságos” mérkőzések. Milyen lehet akkor a barátságos? — Erről szól a következő sporttudósítás.

Világhírű sportesemény játszódott le ma a St. R. U. Cz. versenypályáján. A P. O. F. F. tudvalevően barátságosan mérkőzésre hívta ki a R. U. G. D. prima football-esapatát. A belépőjegyeket már napokkal ezelőtt elkapkodták — amint ötletes és poétikus labdarugó sporttudósító kollégáim írják: — a szélsőséka minden irányban és így történt, hogy közel negyvenezer főnyi publikum tette magáévá a nekünk legkedvesebb bünt, a — tribün. S amikor végigjártattuk satekintetünket a tömegben, önkénytelenül is hódolattal kellett adoznunk Kis Józsefnek, a „Simon Judit” kiváló szerzőjének, aki e költeményében sporttudósításszerűleg megírta, hogy

...Szegény kis publikum, alig-alig rófny,
De ha megő, lesz majd negyvenezer főny!

S ez áhitat csak erősödött, amidőn a publikum scraiban több, Simon Judithoz hasonló sportladyt véltünk felfedezni látószervünkkel, mely — sajnos — még nincs labdarugásra berendezve.

A mérkőzésre kivonultak a mentők hatvan orvossal és két métermázsza vattával. A rendet a lései és pozsonyi hadtest tartotta fenn négyszáz-tizenkilenc ágyuval. A rendőrség nem vehetett részt a rendezés munkájában, csak minden játékos mellé egy rendőrt csatoltak. A közönséggel szemben tüzoltók álltak fel husz vizsugárt ígérő csővel, hogy az esetleges felbuzdulást lehűtsék.

A verseny azzal kezdődött, hogy két játékos felrugta a bírót a pályába. A merész produkciót lelkesen megtapsolták. Aztán kivonult a két csapat. Elöl világitottak a P. O. F. F. dresszoi: fehér mezőben vérző orrok, míg a R. U. G. D. embereinek ruházatát óvásszinü vásznon elhelyezett kitépott fülek tarkították.

Az ellenfelek a barátságos mérkőzés címének megfelelően, barátságosan szemeket vetettek

egymásra. Szemvetés közben egy tekintet Krondorfy Mór csatárt surolta, aki elkapta a surolókefét és hozzáhajította a dán Csontja-Csörgensen-hez. Ez volt a jel a támadásra. Mindezek előtt Hinterstoiser-t, a R. U. G. D. balcsatárját félangolosra verték és bekenték mustárral. Az alatt a labda átkerült Tsakafejéth Rudolffhoz, aki egy ügyes saltomortaléval beleugrott a P. O. F. F. kapitányának a szájába, majd keresztülfurta magát rajta s ismét megjelent a nyilvánosság előtt.

Ekkor valaki azt a rossz viczet követte el, hogy egy csokoládé-labdát dobott az így elmésen játszó társaság közé. Mind a csokoládéra vetettek magukat. Csattanják a pefonok, mint a jég a házfedeleken. Közben a közönség nekivadult, áttörte a ketrecek, amelyekben őrizték őket. Egy ismeretlen kitépte Bugany László halfcenternek a lábát és mielőtt észrevették volna, megszökött a pályáról.

A verekedés általános lett. A rendőrök maguk is két pártra oszlottak és egymásba lovagoltak. Végre a tüzoltóságnak vizsugarakkal sikerült a bajnoki mérkőzést lokalizálni. Eredmény: 182 fog, tizenegy fül, hat bevett fej a kezelő orvosok javára.

Jók voltak még: a Király Színház Bécsben, Bayros: az erotikus rajzoló és Elek Pál Badenben.

Fakir.

A berlini nász.

— Három uralkodó találkozás. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 23.

A szombati nagy nap előtt a berlini udvar fejedelmi vendégei szórakozással és alattvalók fogadásával töltötték el az időt. György király és Mary királyné tegnap délután kiment a Grunewaldba a versenyre. Lichnovszky herceg londoni német nagykövettel társalgott a király, a királyné ellenben nagy érdeklődéssel figyelte a futamokat. Egan-Krieger hadnagy, a német trónörökös bajtársa lett első az urlovasok versenyében és az angol király személyesen nyújtotta át neki a tiszteletdíjat.

A verseny után az angol királyi pár autóbírra ült, mert hivatalos volt teára Henrik herceghez és nejehez, akik ma ültek meg ezüstmenyegzőjüket. A „Kaiser-Hof”-ban rendezték a teát s a hercegi pár éppen ezért jött a fővárosba Kielből. Délután öt órakor érkezett György király és Mary királyné. Az udvarmester jelt adott Henrik hercegnek, hogy jön az angol királyi pár és erre az egész társaság lesietett a hallba, üdvözölni az érkező királyi párt. Lejött a császár is, aki már előbb volt ott. Mary királynét Henrik herceg vezette karanfogva, a császár a német trónörökösnek nyújtotta karját és utánuk ment György király Henrik herceggel és a trónörökösrel.

Ma délelőtt a császárné, az angol királyi pár, a cumberlandi hercegi pár és Olga hercegnő, más hercegi személyiségek megtekintették a kastélyban kitett nászajándékokat, melyeknek száma meghaladta a százat. Berlin város nászajándéka egy pompás drága szmirnai perzsa szőnyeg, a német városkongresszus egy XVII. századbeli németalföldi szekrényt adott nászajándékkul. A császár nászajándéka egy óriási tál zöld malachitból. Az angol királyi pár gyémántoktól övezett háromosztású diadémot adott nászajándékkul.

Az angol királyi pár ma délelőtt az angol nagykövetségen fogadta az angol kolónia küldöttségét, mely a királyi párnak gyönyörű keretben díszfeliratot nyújtott át. A király a díszfeliratot köszönettel fogadta és beszédében a maga és a királyné örömeinek adott kifejezést, hogy vendégei lehetnek a nagy és barátságos német nemzetnek.

— Amidőn önök — folytatta a király — jó viszonyt tartanak fenn azzal a néppel, mely az önök tartózkodási hazáját lakja, hozzájárulnak a világbéke biztosításához is, melynek fentartása komoly óhajom, hogyan drága atyám életének is legfőbb célja volt.

Az angol királyi pár tiszteletére az angol

nagykövetségen adott reggelin 51 ember vett részt, köztük Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár, Jagow államtitkár és az idegen nagykövetek.

Az orosz császár Bethmann-Hollweg birodalmi kancellárt háromnegyed óráig tartó külön kihallgatáson fogadta. Emlékeül a császár a birodalmi kancellárnak drágakövekkel ékített ezüst szelvényt adott át. Az angol király a birodalmi kancellárnak a Victoria-rend nagykeresztjét adományozta.

Délelőtt 11 órakor a mátkapár a császárné jelenlétében a kastély u. n. Braunschweigi termében számos küldöttséget fogadott.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung a mátkapárnak benső hangon szerencsét és áldást kíván a frigyhez, mely szívbéli hajlandóságon épül és régi ellentéteket megszüntet.

A pétervári felhivatalos Rosszija írja: Bár a három uralkodó berlini találkozásánál családi esemény szolgál alkalmmal, mégis meggyőző bizonyítékát láthatjuk benne az uralkodók amaz óhajának, hogy az őket népeik hasznára összefűző barátság szilárdságát megerősítsék. Miklós császár németországi látogatása újabb adaléka a német-orosz viszony fejlődésének, melyet évszázadokon át észinte barátság jellemezett. A két birodalom szomszédsága, gazdasági érdekek, számos közösen átélt történelmi momentum, végül az uralkodóházak rokoni kötelekei az orosz-német viszonyoknak régtől fogva oly stabilitást kölcsönöztek, mely nagy szerepet játszott Európa politikai egyensúlyának fentartásánál. Hála hagyományos barátságuknak, Oroszország és Németország, kik különböző hatalmi csoportokhoz tartoznak, nem csekély mértékben könnyítették meg a nemzetközi politika kérdéseinek megoldását, melyekben a hármas szövetség és a hármas entente kollidálnak. A legutóbbi évtizedbe az uralkodók találkozásai gyakoribb lett és ez jele annak az óajnak, hogy személyes példával elő kívánják mozdítani a nemzetek kölcsönös bizalmát. Ebből a szempontból a berlini császártalálkozás általában a béke szilárdságának, speciálisan a szomszédias barátságos viszony tanúságaként tekinthető.

TÁVIRATOK.

A zendülő francia-hadsereg.

Orleans, május 23. A helyőrség tüzérési és gyalogsági ezredeimelk egyes legénységi szobáiban a legénység tüntetett a hároméves szolgálati idő ellen. Négy tüzért, kilénel antimilitarista iratokat találtak, letartóztatták.

Páris, május 23. A hadtestparancsnok rendeltel fosztott meg rangjától tizenhárom tisztet. Az volt a bűnük, hogy a katonák zendülésekor nem léptek föl eléggé erőlyesen és ha nem is rokonszenveztek a mozgalommal, olyan színe volt a dolognak, mintha ők is a hároméves szolgálat ellen tüntettek volna.

Több lap jelenti, hogy Roter városban a 122-ik gyalogezredben tegnap komoly lázadás tört ki. Az őrnagy egy renitens kiürtöst földhöz vágott, mire egy közkatona rárohant. Az őrnagy elkapta egy közelálló tiszt oldalfegyverét s úgy vágta vele fejbe a közlegényt, hogy az oldalfegyver kettétörtött. Erre nyolcz altiszt sietett az őrnagy segítségére s visszaszorították a lázadókat. Verekedés tört ki, amely háromnegyed óráig tartott. Huszonhét embert lecsuktak. A katonai vizsgálat megállapította, hogy a lázadás szervezői: egy közkatona, aki tagja az Általános Munkásszövetségnek és egy tartalékos tiszthelyettes tanító.

Toulban több tüzért letartóztattak.

Páris, május 23. Több lap jelentése szerint a 122. gyalogezrednél előfordult tüntetések igen komoly lázongásokká fajultak el. Egy őrnagy a kiürtöst, aki jelt adott a tüntetések megkezdésére, megfogta és a földre teperte. Egy katona az őrnagyra vetette magát, mire ez megragadta egy altiszt puskáját és a puskaguggyal támadóját leütötte. Most nyolcz altiszt feltüzött szuronynyal elősietett és visszaszorította a lázongókat. Erre azután háromnegyedóráig tartó dulakodás fejlődött ki. A lázongók hatalmukba kerítették a löporraktár kulcsát, de sikerült ezt tőlük ismét elvenni. A fő bujtozókat, huszonhét embert, letartóztatták és a

fogdába vitték. A vizsgálat megállapította, hogy a lázongás értelmi szerzője egy az általános munkásszövetséghez tartozó katona, a másik pedig egy tanító, aki mint tartalékos szolgál. A többi főbujtót közt *tíz káplár* van.

Toulban tegnap délután letartóztattak számos tüzért, kik a 6. ezrednél előfordult tüntetések értelmi szerzőinek bizonyultak. Köztük van egy mérnöki szakiskolának két diákja is.

Katonai lázadás Juansikkai ellen.

Péturvár, május 23. Tiencsinből érkezett táviratok szerint Sutsen, Paotinfu, Hanjang és Pukau városokban a katonák között *zendülés tört ki*. Az ezekben a városokban elhelyezett összes csapatot *Juansikkaj lemondását követelik*. A Pukauba vezető vasuti vonal mentén a zendülők és a kormánycsapatok között véres összeütközés történt, amelynél mindkét részről igen sokan elestek. A zendülő csapatok Hankau felé nyomulnak, hogy megszállják az erődöt és a gyárakat.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, május 23. (Értéktözsde.) A tőzsde meglehetősen szilárd irányzatban indult, mert a bécsi piacról érkezett kedvezőbb jelentések a londoni békétfüggelések kedvezőbb haladásával kapcsolatban animáltak a vételkedvet. Tulnyomó javulások mellett főleg a vezető bányáértékek, továbbá egyes villamosági értékek és osztrák értékek közül déli vasut nagyobb érdeklődéssel találkoztunk. A Kanada-értékek 2 százalékkal magasabban indultak. Gőzhajósértékek szintén emelkedtek. A készáruipari értékek egyenetlenek voltak. Napi pénz 4 százalék, magánkamatláb rövid lejáratra 5% százalék, hosszú lejáratra 5 1/4 százalék.

UJDONSÁGOK.

Akácvirágok.

A május hónap legbájosabb virága most nyílt ki; mert a bokréta kötött orgonafánál is remekebb, megkapóbb a virágos akácza.

A kerepesi út mentén, a Ferencz József huszárkaszárnya körül már kezdődnek az akáczosok, melyeknek széledező csoportjai az Alföld síkján mindenfelé ott rendeznek...

Gyenge-zöld levei még lombátorba sem borultak az akácfaáknak, virágpompájuk már teljes. Gyönyörű az idén ez az akácvirág-bontás. Az idén a fagyok megkímélték a bimbókat. A kerepesi út mentén egy naptól a másikig fehér-fürtös virágpompát öltöttek magukra az akáczosok. Még a féligkorhadtt öreg fák is kaczerán lengetik fürtös virágjaikat. A fiatal sudarokon még bájosabb a gazdagság, a zöld lombmezőkön hamvas-fehéren hullámszik ez a csodás virág-özön...

A virágos akácokról édes illatok áradoznak széjjel. Vigabban, mámorosan döngicsélnék most a méhek is, jól sikeredik az idén a mézszüret. Holdas esteken felhangzik a nóta:

Tele van a város akácfavirággal,
Akácfavirágnak büvös illatával.
Bolyongok alattuk ébren álmódzva...

Elhangzik a nóta. Hamar következik az édes álmokra az ébredés. Rövid az élete a búbajosság akácvirágnak is, mint az igaz szerelem, nem mindenik évben nyílik kétszer...

M. P.

NAPIREND: Naptár Szombat, május 24. Róm. kath.: Sz. M. ker. segits. — Protestáns: Eszter. — Görög-orosz (május 11): Mócz vt. — Zsidó: Ijar 17. — A nap két reggel 4 óra 14 perczkor, nyugszik este 7 óra 39 perczkor. — A hold két éjjel 12 órakor, nyugszik reggel 7 óra 10 perczkor. — **Muzikumok:** A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum nyitva 9—12-ig és 3—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8) nyitva 9—4-ig. — Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—6-ig. — Ráth Múzeum nyitva 10—4-ig. — Széchenyi Mu-

zeum nyitva 10—12-ig. — Tanszer Múzeum nyitva 3-tól 7-ig. — M. kir. Kereskedelmi Múzeum külkereskedelmi, hírszolgálati és közszállítási osztálya nyitva 9—2-ig, vám- és tarifacsztálya 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtára 9—2-ig. — **Képtárak:** A Magyar Képzőművészeti Egyesületének kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 korona. — Magyar Biedermeierek kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8) nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 korona. — A Nemzetközi Postimpresszionista kiállítás második csoportja a Művészklubban (Szegegy-utca 4., a volt gróf Zichy-múzeumban) nyitva 10—6-ig, belépődíj 1 korona. — A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Múzeumban nyitva fél 10-től fél 2-ig, belépődíj 1 korona.

— **A német császár köszönete.** Az Uránia magyar tudományos egyesület a német császári ház családi ünnepélye alkalmából a német császárnak szerencsekívánatait fejezte ki. A német császár az Uránia egyesület üdvözlő iratára a következő távirati választ küldötte Molnár Viktor államtitkár, elnöknek: „A német császár Ófelsége az Uránia magyar tudományos egyesületnek kedves szerencsekívánatait meleg köszönetet mond. Valentini, titkos kabineti tanácsos.”

— **A japán császár halálhíre.** Jelentették, hogy *Josihito* japán császár tüdőgyulladással megbetegedett, az újabb hírek már halálhíret költöztették az ifjú császárnak, ki alig tíz hónapja ül a trónon s még csak 35 éves. A beteg császárra vonatkozó híreinket itt adjuk:

A japán fővárosból érkezett legutolsó hírek azt mondják, hogy a *mikádó állapota reménytelen*. A tüdőgyulladás terjed és az orvosok *katasztrófától tartanak*. A legutolsó orvosi konziliumon elhatározták, hogy a betegnek befejeződéseket adnak, hogy *életét legalább néhány napra meghosszabbítsák*. A láz rendkívül nagy. Egy Newyorkon át érkezett távirati jelentés arról adott számot, hogy a *mikádó már meg is halt*. Ez a jelentés azonban nem bizonyult valósnak. A téves hír Szan-Franciskóból kelt szárnyra, ahol egy japán esti lap jelentette a japán császár halálát. A fölültetés a szan-franciskói japán lakosság körében nagy megütközést keltett. Alig jelent meg a távirat a lap szerkesztőségének kirkatában, amikor egy másik távirat érkezett, amely közölte, hogy a *császár nyugodtan alszik*. Wilson, az Egyesült Államok elnöke, arra a hírre, hogy a mikádó súlyos betegen fekszik, a következő táviratot küldte Tokióba:

— A magam, kormányom és az észak-amerikai Egyesült-Államok népének nevében legőszintébb nagyrabecsülésünket nyilvánítjuk felsőgedt iránt. Szívvel kívánjuk, hogy hamarosan felgyógyuljon. A német kábeltársaságnak ma azt jelentették *Yokohamából*, hogy a mikádó állapotában *némi javulás állott be*. Állapota azonban, a császár *gyöngye szervezete való tekintettel, még mindig aggasztó*. A mikádó alig egy éve foglalta el a japán trónt, atyjának, *Mutsuhito* mikádónak mult évi július 30-án elkövetkezett halála után. Atyja népszerűségét is örökölte a most 35 éves fiatal császár.

— **Prohászka püspök a cselédekről.** A székesfehérvári katolikus háziasszonyok egyesülete tegnap tartotta évi közgyűlését báró Trauttenberg Frigyesné elnöklésével. A közgyűlésen megjelent az egyesület vedőke, dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök is és beszédet mondott a cselédkérdés megoldásáról. A püspök többek között ezeket mondotta:

— A cselédkérdés megoldása kettőn mulik: a jó cseléden és a jó háziasszonyon. Jó cselédet az egyesület feladata nevelni, a háziasszony feladata pedig méltányos, igazságos álláspontra helyezkedni a cselédekkel szemben. A cselédek épp úgy, mint a társadalom bármely más munkásosztálya, nem elégszik meg többé azokkal a keretekkel, amelyeket a régmúlt idők állítottak fel. Ezt be kell látniok a háziasszonyoknak és csak ennek belátása mellett várhatják el, hogy a zemberséges bérek és jó bánásmód fejében lelkes, jóságos cselédek kapjanak.

— **Nyugalomba vonuló postaigazgató.** Temesvárról jelentik: Pethő János temesvári postae-és táviratfőigazgatót negyvenhárom évi szolgálat után saját kérelmére nyugdíjazták. Pethő harmadik évig állott a temesvári igazgatóság élén. Ritka puritán jelleméről fogva soha kitüntetés el nem fogadott. Legnagyobb érdeme az, hogy hosszú működésének ideje alatt a nemzetiségekkel négy délvidéki vármegyében a posta és távirat intézményét minden ízében magyarrá tette.

— **Barna Izidor siremléke.** Barna Izidornak, a kiváló újságírónak siremléke készülöben van s a leleplezés ünnepségét a jövő hónapra tervezik. A siremléket, amely ruszkiezai márványból készül, Sámuel Kornél, a nagytehetségű fiatal szobrászművész mintázta. A bizottság ezuttal is arra kéri azokat, akiknél gyűjtőív van, hogy elszámolásukat haladéktalanul küldjék be.

— **Gázolnak a fejedelmi autók.** Berlini jelentés szerint a német trónörökös automobilja tegnap száguldva vágatott a Markgrafen- és a Jaegerstrasse keresztezésénél, mikor a sarkon befordult egy autóbussz. A trónörökös soffitörének köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt. Az autóbussz oldalát így is surolta a trónörökös gépkocsija s aztán tovább rohant. Tegnap a cumberlandi hercege automobilja elgázolt egy kis fiút. A szerencsétlen gyermek kórházban van, agyrázkódást szenvedett, de valószínűleg életben fog maradni.

— **Paz Ferrer meghalt.** A monjuichi erőd martírjának, a spanyol Francesco Ferrernek, a legfiatalabb leánya, Paz Ferrer tegnap meghalt egy párisi szanatóriumban. Paz Ferrer harminczéves volt, gyöngye testü, beteges leány s mint színésznő elsőrangú tehetséget mutatott. Mikor apját halálra ítélték, levelet írt érdekében Alfonzo királynak, de a levél nem használt. Legutóbb, mikor a spanyol király Párisban járt, mindenáron látni akarta a halálos ítélet aláíróját, Alfonzot, de a rendőrség visszavitte a szanatóriumba. Tegnap végzett vele a tüdőbaj.

— **A szociáldemokraták emlékgyűlése.** A fővárosi szociáldemokrata munkásság ma este impozáns emlékgyűlést tartott a mult évi május 23-iki forradalmi események évfordulója alkalmából. Az Építőmunkás-Otthon diszterme, ahova a gyűlést egybehívták, zsúfolásig megtelt munkásokkal. *Knittelhoffer* Ferencz nyitotta meg a gyűlést az egybehívók részéről. A gyűlés elnöke *Farkas István*, jegyzője *Révész Mihály* lett. Az ünnepi szónok *Bokányi Dezső* volt, akinek másfél órás beszédét nagy figyelemmel kísérte a hallgatóság. Bokányi beszéde elején a magyar munkásság választójogi küzdelmeit ismertette. Azután változta azokat az eseményeket és körülményeket, amelyek a mult évi munkásforradalmat megelőzték és amelyeknek közvetlen folyamánya a május huszonharmadika volt. Összehasonlítást tesz a nagy harc és a párisi kommun között és megállapítja, hogy a magyar munkás necsak követelni, hanem cselekedni is mer és cselekedni is tud. Ennek fényes bizonyítéka az elmúlt esztendő május 23-ika. A munkásság ezen a napon bámulatos hősiességgel szállt szembe az erőszakos hatalommal. Kegyeletes szavakkal emlékezik meg a harc áldozatairól, akik a népjogokért mártírhalt szenvedtek. Beszédének végén fölhívta a munkásságot, hogy áldozzon tisztelettel a májusi forradalom halottai emlékének s tegyen egyuttal fogadalmat arra, hogy küzdelmét az igazi népjogokért lankadatlanul folytatja ezután is, mindaddig, amíg teljes mértékben ki nem vívta. A megható beszédet lelkes öljenzéssel fogadta a hallgatóság. Gyűlés után a tömeg példás rendben oszlott széjjel. Rendzavarás nem történt sehol.

— **Tízéves találkozó.** Dr. Buza László egyetemi magántanár, sárospataki jogtanár felkéri volt iskolatársait, akikkel a sárospataki református főgimnáziumban 1903-ban tett érettségi vizsgát, hogy a június végére tervezett tízéves találkozó előkészítése céljából lakóhelyüket vele közölni sziveskedjenek.

— **Felrobbant ágyuk.** Newyorkból táviratozók: Charlestonból (Délkarolina) érkezett jelentés szerint Moultrie erődben felrobbant egy nehéz ágyu. Egy százados és két közlegény meghalt, kilenc katona súlyosan megsebesült.

— **Az Adria-kiállítás sikkasztója.** A botrányos bécsi Adria-kiállítás sikkasztóját, Skrobanek Tivadart a felsőausztriai Völkeraubruckban letartóztatták. Skrobanek már két hete tartózkodott a Salzkammergutban. A sikkasztott pénzből elfogatásakor egyetlen fillért sem találtak meg nála, mind elköltötte, nagyobb részét még szokése előtt Bécsben elverte. Mikor rátaláltak, teljesen le volt rongyolódva s kéregetni járt házról-házra. Egyik paraszt, akitől szállást akart kérni, tiltott koldulásért följelentette. Mikor a rendőrségre vitték, derült ki, hogy ő a körözött sikkasztó, mire letartóztatták.

— **Házasság.** Baranyavári dr. Ullmann István pénzügyminiszteri pénzügyi titkár, baranyavári dr. Ullmann Pál főkonul, ügyvéd fia, jegyet váltott *Jellinek* Piroskával, *Jellinek* Lajos vasuti igazgató leányával.

— **Pörtschach, a wörthi-tó mellett.** Parkszállóda (előbb: Wahliss), 300 szobával. Pensio 7 korona. Juniushban a kellemesebb. Tulajdonos: Hysam K.

— Egy banktisztviselő letartóztatása. Lapunk mai számában megírtuk Schlésinger Mártonnak, a Miskolci Takarékpénztár tisztviselőjének letartóztatását. Ma hallgatta ki Schlésingert Horváth Károly rendőrkapitány. A kihallgatás folyamán meglepő dolgok jutottak nyilvánosságra. Schlésinger bevallotta, hogy Bartányi Gyulának, a pénztintézet ügyészének bizalmával visszaélve, követte el csalásait. Nagy raffineriával forgatott ki egy özvegy asszonyt ingatlanából. Özvegy Kecsmár Istvánné a múlt év elején adta el házat 34 ezer koronáért. Az eladást Schlésinger Márton közvevitte 500 korona provizióért. A vevő Schlésinger nővére, Székely Adolfné volt, aki a múlt év augusztusáig nyert halasztást. Azonban a lejáratkor nem fizetett és azóta Schlésinger halasztást halasztásra kért. A telekkönyvi hivatalban azután kiderült, hogy a házat a vétel után nyomban Székely Adolfné nevére írták, aki azóta a házra különböző pénztintézeteknél nagy kölcsönöket vett fel és mivel a kamatokat nem fizette, a házat május 6-án elárverezték 21.000 koronáért. Ezen kívül még több magános embert és pénztintézetet károsított meg bűnös uton mintegy 60 ezer korona erejéig. Saját intézetét, a Miskolci Takarékpénztárt negyvenkétezer koronával károsította meg, még pedig úgy, hogy megszerezte a pénztintézet bélyegzőjét és azzal készítette a hamis okmányokat. Schlésinger vallomása annál meglepőbb, mert a szökés nyilvánosságra jutásakor az intézet vezérigazgatója, Lichtenstein László nyilatkozatot tett közlé, hogy az intézetet a szökött tisztviselő egyáltalán nem károsította meg. Eddig mintegy százezer korona sikasztását vallotta be Schlésinger Márton.

— A pozsonyi tüzvész. Pozsonyból jelentik: Tegnap reggel óta 18 helyen újból kigyuladtak a leégett házak romjai. A tűzoltóság állandó őrséget tart a tüzvész színterén, mely azonnal elfojtotta a lappangó tüzeket. A tűzkárosultak javára eddig 1.100.000 koronát kitevő adományok érkeztek a polgármesteri hivatalba.

— Váltóhamisító szőlőbirtokos. Aradról jelentik: Hoffmann Károlyt, a váltóhamisítás miatt letartóztatott szőlőbirtokost a vizsgálóbíró ma akarta kihallgatni. Ez azonban nem sikerült, mert Hoffmann két nap óta nem eszik és annyira el van gyöngyülve, hogy beszélni is képtelen. Amikor a vizsgálóbíró elé vezették, összerokkadt és semmi feleletet sem tudott adni a bíró kérdéseire. Erre visszavezették czellájába. Gróf Münster Ernő aradmegyei birtokos bejelentette, hogy Hoffmann az ő nevére is hamisított váltót tízezer korona értékben. Hoffmann rokonai most mindent elkövetnek, hogy a kár esetleges megtérítésével kiszabadítsák, ez azonban aligha fog sikerülni, mert a váltóhamisítás hivatalból üldözendő büncselekmény.

— Arviz. Szerajevéből jelentik: Heves esőzés folytán a Miljacka folyó kiáradt és a város mélyebben fekvő részeit elöntötte. Több ház lakóit kilakoltatták. Az áradás nagy károkat okozott.

— Eltűnt tanítónő. Különös ügyben indított vizsgálatot a rendőrség. Ma éjszaka megjelent a főkapitányságon báró Brown Rezsóné Zsarnóczai Erzsébet és elpanaszolta, hogy 24 csendőrs Erzsébet leánya, aki rendszeren Elzának hivattja magát, e h 20-án eltűnt Tatár-utca 8-ik szám alatti lakásáról. A leány a Wesselényi-utcai iskolában volt tanítónő. A nyomozás megállapította, hogy a kérdéses napon a leányt egy Pintér László nevű állítólagos volt hajóstiszt várta és vele együtt távozott el. A rendőrség azt is kiderítette, hogy Pintér sohasem volt hajóstiszt, hanem asztalossegéd és egy ideig a Király-színházban volt alkalmazva, mint kardalos. A vizsgálatot folytatják.

— Ékszerlopás a vonaton. A pétervári rendőrség értesítette a főkapitányságot, hogy a múlt hónap 20-án Pétervárról Párisba induló vonaton egy Zarembo nevű urinőtől, amíg az étkező kocsiban tartózkodott, ötvenezer frankot érő ékszer loptak el. A meglöpött urinő a Párisban eléje tett rovtomultuak arcképei közül az egyikben felismerte a tolvajt, aki vele együtt utazott. Ez Lyschkevitz Kazimir rovtomultu utazó zsebtolvaj.

— Rendkívül olcsó kirándulójáó Budapest és Esztergom között. Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság minden vasár- és ünnepnapon reggeli 8 órakor Budapest—Péteri-térről rendkívül olcsó és kényelmes kirándulójáó indít Esztergomba és vissza. A hajó utba csi Budapest—Lipótváros, Budapest—Batthyány-ter., Budapest—Obuda, Újpest (Káposztásmegyer), Gád, Vác, Nógrádverőce, Visegrád, Nagymaros, Szob és Párkány állomásokat. Ezen kirándulójáó Esztergomba déli 1.20 órakor érkezik, ahonnan est 7 órakor indul vissza Budapestre, ahová esti 10.35 órakor érkezik. A fenti járatokat egy nagy és minden kényelemmel, villanyvilágítással berendezett és rendkívül ellátott természetű tartja fenn, amelyen a közönség eső ellen is teljesen védve van. Közlekedési lelvilágosítással az erre vonatkozó hirdetésny szolgál.

— A bombavető suffragettek. A skóciai Edinburgban a suffragettek bombamerényletet követtek el az ottani csillagvizsgáló intézet ellen. Az intézet igazgatója éjjel után tompa döröjt hallott, reggelre kelve pedig az intézet nyugati kupolája alatt lévő teremben egy felrobbant bomba maradványaira akadt. A bomba agyagedényből állott, amely puskaporral volt megtöltve. A robbanás nem volt nagy erejű, mindössze az ablakok törtek be, de az intézet műszerei nem sérültek meg.

— Az amerikai magyar férj szükése. Kellemtelen meglepetés érte Józsa Gáborné nyiregyházi paraszasszonyt. A férje már régebben künn van Newyorkban. Most az asszony megmondta magát és hatéves Mari lányával kiutazott a férjéhez. A férj azonban az asszony érkezésének hírére nyomatlanul eltűnt. A nyomozás kiderítette, hogy Józsa már régóta vadházasságban él egy amerikai nővel és a felesége elől azzal szökött meg. Józsanét erre a kivándorlási hatóság, hogy gyermekével együtt a közjótékonyk terhére ne essék, visszaküldte Európába.

— Kárásztelek község veszedelme. Szilágy megye egyik szünnapgyar községe, Kárásztelek község május 20-án háromszoros felhőszakadást, jégverést és ezek után a vízáradás veszedelmét állotta ki. Első ízben déli 12 órától délután 4 óráig a völgykatlant és a községet körülzáró hegycsúcsoktól az iszapos vízáradat, rettenetes zúgással sodorva, ami utjába akadt. A mezőrléke, taliga, borona, szekér. a szőlőkől szőlőtöke karóstól, gyökerestől kitépott gyümölcsfák; a házakból hordók, dézsák, kerítések, egész szalma- és szénakazlak örületes futása mutatták a pusztulás iszonyatosságát. Másodízben 4 órától esti 8 óráig még vehemensebb erővel tört ki a pusztító itéletes idő; az irtózatossajveszkelést, állatok bögését, sertések visítását, épületek zuhanását, összeomlását tülharsogták az irtózatossajveszkelések, házmagasságu, szennyes hullámok rohanása, sodorva állatot, hidakat, kerítéseket, távbeszélő-oszlopokat, buzával terhelt hombarokot, kádakat, vastag fákat, gerendákat; asztalok, székek, ágyak, szekrények, kenyerek, zsákok liszttel, étellel megtöltött tálak jártak örületes tánczot a rettenetes vízáradat hátán, melyhez hasonlóra a legöregebb emberek sem emlékeznek Kárászteleken. A harmadizben éjjel megérkezett és tovarohanó szennyes hullámoknak már nem sok rombolnivalójuk maradt, elvégezte azt az első két csapás. A szép vetések, kaszálók, szőlők, gyümölcsösök, a község házainak felerészre siralmas képet mutat. A megélhetés nehéz viszonyait még elviselhetetlenebbé tette a százezekre haladó vízkár.

— Az erdőőr a puskával. A vésztélypusztai erdőben vagyunk. Udovec Györgyné, alighanem valami szegény asszony, rőzsét szedegelt. Aztán a rőzsével hazafelé tartva, az erdőőrrel találkozott. Erre úgy megijedt, hogy eldobta a rőzsét és elszaladt, szaladt, ahogy csak tudott. Az erdőőr sem volt rest, lekapta válláról a puskáját, célzott és lött. A lövés talált, a serétek a szegény asszony hátába furódtak és sulyosan megsebesítették. A történetnek van még egy másik fejezete is. A szegény asszony történetesen áldott állapotban volt s ahogy ott a serétektől és az ijedségtől összeesett, rögtön meg is szülte a gyermekét. A hirtelenkeztű bakter ellen vizsgálatot indítottak.

— Csalás apróhirdetéssel. A rendőrség letartóztatta Székely Sándor miskolci születésű, ötvennégy éves úgynököt, akinek a Csengeri-utca 82. szám alatt „Reform“ néven tudakozó és inkasszó irodája van. Székely apróhirdetéseket tett közzé, amelyben felügyelői, levelezői, portási, raktárnoki és kulesárnói állásokat ígér csekély provizió mellett. A hirdetések cementgyár, gyufagyár, téglagyár, leánynevelő intézet és más vállalatokhoz szóltak. A jelentkezőktől rendszeren ötven korona előleget szedett be, azután nem törődött a pályázók ügyével. Számos följelentés érkezett ellene és ma Székelyt letartóztatták.

— Vonatösszeütközés. Szalonikiból táviratozzák: Poroj és Anghista állomások között két vonat összeütközött. A két mozdony összezúzódott. A baleset oka az anghistai állomásfőnök, akit hír szerint Ivanov vasutügyi felügyelő agyonlövetett.

— Hitves után a halálba. Zomborból jelentik: Lóvik János topolyai 74 éves ember afölötti bánatában, hogy néhány nap előtt felesége, akivel ötven évig élt együtt, meghalt, lakása fészében felakasztotta magát.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherezteza 2. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermekterem- és vívásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Kedves vendég.)

A Nemzeti Színháznak e napokban kedves vendége volt: Gabányi Árpád látogatott el a zalamegyei Istvándiból a régi kollégákhoz. Olyan kitörő örömmel fogadták, úgy üelgették, csókolgatták, hogy meghatottságában szinte kicsordult a könnyje.

Alig tudott a sok kérdésre felsólni. A legtöbbben a nyugalmazott művész új életmódjára voltak kíváncsiak.

— Nagyon jól érezzük magunkat abban a falusi csendben, — mesélte Gabányi. — Ne gondoljátok, hogy unatkozom. Arra nem érek rá. Tudományos buvárokodásom mellett elfoglalom a községi ügyek, melyek intézésében részt veszek, a kertészkedés... mert hát van ám kertem is, de milyen!... és ha minden egyéb munkából kifogytam, tanulmányozom azt a derék, jó népet, melyet idefenn olyan kevéssé ismerünk! Hány népies alakot játszottam hosszú pályafutásom alatt, de az mind csak műparaszt volt! Most tudnám csak az igazit megjátszani!

Itt mulatása alatt épen műsoron volt „A bor“ melyben a Mihály bácsi Gabányinak remek alakítása volt. (Akármint beszél az öreg, nem volt az műparaszt!)

— Megnézem, — mondta — százhatvanját játszottam benne, de még egyetlen egyszer se láttam...

Beült a színészpályába és élvezettel nézte a kollégák játékát. Különösen érdekelte a Kácsa cigány személyesítője, aki — Faludi tározása óta — senki más, mint a fia: Gabányi László. A fiatal művésznek legszigorúbb kritikusa az — apja. És ez meg volt vele elégedve.

Egyszerre felhangzott a színpadon az öreg Mihály bácsi végszava és Gabányi Árpád a pályában felugrott helyéből és rohant kifelé. Ilyen a szokás hatalma. Abban a pillanatban azt hitte, hogy ő következik.

(Szíves marasztalás.)

Nézet ért a Király-színház diadalmas bécsi vendégjátéka. S ma már idehaza játszanak, a hazai közönség előtt. Öszinte, igaz, nagy siker: volt valamennyinek külön-külön és együttvére... de azért mégis Fedák Sárié volt az oroszlánrészt.

Egész Bécs rajong érte, fotográfiáit tömegesen vásárolták, alig győzte nevét az autogramgyűjtők albumába írni, a lapok ömlengő dicsériádkat zengtek róla, Kárpáth Lajos megleghang, hosszú tárczában elemezte sokoldalú tehetségét és a tegnapi bucsuelőadás végén a Carltheater közönsége addig kiabálta: Schascha... Schascha... Hier bleiben! Hier bleiben! — míg a leereszkedő függöny majdnem a fejére zuhant a lámpák előtt hajlongó művésznőnek.

— Ez aztán a szíves marasztalás, — mondta Rátkai Marózi — azt akarták, ha már élvo nem lehet az övök, legalább itt haljon meg!

(Gyerünk csak!)

Hiába, ez a diadalmas jelszó! Még színre se került a Népepera ördöngös revüje, má: is mindenfelé hallható a „felhívás keringőre“:

— Gyerünk csak!

Szombaton, a lóyersenytör szenzációja is ez volt. A háromévesek handicapja-ben elsőnek Ditrói „Gyerünk csak“-ja érkezett be és a toti természetesen 10-re 119-et fizetett.

Szozer Ilonka, a Béli és Zerkovitz revüjének főszereplője kétségbeesetten tépte a szép szőke haját:

— Miért nem tudtam, hogy ilyen nevű ló fut! Megtettem volna; persze, hogy megtettem volna.

Vigasztalták, hogy a Népepera versenyterén a „Gyerünk csak!“ száznál is többször fog elsőnek befutni és sokkal, de sokkal többet fog fizetni.

Elvégre ez is a családban marad.

(Elővétel.)

A színházgatóknak, szerzőknek, vendégszereplőknek legizgatóbb kérdése: „Milyen az elővétel?” Ez a közönség érdeklődésének hőmérője. Ha valamely előadás jegyeit már napokkal előbb „elővételben” veszik, nagyon jó jel a darab, vagy a vendég sikerére nézve.

Szojyer Ilonka a múlt héten a kolozsvári Nemzeti Színházban vendégszerepelt. Az „Aranyos3”-ben lépett fel kétszer egymásután.

Elutazása előtt Vajda László, a Népepera titkára telefonált kolozsvári kollégájának, hogy a művész délután 3 órakor érkezik és kéri, hogy a próbát 5 órára tüzzék ki. Amikor ezt az ügyet kölcsönös megegyezésre elintézték, még egyet kérkezett:

— Halló! És kérem, milyen az elővétel?

Némi szünet után következett a kérdő-felelet:

— Halló! Mi hogy milyen?

— Az elővétel.

— Elővétel?

— Igen! Milyen az elővétel?

— Nem tudom... Kérem szépen, mi az az elővétel?

— Nagyszerű! Hát kérem szépen, ezzel azt akarom kérdezni, hogyan veszik a jegyeket, az előadás napja előtt, vagyis elővételben?

— Sehogy, kérem szépen.

— No!

— Sehogy se veszik, mert már mind a két előadás összes jegyei elkelték!

Most legalább a kolozsvári titkár tudja, mi legyen az elővétel általában, Vajda Laci pedig, hogy milyen az elővétel Kolozsvárott... amikor Szojyer Ilonkát várják.

(A teáskanna.)

Egy másik Vajda László — a Magyar Színház főrendezője — sokkal kellemesebb helyzetben van népeperai druszájánál. Mig ennek még „csak” menyasszonya van, amaz bájos feleségnek boldog ura és enni-ivó fiúcskának az irigylet papája.

Gyulai István újságíró kollégánk benfentes jó ismerőse a Vajda-családnak és sokszor látogat el vendégszereplő házukhoz. Egy ilyen kedélyes uzsonna alkalmával nem jól funkcionált a kávémasina. A szíves háziasszony türelmetlenkedett és mentegetőzött emiatt.

A zsurnaliszta vendég vigasztalta:

— Ne busuljon, nagyságos asszonyom, amint a Magyar Színházhoz benyújtott darabomat elfogadják, tüstént veszek egy remek kávémasinát, sőt ezüst teáskannát is... az első előlegetből.

Több idő múlva Gyulai ismét meg volt hiva és a kávéfőző ismét makrancoskodott. Vajdáné ekkor félig boszusan, félig tréfásan fordult a férjéhez:

— Te Laci! Mi van a Gyulai darabjával?... Mikor fogadjátok már el?

(Blasel panasza.)

A Király-színházban véget ért a bécsi Carltheater vendégjátéka és az osztrák művészek ma már odahaza dícselkedhetnek el budapesti sikerikkel.

A magyar közönség szívesen tapsolt nekik, de különösen a 82 éves Blasel papát ünnepelték tüntetőleg. Meg is érdemelte, mert fiatal kollégái közül alig fog egy is olyan fiatalos kedvvel s erővel táncolni és ugra-bugrálni az ő korában, mint ő.

Meg is van elégedve a vendégszereplő fogadtatással, csak egy nagy panasza van:

Amikor Budapestre készült, levélben megrendelte azt a szállodai szobát, melyben *negyven év előtt* lakott. Ideérkezve, hivatkozott erre, de a hotelben nagy sajnálkozással kijelentették, hogy a szálloda *negyven év óta* gazdát, portást, személyzetet cserélt... senki sem emlékezett a „Herron Blasel” akkori szobaszámára.

Nagynehezen nyugodott be a megváltozhatatlanba s még mindig zsemkélő hangon mondta a szobapinczérnek:

— Aber das sag' ich Ihnen... Wenn ich in vierzig Jahren wieder komm', dass Sie mir lieses Zimmer reserviren!

És amilyen kemény legény az öreg Blasel, negteszi, hogy 40 év múlva ismét ellátogat hozzánk!

(Fehér hollók.)

A Vígyszínház két olyan művésztárgya járt a napokban a vidéken, akik eddig csak a legértékesebb esetben voltak hajlandók vendégszerepelni és ezért felléptük kétszeres eseményszámba ment.

Az egyik Varsányi Irén, aki Debreczenben, mint „Csitri” kezdte meg vendégjátékát. A súlyos körülmények közé jutott társulatnak nem is képzelt fényes estéje volt. Zsufolt ház, mámorosan lelkesült közönség...

Pedig bajok előzték meg az előadást: A vendégművész majdnem hajléktalan maradt és majdnem éhenhalt! A híres „Bika” szállót lebontották és csak nagy nehezen lehetett őt a Royalban szobához és ebédhez juttatni.

Hegedüs Gyula nem fáradt olyan messzire, tehát nem is kockáztatott annyit. Neki csak Ujpestig kellett mennie, ahova a villanyos és a jó szíve vitte.

Egy elszegényedett régi pályatársnője javára rendezett előadásban vett részt. Szívesen tette. Hiszen az ő életének kezdetére, s nyomoruságára emlékeztette ez az előadás.

Akkoriban a jutalmazottal együtt pályázott a nagy művész, Polgár társulatánál.

A páratlan „Ördög”-nek havi 35 forint fizetése volt. De ennyit sem ért meg a direktorának, le szállította gázsiját — huszonnyolc forintra.

Még csak kerek összeget se kapott!

Egy látésüves ur.

(*) Opera. A Bajazzók főszerepében lépett fel ma este Francesco Zeni. Véleményünk ez alkalommal sem változott meg róla. Szép hangú énekes, de hangjának csak a felső regiszterben van vívő ereje. Játékának sok helyen komikumba hajló heveséget olaszos temperamentuma indokolja. A Bajazzók után a Prometheus került színe a főszerepben Sebessy Tesszával, kinek zajos sikere ma este is teljesen megérdemelt volt.

(*) A felújított János vitéz. A Király-színházban ma este félig premierszámba menő előadás volt. Hosszu szünet után felújított előadásban itt szították a „János vitéz”-t, abban a szereposztásban s olyan keretben, ahogyan a bécsi vendégszereplés során, Bécsben színrekerült. Mit írjunk most a János vitézről, a legnépszerűbb, legmagyarabb és zeneileg feltétlenül a legértékesebb magyar operett-ről? Emlékezzünk a kilencz évvel ezelőtti premierre, a diadalaira, a százas és kétszáz jubileumára, nem is olyan régen ezeket a magyar nótákat huzta minden cigány, az első általános operett-láz volt ez és mindezen a külső sikeren felülemelkedve éreztük, hogy a speciális, kicsit lenézett magyar zene aratott itt könnyű, diadalmas és megérdemelt sikert. Új köntöseben, mint valami bearanyozott, régi, értékes zszusu, úgy hatott ma ez az operett, amelyet szeretünk a mesebeli naivitásáért, a Kacsóh Pongrácz zenéjéért, az egyszerű, szép történetéért, a Heltai Jenő pompás verseiért, szeretjük és ma meleg ellágyulással hallgattuk meg ismét. Kifogástalan, majdnem díszelőadást produkáltak a Király Színház művészei. Fedák Sári, Perczel Sári, Harmath Ilona, Csatai Janka, Rátkai, Király Ernő, Boross, Latabár. Ez a névsor így együttvéve feleslegessé teszi a külön méltatást. Márkus László díszletei pedig művészi értékben, szépségben és hatásban a legpompásabbak közül valók. Ez volt a legszebb keret, amelybe ez a kedves operettünk minden jó előadásával egyetemben beleilleszkezhett. Zsufolt ház nézte végig a felújított János vitézt. És ahogyan ma Fedák Sárít ünnepelte a közönség, az emlékeztet a régi, régi operett-lázakra, amikor még a régi Népszínházban folytak a primadonna-csataik. — *lassa.*

(*) Darabváltás a Nemzeti Színházban. A Nemzeti Színházban holnap az előre hirdett Faun előadás helyett a Vasgyáros kerül színe. A Faun Paulay Erzsébet betegsége miatt most hosszabban nem szerepelt a műsoron. Most, hogy a művész felgyógyult, ismét kitűzték a darabot holnapra, de ezt az előadást is el kell halasztani. A címszerepet személyesítő Rajnai beteges érkezett haza és így nem vehet részt az előadásban.

(*) Növendékhangverseny. A tavaszi növendék-koncertek gyakorta unalmas és természetesen nem mindig elsőrangú sorában kellemes szenczióként hat minden évben a Fodor-iskola hangversenye. Ennek az intézetnek úgy a vezetősége, mint tanári kara a növendékekkel együtt az utóbbi évek folyamán a legszebb művészi fejlődésről tanuskodott. Az intézet ma már egészen levetkőzte azokat a félszégeket, melyek a magánintézeteket jellemzik és komoly, tudatos munkával és igyekezettel érte el rövid idő alatt meglepő sikereit. Nem mondjuk, hogy apróbb félreértések és tévedések nem fordulnak elő, de általában és nagytömegben ez a munka feltétlenül imponáló és tiszteletet keltő. Ma este a Vigadóban rendezett az intézet zenekari hangversenyt, amelyen egy szépen és hasznosan eltöltött év munkásságáról számolt be. Az iskolai zenekarok általában nem szoktak jók lenni. Rendes körülmények között nem emelkedhetnek művészi fokra, mert csupa fiatalabb emberből állanak, másrésztől pedig mivel mindig ad hoc jellegűek. A Fodor-iskola zenekarában ezt a felületességet legkevésbé sem éreztük. Még azok az apró eltulodások, melyek még nagy orchestereknél is előfordulnak, csak kis mértékben jelentkeztek ma este. A zenekar Berkovits Lajos vezetésével szép és gondos munkát végzett. Ugyancsak elismeréssel kell szólnunk az énekkarról is, melynek betanításáért Siklós Albertet illeti az elismerés. Az énekkar nem túl nagy, eléggé fegyelmezett és nagy finomsági készséggel rendelkezik. Két ének- és zenekarra irt újdonságot is hallottunk ma este: Lányi Ernő „Falu végén” című és König Péter „Négy évszak” című kantatáját. Lányi Ernő kompozíciója szépen és érzéssel megcsinált munka. Nem dolgozik új eszközökkel, de a régiéket jól használja föl. König Péter neve régi és jó csengésű a zeneszerzés terén. Ma esti szerzeménye igen komoly s az ezirányú művek között az elsők sorában áll. Tömör, meleg kórus és színes zenekar találkozik benne. Az intézet zenekara nagy szeretettel és tudással tolmácsolta mind a két művet. A magán szereplők közül Senn Irén nagykészségű növendéke, Sándor Árpád emelkedett ki legjobban. Fejlett technikával, szép dologi tudással játszott, egyedüli hibája, hogy nem bírja az orchestert. Schwarzmanoff Rogán Szigeti Dezső osztályából került ki. Egészen fiatal gyermek, akitől magasabb művészetet nem is lehet várni. Tagadhatatlanul erősen muzikális és nagy technikával rendelkezik. Mindenesetre figyelemreméltó növendék Darvas Lujza, szorgalma és gondos munkálkodása is feltétlenül elismerést érdemel. A szép és meleg hangverseny nagyszámu hallgatósága sokat tapsolt a szereplőknek. — *st.*

(*) Gyerünk csak! A Népepera szombati újdonsága, a „Gyerünk csak” című látványos, énekes és táncos, mozgófényképes revü, mely a színház egész személyzetét foglalkoztatja, készen várja már a szombati bemutatót. Hétfőn bemutatja a revü Budapest társadalmi és politikai életének minden aktualitását, ének és tánczakuplékkal tarkítva. Szerepel benne az első autotaxi, a parlament ülése, football-match, a bakkarat-klub, az állatkert és egy mozi-előadás. A látványos darab szövegét dr. Béli Izor és Mérei Adolf írták, zeneszámlait Zerkovitz Béla és Barna Izó szerették. A revü főszerepeit Szojyer Ilona és Berky Lili játszzák, partnereik Horthy, Pázmán, Marosffy, Ujvári, Fehér, Mátrai, Bihar, Vajda, továbbá H. Vidor Ilonka, Faludi Boriska, Mányóky Cizi, Hattai Adrienne és Kunossi Ella lesznek. A zenekart Barna Izó vezényli.

(*) A jubiláló Krecsányi. Az idén lesz ötvenedik éve, hogy a Budai Szinkör érdemduz igazgatója, Krecsányi Ignác, a színi pályára lépett. Ugyanekkor ünnepli a közkedveltségnek örövendő Nácsi bécsi igazgató-pályájának negyvenedik évfordulóját. Ugy értesülünk, hogy Krecsányi jubileuma után el akarja hagyni azokat a deszkákat, amelyek neki csak hirt és dícsőséget hoztak, amelyekről a magyar nemzeti kultúrának igóit egy emberöltőn át hirdette. Krecsányi eme szándékát Temesvár város tanácsának már be is jelentette. A tanács mély sajnálattal vette tudomásul Krecsányi szándékát és úgy hirdik, hogy a hátfőre összehívott közgyűlés a kultuszminisztertől a Budai

Szinkör szerződésének új három évre való meghosszabbítását fogja kérni azzal a megokolással, hogy a temesvári színház jövedelméből a Budai Szinkör nélkül nem képes igazgató elsőrendű társulatot fenntartani. Temesvár várososa majd csak a kultuszminiszter válasza után fogja a pályázatot kiírni. A budai közönség, amelynek már az osztatlan szeretetnek örvendő direktor valóságával a lelkehez nőtt, nemcsak a csodákat művelő magyar művészt veszi el Krecsányiban, hanem azoknak a régi időknél apostolát, amelyekben a németajku Budán magyar színtársulatot fenntartani a lehetetlenség volt határos. A budai közönség színe-java a színtársulat tagjaival karöltve azon fáradozik, hogy a távozó igazgató jubileumát fényessé, az ünnependőhöz méltóvá tegye.

(*) **Beöthy László a debreczeni színház.** Mint Debreczenből értesülünk, ma leérkezett Debreczen városához a belügyminiszter átirata, amelyben jóváhagyja a városnak azt a határozatát, hogy a debreczeni színházat Beöthy Lászlónak adták bérbe. Az átirat még némi kikötéseket is tartalmaz, de ezek nem érintik a bérletre vonatkozó szerződés sorsát.

(*) **Perczel Sári férjhez megy.** Perczel Sári, a Király-Színház kedves és talentumos művésznője, Lonyhádi Perczel Ákos nyugalmazott táblabíró és neje, született Tevely Ilona leánya július 5-én köt házasságot ifjabb Lélay Gusztávvval, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatójával nyíregyházi Lélay Gusztáv nyugalmazott miniszteri tanácsos és neje, született Baintner Fanni fiával. A művésznő, mint értesülünk, házassága után sem válik meg a színpadról.

(*) **Az Erzsébet királyné-emlékpályázat.** Az Erzsébet királyné emlékpályázat magyar pályabírója báró Forster Gyula valóságos belső titkos tanácsos elnöklésével szerdán délután tartotta meg első ülését a városi Igazgatóság Műcsarnokában. A pályabírósg az előadói tisztelet Hauszmann Alajos műegyetemi professzor, Gách István szobrászművész és Lajta Béla építőművészrel töltötte be. A pályabírósg megalakulása után késő estéig a palotában időzött és zárt ajtók mögött az előadók készítette műleírások alapján egyidejűleg minden tervet alaposan megtekintett. Tegnap, csütörtökön a pályabírósg tagjai külön-külön nézték meg a terveket és ma délelőtt már folytatták az együttes ülésezést. Délután a pályabírósg ismét külön-külön szemlélte meg a terveket s a pályabírósg az együttes ülésüket holnap folytatja. A külföldi művészek tiszteletére báró Forster Gyula vasárnap dejeuner ad.

(*) **Színházak hírei.** Az Operaházban holnap, Burrián Károly kamaracsekkes folytatja vendégfellépéseit. A biblisis ember czinszerepében. Vasárnap Tosca kerül színre, Cavaradossiban ezúttal is az Operaház vendégtenoristája, Lazarro lép fel. Hétfőn kezd meg az Operaház Wagner tetralógiájának, a Niebelung gyűrűjének előadását. Ez estén ugyanis a Rajna kincse kerül színre, amelyet szerdán a Walkür és csütörtökön Siegfried előadása fog követni. A Rajna kincse-ben és a Walkür-ben Wotan az olaszoknak egyik leghíresebb Wagner-csekese, Nicoletti Kormann Luigi enekli mint vendég; Siegfriedet Burrián Károly kamaracsekkes fogja enekelni. Kedden a Bohémélet-et ismétlik meg.

A Vígsházban holnap, szombaton a Jedermann-t, Hoffmannsthal Hugó szenzációs misztériumát adják a berliniek. A czinszerepét ezúttal annak eredeti kreálójára, Moissi Alexander játssza. Új lesz Jedermann anyja szerepében Bertens Róza és az ördög szerepében Reissig Berthold. Vasárnap a Lebende Leichen kerül ismétlésre, hétfőn pedig a Tavasz ebédese (Frühlingserwachen) szerepel a műsoron. Wedekind művének hősnőjét ezúttal is Eibenschütz Kamilla adja. A Vígsház személyzete szombaton a Budapesti Színházban az Elnökét, Veber és Hennequin bohózatát adja.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Természettudományi Társulat ülése.** A Természettudományi Társulat választmányi ülést tartott Entz Géza egyetemi tanár elnöklése mellett. Az ülés során az elnök meglepő szavakkal parentálta el a magyar tudomány nagy halottját, báró Korányi Frigyeset, kinek ravatalára keszort is küldött a társulat s elhatározta, hogy az összegyűlt részvételtáviratot intéz. Ezután a társulat választmányja sorba letárgyalta az ülés tárgyait. Mivel legközelebbi ülés csak októberben lesz. Bugáth Pál alapítványából hirdetett és legközelebbi lejáró természettani pályakérdés bírálóbizottságának megválasztották Schuller Lajos, Fröhlich Izidor és Wittmann Ferenc egyetemi tanárokat. — Szily Kálmán a társulatnak ajándékozta Irinyi Jánosnak, a gyufa feltalálójának egy régi fényképét. A minapában elhunyt Farkas Odön tag ötezer koronát hagyományozott a Természettudományi Társulatnak. A választmány elhatározta továbbá, hogy képviselteti magát a szíves meghívásra az ungvári

gimnázium háromszázéves jubileumi ünnepségén. A választmány végül hatvanöt új tagot választott, akikkel a társulat tagjainak száma 10.150-re emelkedett, köztük 321 nő taggal.

* **A kiadói kongresszus védnökei.** A József főherceg fővédnöksége alatt megtartandó nemzetközi kiadói kongresszus előkészítő bizottsága ma a védnöki tisztségekre illusztris személyiségeket kért fel. A küldöttség Lukács László miniszterelnököt, Balogh Jenő igazságügyi, Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi és végül Beöthy László kereskedelmi minisztert kereste fel, akik mind a legnagyobb készséggel vállalták el a nekik felajánlott védnöki tisztséget. Ezenfelül megígérték a miniszterek, hogy a kongresszuson személyesen meg fognak jelenni. A kongresszus előkészítő bizottsága az említettek kivül a védnöki tisztségre felkéri még Hellai Ferenc főpolgármestert, dr. Bárczy István polgármestert és Berzeviczy Albert v. b. t. tanácsost, a Magyar Tudományos Akadémia elnökét.

FŐVÁROS

Más az elv — és más a gyakorlat.

— A pénzügyi bizottság a nyilvános árlejtés ellen.

A javadalmi bérlet ügye.

— Saját tudósítónktól.

Budapest, május 23.

Néhány nappal ezelőtt ugyanezen a helyen tettük szavát a pénzügyi bizottság több tagjának kifakadását a tanács ellen azért, mert a főváros pénzkészletének gyümölcsöző elhelyezésére vonatkozó javaslatát korábban ismertette a sajtóval, mint a pénzügyi bizottság plénumával. A felszólalások azt fejtették, hogy a sajtó bírálati joga csak akkor kezdődik, amikor az egyes tanácsi javaslatok már tető alatt vannak, amikor tehát azokon a sajtó objektív bírálatát már változtatni nem tud. Az egész kis vitának az volt a magva — amit a burkolt fejtegetésekből is meg lehetett érteni, — hogy a sajtónak ne álljon módjában a jövőben egy tanácsi javaslatot már az ügynök kezdő stádiumában nyilvánosan pertraktálni, ami magyarul annyit jelent, hogy csak csinálódjanak az üzletek szépen, suba alatt és ha azok már perjektuálódtak: akkor üvöltöhet a sajtó és követelözhetik a közvélemény — de a kész üzletet már el nem ronthatja.

Ugy látszik, a tisztelt tanács nagyon megszívlelte ezeket a magánérdekű fejtegetéseket, különben nem tette volna meg azt, hogy a pénzügyi bizottság mai ülésének napirendjére váratlanul és megletszerűen felvette a javadalmi bérlet ügyét. Már maga az a tény, hogy ez az ügy ma pótlóan került a napirendre, meglehetősen vegyes érzelmeket váltott ki a pénzügyi bizottság tagjaiból, de még jobban meglepődtek egyesek a tanácsnak azon a javaslatán, hogy a javadalmi bérleti szerződés nyilvános árlejtés mellözésével további három évre az eddigi bérlekkel köttessék meg. És amíg Platthy György, majd Sándor Pál élesen kikelték a nyilvános árlejtés mellözése és ennek a jelentős, nagy üzletnek suba alatti elintézése ellen: addig a demokrata párti Pető Sándor és Biró Henrik a nyilvános árlejtés ellen emelték fel szavukat. Szavazásra kerülén a sor, a pénzügyi bizottság 11 szavazattal 9 ellenében elfogadta a tanácsi javaslatot és állást foglalt a nyilvános árlejtés ellen.

Konstatáljuk, hogy a kérdés tárgyalásánál dr. Vázsonyi Vilmos nem volt jelen. Csak később jött el az ülésre és első dolga volt demokrata híveit dezavuirni és kioktatni őket arra, hogy a demokrata-programmal ellenkezik Petőnek és Birónak az az okfejtése, hogy más az elv — és más a gyakorlat. Kijelentette Vázsonyi, hogy álláspontját e kérdésben a közgyűlésen is ki fogja fejteni és szavazatával a nyilvános árlejtés mellé áll. Vázsonyi határozott és egyedül helyes álláspontja azonban már nem változtat a korábban történt szavazáson.

Az ülésnek erről a részéről — mely legközelebb a közgyűlést fogja foglalkoztatni — az alábbi részletes tudósítást adjuk:

A pénzügyi bizottság ma első pontként tárgyalta a pénzügyi osztálynak azt az előterjesztését, amelyet ez az állás- és helyilletékek bérlete ügyében tett. Ez a bérlet eddig egy karánsebesi és egy budapesti cégnek a tulajdonában volt, amely évi bér fejében 440.777 korona 77 fillért fizetett, ezenkívül biztosított a fővárosnak a tiszta jövedelemből évenként 25 százalékot, de minden körülmények között, tehát veszteség esetén is 10.000 koronát. Ez a bérlet 1914. márczius végén lejár és a pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén szűkebb bizottságot küldött ki, hogy a bérlet kérdésében előterjesztést tegyen. Az ügyosztály most ezzel az albizottsággal egyértelműleg azt a javaslatot tette, hogy ugyanezekkel a bérlekkel három évre hosszabbítsák meg a szerződést, még pedig a következő feltételek mellett: A bérlek a bérlet első évében fizetik a 440.777 korona 77 fillért, a második évben 443.500 koronát, a harmadik évben pedig 445.000 koronát, ezenfelül a tiszta jövedelemből nyereségrészesedés fejében évenként 30 százalékot biztosítanak a fővárosnak, e czimen azonban minden körülmények között évi 20.000 koronát fizetnek a város pénztárába. Az ügyosztály az albizottsággal egyetértőleg az előterjesztés elfogadását hozta javaslatba.

Sándor Pál, mielőtt a tárgyalást megindították volna, azt a kérdést intézte az elnökhöz, miért nem irtak ki versenytárgyalást. Gróf Festetich elnökölő tanácsos felvilágosításul kijelentette, hogy két évvel ezelőtt nyilvános árlejtést tartottak, akkor több ajánlat is érkezett, azonban a pénzügyi bizottság a mostani bérletről ajánlatát fogadta el annak dacára, hogy nem ez volt a legkedvezőbb, hanem azért, mert ez az ajánlat betekintést biztosított a fővárosnak az üzlet egész ügymenetébe. Különben az osztály azért hozta most a kérdést a bizottság elé, hogy ha netalán a házi kezelésre akarnának áttérni, idő legyen ennek előkészítésére. Egyöbiként az albizottság egyhangulag a házi kezelés ellen nyilatkozott.

Dr. Schreyer Jakab, aki tagja volt az albizottságnak, pártolja az ügyosztály előterjesztését.

Dr. Platthy György nem fogadja el az előterjesztést, mert nem helyesli, hogy árlejtés kiírása nélkül adják ki a bérletet. A törvényeknek meg nem felelő, de elvileg is helytelen, hogy a nyilvános árlejtést mellözik. Azt indítványozta, hogy az ügyet adják vissza a tanácsnak azzal, hogy nyilvános árlejtést hirdessen.

Dr. Pető Sándor elismeri, hogy e vállalat viteléhez kommerciális szellemre és szervezetre van szükség és hogy a főváros házi kezelésben nem tudná ezt megfelelő módon vezetni. Ha az ügyosztálynak az a meggyőződése, hogy a mostani bérlek megfelelőek, hajlandó elfogadni az ügyosztály előterjesztését.

Biró Henrik szintén hozzájárult az ügyosztály előterjesztéséhez, bár teljesen helyesli Platthy álláspontját a nyilvános árlejtés illetőleg.

Sándor Pál teljesen csatlakozik Platthy felhozásához, mert így sokkal nagyobb bért lehetne elérni, mint ahogy azt gondolják. Csodálkozik, hogy a bizottságnak éppen ama tagjai, akik eddig sokkal kisebb üzleteknél a nyilvános árlejtés mellett foglaltak állást, ennél a nagy üzletnél ennél mellözését kívánják. Igenis, nyilvános árlejtés útján kell meggyőződést szerezni arról, nem kap-e a főváros még előnyösebb ajánlatot és ha nem kap, még mindig elég ideje lesz a fővárosnak elfogadni a mostani ajánlatot. Ő, mint a multban is, mindenkor és amint azt annak idején a községi demokrata-párt minden üzletre vonatkozólag programmpontjául ki is mondotta, most is a nyilvános árlejtést követeli.

Szilágyi Károly Platthy indítványához csatlakozik.

Báró Herczog Péter ellenzi a házi kezelést, mert ennél az üzletnél ez nem felelne meg. Határozottan híve az árlejtésnek, de pénzügyi dolgokban elvekkkel dolgozni nem lehet. Minthogy az előterjesztés a főváros érdekeit kellően védi, azt elfogadásra ajánlja.

A bizottság végül 11 szóval 9 ellenében az ügyosztálynak, illetve az albizottságnak javaslatát fogadta el és úgy határozott, hogy a nyilvános árlejtés mellözésével a javadalmi bérletet további három évre az eddigi bérlekkel köti meg.

(*) **A közraktárak kibővítése.** A pénzügyi bizottság ma gróf Festetich Géza tanácsnok elnöklésével ülést tartott, melyen tárgyalás alá került a közraktárak kibővítésére vonatkozó és lapunkban már részletesen ismertetett tanácsi előterjesztést. A kérdéshez elsőnek nagy alaposággal Lengyel Endre dr. szólt hozzá, azt kívánja, hogy a főváros, ha már felépíti a közraktárakat, úgy mondja fel a banknak a pótszerződést és az ügyosztály tegyen előterjesztést e raktárak helyes kezelésére vonatkozólag. Sándor Pál elmondotta, hogy az elevátor ügye az elmult rezsím legnagyobb szőgyenfoltja, amit a gabonakereskedelemmel szem-

ben elkövettek. Nyolcz hónap óta nem vettek fel árut a budapesti közraktárak és ha innét el akarunk valami árut küldeni, egy vagon elküldése 14 napi időt vesz igénybe. A gabonakereskedelemnek az a kánása, hogy végre a 100.000 métermázsza befogadó képességű új raktárt megkapja. Hogy a város 20 vagy 32.000 korona bért kap, az ebben a kérdésben közömbös, bár nagyon szívesen veszi, ha minél több bért fizet a bank. A fontos azonban az, hogy a gabonakereskedelmen segíteni kell. Mint átmeneti intézkedést, az ügyosztály előterjesztését elfogadja. Székely Ferencz szintén elfogadja az előterjesztést, de az az indítványa, hogy a bank maga építse fel a raktárakat és 29-30 év lejárat után azok a főváros birtokába menjenek át. Így a banknak sincs sok rizikója vele és a főváros is jól jár. Springer Ferencz, Jencs Vilmos és Platty György dr. hozzászólása után Vita Emil dr. tanácsos reflektál az elhangzott felszólalásokra. Végül még dr. Lengyel Endre reflektált Sándor Pál felszólalására és kijelentette, hogy a maga részéről hozzájárul Székely Ferencz indítványához. A bizottság többsége Székely Ferencz indítványát fogadta el. — A napirend többi kisebb jelentőségű tárgyait a bizottság vita nélkül fogadta el.

(Tanügyi választások. A tanács ma tartott rendkívüli ülésében a polgári iskoláknál megüresedett igazgatói és tanári állásokra a következőket választotta meg:

Kilenc igazgatói állásra: Sziklay Béla, Lissák Kálmán, Hegedűs Tibor, Zsinger Árpád, Dallos István, Székely Lajos, Lósy József, Havas István, Lázár Kálmán. Kilencvenöt tanári állásra Dr. Gáti Béla, Lengyel Jenő, Vass Béla, dr. Zobel Ernő, Tötössy Béla, Molnár István, Weinek Győző, Sas Andor dr., Salgó Dezsőné, Rabas Stefánia, Pilder Mária, Bódis Sándor, Wüster Ilona, Daffinger Mária, Tanczos Emma, Lőrinczy Anna, Szabó Ida, dr. Tihy Margit, Kerékgyártó Ilona, Ispánovits Sándor, Binét Stefánia, Szigeti Olga, Havas Mihály, öz. Pintér Ferenczné, Mihalkovics Flóra, Bányász Karola, Lindenmayer Antónia, Lányi Jakab, Stróbl Irén, Csongor Aranka, Pokorny Ödöné, dr. Haury István, dr. Lantos Emil, Glatz Károlyné, dr. Horváth Károly, Kaiser Mór, dr. Bantler Ödön, Horvát Klára, Szanyi Géza, Sugár Margit, Tokaji Nagy Béla, dr. Székely Nándor, Zalányi Béla, Petrides Jenő, Batizy László, dr. Polgár Gyula, Beregi Ernő, Ladók Sándor, Stróbl József, Kreilshcim Simon, Gerhardt Henrik, Biró Károly, Faj Géza, Benik Etel, dr. Fodor Henrik, Nendtvich Zsófia, Sziklós Sándor, Szentirmay Erzsébet, Péter Ilona, Szalay Gizella, Szántó Béláné, Medvei Dezsőné, Weltner Ignác, Zonda Ferencz, Löschinger Béla, Csont Ferencz, Láng Ede, Marsovszky Katalin, Bartus Irén, Pörje István, Kucze Géza, Holits Ödön, Dermár Pál, Vedródi István, Krenkó János, Behyna Miklósné, Ullrich Margit, Keckeméthy Anna, Kugler Ede, Kompóthy Béla, Beron Gyula, Augusztyin Kornélia, Egyed Erna, Wargha Irén, Zöld Károlyné, Ebner Lujza (Jolán), Kelemen Gyuláné, Weisz Gabriella, Székely Margit, öz. Mezey Lászlóné, Klamert Józsefné, Karvaly Viktor, Wenser Margit, Kóváry Ernő, Kürty Sándor és Asztaller Irma.

(Pozsony város segítése. A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén, mint ismeretes, egyhangulag 5000 koronát szavazott meg Pozsony város tűzkárosultjai részére. A közgyűlés egyuttal felhatalmazást adott a tanácsnak, hogy miniszteri jóváhagyás reményében ezt az összeget azonnal folyósíthassa. A felhatalmazás alapján a tanács az 5000 koronát mai ülésében kitalványozta és intézkedett, hogy azt Broly Tivadar pozsonyi polgármester kezéhez küldjék el.

(Különkocsik a Margithidon át. A kiránduló közönség hazatérésének megkönnyítése szempontjából a Közuti Vaspálya Társaság igazgatósága elhatározta, hogy vasár- és ünnepnapokon kedvező időjárásakor a lipótmezői állomás (Völgy-utca és Lipótmező-ut sarok) és nyugati pályaudvar között külön kocsikat járát a Margithidon át, amely kocsik elsősorban a vonal mentén várakozó közönség elszállítását fogják elősegíteni. E kocsik rendszerint az esti órákban kerülnek forgalomba, ami a Lipótmező és Hűvösvölgyi állomások közötti megállóhely táblákra erősített külön figyelmeztető tábláskák által lesz jelezve.

TANÜGY.

= Oláhország a magyar szó ellen. Bukarestből jelentik: A román fővárosban lakó magyar alattvalók iskolái ellen egymást érik az oláh kormány sérelmes rendeletei. A kormány az elmúlt évben azt kívánta, hogy az elemi iskoláinkban, melyeket a mi alattvalóink gyermekei számára tartunk fenn, egyenlő számban tanítsák a magyar és az oláh nyelvű tantárgyakat. Külképviselőnk energikus tiltakozására a kormány visszavonta rendeletét, de kötelezte az iskolákat, hogy naponként és osztályonként egy órát szenteljenek az oláh nyelv tanítására. Az oláh kormány most a magyar kisdödvők autonómiájába is belenyúlt. Egyik ujabban kelt rendeletével ugyanis meghagyta, hogy óvóinkban naponként egy órát kötelesek az oláh nyelv tanítására fordítani.

EGYESÜLETEK.

Magyar Sebésztársaság nagygyűlése.

— Első nap. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 23.

A Magyar Sebésztársaság három napra tervezett VI. évi nagygyűlését ma reggel kezdette meg a Nemzeti Múzeum dísztermében. A díszterem megtelt a magyar orvosi kar kitűnőségeivel, akik az ország különböző vidékeiről sereglettek össze. A katonai orvosi tisztikar, a belgyógyászat, a nőgyógyászat képviselői is nagy számban vannak jelen, ezen kívül a törvényhatóságok által kiküldött tisztiorvosok is többen jelentek meg, hogy a sebészeti tudomány haladásáról szóló előadásokat meghallgassák és a vitákban résztvegyenek.

A nagygyűlést Chudovszky Mór, sátorlaj-ujhelyi igazgató-főorvos nyitotta meg. Megnyitó beszédében utalt annak szükségére voltára, hogy vidékre minél nagyobb számban kerüljenek jól képzett sebészek, mert így a sebeszet vidéki gézpontjai nemcsak békében, de háboru esetén is nagyfontosságú feladatot teljesíthetnek.

Az első főkérdés: a koponyasérülések sebeszete volt. A referensek között Bakay Lajos (Budapest), a sérülés után támadt koponyatüregbeli vérzésekről Hirsch Hugó (Csikszereda), a fej sérüléseiről születés előtt, szülés alatt és később, Reutter Camilló (Moravcsik tanár klinikája), koponyasérülést követő epilepsziáról és pszichozisról, Imre József (Grosz tanár klinikája) pedig a koponyasérülések szemorvosi vonatkozásairól referált.

A főkérdéssel kapcsolatosan Bender Béla (Diósgyőr), Jackson-epilepszia koponyalékeléssel gyógyult esete, Guth Antal (Dollinger tanár klinikája): A látóképesség kései javulása sérülésből eredő enkephalitis után, Fischer Aladár (Budapest) a gyermekkori koponyadepressziók egy típus formájáról, Láng Adolf (Budapest) a koponyasérülések maradandó következményeiről tartott előadást.

Az előadásokat követő vitában résztvettek: Farkas Dániel (Budapest), Róna Dezső (Baja), báró Herczel Manó (Budapest) a koponyahiányok pótlásáról, Onódy Adolf (Budapest) a látóideg és a látócsatorna anatómiai viszonyairól adtak elő, a főkérdéshez hozzászóltak még: Gergő Imre (I. sebészeti klinika), Pólya Jenő (Budapest), Holzwarth Jenő (I. sebészeti klinika), Kleckner Károly (Nyíregyháza).

A fej- és nyaksebeszet (agygerincezvelő) kérdésével foglalkoztak: Winternitz Arnold (Budapest): az agytuberkulum áttéti és az agydaganat egy-egy műtétet és gyógyult esetét mutatta be. Hasonló esetekről referáltak: Verebely Tibor, Dollinger Gyula és Pólya Jenő (Budapest).

Bakay Lajos: Arcidegbénulás esetében végzett izomplastikáról és orrsővényplastikáról; Hüttl Hümér: Évek előtt operált carcinoma lingue esetéről; Milkó Vilmos (Budapest): Gerincesatornából eltávolított idegen testről; Réthy Aurél: A homloküreg ondonozális megnyitására; Safranek János: A tracheotomia utáni vérzésekről; Adam Lajos: A golyvagyulladásokról; Navratil Dezső: A bázisgyulladásokról adtak elő.

A délutáni ülés kezdetén vidékekről hozott betegket mutattak be, Milkó Vilmos (Budapest) idegen testet távolított el a gerincesatornából, Hartmann Lajos (Kassa) ütődaganat esetéről, Balog Arthur (Kisvárda) mellkasi és hasi lövés műtét nélkül gyógyult esetéről, Róna Dezső (Baja) bélelzáródások ritkább alakjairól számolt be. Kovács Sebestyén Endre (Ipolytúr) betegét operált tipikus-perforációval, sikerrel, Balás Dezső (Budapest) pedig négy év előtt súlyos betegét demonstrálta.

Az általános sebeszettel a délutáni ülés folyamán a következők foglalkoztak: Dollinger Gyula: a helybeli érzéktelenítés alkalmazásáról és hatáiról adott elő, Holzwarth Jenő (I. számú sebészeti klinika) a helybeli érzéktelenítés újabb módszerét fejtegette, Borgyoski Milivoj (Budapest) az idegtörzsek érzéktelenítéséről szökött, Adam Lajos (I. számú sebészeti klinika) az aethilklorid narcózisról adott elő, Borla Szabó József a kloroform elbomlásából származó veszélyekre figyelmeztette a nagygyűlést.

Az érzéktelenítés kérdéséhez hozzászóltak: Manning Vilmos (Budapest), Barla Szabó József, Kleckner Károly (Nyíregyháza), Vidakovich Kamilló (Kolezsvár), Borszékny Károly (II. számú sebészeti klinika), Turán Géza a balesetek befolyását daganatok képződésére tanulmányozta és azoknak viszonyát a szeptális lítosítás szempontjából tárgyalta, Holzwarth Jenő - Bulgáriában szerzett

hadsebeszeti tapasztalatakról számolt be. Hozzászólt Makay Endre (Herczel tanár osztálya), Gergő Imre (I. sebészeti klinika.) új típusu tábori Röntgen-automobilt mutatott be. Dollinger Béla az ischaemias izomgyulladásról tett tapasztalatait részletezte és végül ezen bántalom elkerülésére adott tanácsokat. Sándor István (Ujpest) magasfeszültségű villamosáram okozta sérülésekről szökött, Seenger Gyula Kornél (I. számú sebészeti klinika) pedig készítményeket mutatott be Dollinger tanár klinikájáról.

Este vetítéssel kapcsolatos előadások és bemutatók voltak.

Holnap délelőtt kilenc órakor tartja a nagygyűlés harmadik tudományos ülését.

(—) A Magyar Szakírók Országos Egyesülete tegnap Gelléri Mór kir. tanácsos elnöke alatt választmányi ülést tartott, amelyen foglalkozott egy szakírói nyugdíjintézet létesítésének kérdésével. A tárgyhöz Sugár Ottó főtákar, valamint dr. Szabolcsy Antal és dr. Varsányi Zoltán szököttak hozzá s végül abban állapodtak meg, hogy Katona Béla alelnököt kéri fel az előkészítő munkálatok elvégzésére. Dr. Radványi László jegyző tett ezután előterjesztést a folyó ügyekről, amelyeknek során új tagoknak felvették Molnár Mórt (Szekszárd) és Wolf Lipótot (Wien). Végül Goldfinger Gábor indítványára ötven korona adományt szavazott meg a választmány a pozsonyi tüzkárosultak felségélyezésére.

SPORT.

Football-lizlet.

Budapest, május 23.

Egy nagy, hatalmas botránynak kellett ki-törnnie, hogy a már üzletszerűleg kezelt footballt a régi keretbe visszaállítsák. Játékosok össze-verekekedtek, pofozták, boxolták egymást; de most nem arról van szó, hogy ki kezdte a verekedést, ki a bünösebb, hanem arról, hogy vannak-e még lelkes, önzetlen emberek és ha igen, van-e elég erejük, bátorságuk megállítani, megszüntetni a sport üzletszerű kezelését. Aki üzleti szempontból sportol, álljon ki és vallja be bátran, de amatörség czégre alatt a legesunyább üzletet folytatni nem lehet.

Nem beszélünk klubokról, nem beszélünk pályatársaságokról, mert itt a Magyar Labdarugó Szövetségtől lefelé, mindenki bünös. Bünös a MLSz. vezetősége, mert az ő vétke, hogy ennyire elfajultak a viszonyok. Az elnökség tehetetlen és mindig a többségre jutott klubok érdekeit segítette érvényre juttatni. Láttunk határozatokat hozni, melyek a jőzan észszel felfoghatók nem voltak, — de klubdekekeknek megfelelt. Nem az egymást megértés, hanem az elnyomás politikája ült orgiát a MLSz.-ben. Persze, csak ilyen tanács vacsoráztatja meg önmagát.

Ennek a botránynak ki kellett törtnie, mert egy szövetségi klubpolitikának nem hódolhat.

A footballpályán nem Bródy és Lane verekedett össze, hanem a FTC a MTK-val. Az éveken át táplált harag és gyűlölködés kitört. Hónapok óta tépi, gáncsolja egymást a két egyesület, de ne higgye valaki, hogy sportérdékből? Nem fontos a sportérdék, sőt az egészen mellékes, fő a haszon. És ennek a vetélkedésnek alighanem a football-sport adja meg az árát. Igazán kár ennek a football-játékért lelkesülő, nagy magyar közönségnek illuzióját megrontani, tönkretenni.

Nem tudjuk megérteni, hogy miért nem engedte meg Langfelder bíró a Kupa-mérkőzést. Közel egy óráig szünetelt a játék eső nélkül, de a pályavezetőség a viláért sem igyekezett volna a pályát kissé rendbe hozni. A sáros talaj nem kedvezett a MTK játékosainak és ezért kellett „barátságos“ mérkőzést tartani. Ki törődik azzal, hogy a közönség komoly mérkőzést óhajt látni? A közönség ingerült volt és bizonyos, hogy ennek a Hungária-uti pálya adja meg az árát.

Nálunk, ahol csak amatörrjátékos van, az emberek száza, ezrei egész nyíltan arról beszélnek, nevéket emlegetnek, hogy kik élnek a football-játékból. Nálunk annyi tehetséges játékos van, tessék nyíltan professzionista csapatokat szervezni. Feltétlenül tisztességesebb, mint be nem vallható jövedelmekből élni.

Lane ma nyilatkozik egy délutáni lapban, hogy „hazamegy Angliába, ha felfüggesztik játékosját“. Miért? Ha nem futballozik, nem tud nálunk megélni? Hát ez mi más, mint a professzionizmus nyílt bevallása!

Tisztogatást, alapos rendet kérünk, nehogy a sport szenvedjen.

() Magyar győzelem Grázban. A „33“ FC 3:2 arányban győzött a Grazer Athletic Sportclub ellen. A közönségnek ez az eredmény sehogyan sem tettett s a magyarokat pfuj és abczugkiáltásokkal illette.

() Bécsi versenyek. A Jockey Club legszebb meetingje: a tizennégy napos Derby-meeting veszi holnap kezdetét Freudenau gypén. A kék szalagért a tizedik napon: június 8-án fognak verekedni a telivérek; addig is több klasszikus futás, korteherverseny, jól díjazott handicap és közbe-közbe egy-egy értékes gát-, illetve akadálykonkurrenzia tarkítja a programot. A megnyitó nap gyenge sportot hoz. Részben, mert csak most végződött a pesti meeting, részben a vasárnapi programra való tekintettel, tudniillik Bécsben mindig gyenge a program ünnep előtt. A Májusi verseny a nap főszáma, egy 12.000 koronával dotált mértföldes verseny. A Mautner-istálló Mokon-nal biztosan megnyerné a versenyt, de nem hiszük, hogy a Tokio-mén startol s így nyílt a verseny Éva, Lom és Rózsánád között. A Grinzingi díj ugyszólván walkover lesz Jávornak, a Morpeth-handicap nagy mezőnyéből pedig Gallifet, Tempora mutantur, Freamat, Munkás, Lord említhetők fel. Jelöltjeink:

- I. Jávor.
- II. Tüntetés—Giddu Governess.
- III. Éva—Lom.
- IV. Vasco de Gama—Debütantin
- V. Gallifet—Lord—Munkás.
- VI. Snap—Primissima.
- VII. Jonathan—Minca.

() Ferguson elutazott. Megijedt az ausztráliai a publikum egyhangú felháborodásától és sietett szerződését felbontani, amely a Dreher-istállóhoz kötötte. Tegnapi már nem is szállt nyeregbe, hanem elutazott Németországba s ezentul ott fogja cselszöveseit folytatni, hacsak egy-kettőre elevenére nem tapintanak neki. A Ferguson-botrányval kapcsolatban a bécsi Jockey, egy jelentélen sportlapocska, gyalázkodó hangon irt a budapesti publikumról, részeg banditáknak nevezve a nagytribün felháborodott közönségét. A lap és szerkesztője ellen most erős akció indul, hogy Budapesten végképp bojkottálják, tulajdonosait pedig kizárják a sportújságírók tribünjéről és a budapesti versenypályáról.

() A kishéri csikók árverését ma délután tartották meg igen nagy érdeklődés mellett Kisbéren. Az elővezetett 18 yearling közül a William the Third—Benjaminamén volt a legdrágább, melyért 22.000 koronát adott Szemere Miklós. Ugyancsak ő vette meg 12.500 koronán a Cicero—Perfidymént és 16.500 kor.-ért a Roi Hérodé—Millbrookmént is. Magas árban kelt el még a Cicero—Mont St.-Jean-kanca, melyet báró Springer Gusztáv vásárolt meg 16.000 koronán, míg a Gaga—Adoramér 10.500 koronáért, gróf Zichy Bálában talált új gazdára.

Nyilttér.

Horvátország közlőitől nem vállal felelősséget szerkesztőség.

NESTLE
GYERMEKLI SZT.
Csemegek, ádúlok, és gyomorbaajosok részére.
A legjobb alpesi tejből készült.
Füzetet a „Gyermekápolásról“ ingyen küld:
NESTLE, WIEN, I., BIBERSTRASSE 11. SZ.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ Nyugalomba vonuló törvényszéki elnök. Mint értesülünk, dr. Horváth Ferencz, a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék elnöke, nyugdíjba vonulását határozta el. Az elnök 42 évi bírói működésre tekinthet vissza és 16 évig állott a budapesti polgári, majd a kir. kereskedelmi és váltótörvényszék élén. A törvényszék vezetését továbbá intézkedésig Philipp Ödön kir. ítélőtáblai bíró vette át.

§ „Rémuralom Achim városában.“ A Nép-szava múlt évi június 19-én megjelent számában „Rémuralom Achim városában“ című cikkében erős támadást intézett a békéscsabai járás főszolgabírája, Kis László ellen, akit azzal vádolt meg, hogy hivatali hatalmával visszaélve, tiltotta be a múlt évi június 14-iki és 16-iki népgyűléseket. A közlemény miatt a kir. ügyészség felhatalmazására hivatalból üldözendő rágalmazás miatt perbe fogta az inkriminált cikkk szerzőjét, dr. Kalmár Simon zentai ügyvédjelöltet. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőtörvényszék esküdtbírója. Az esküdtek között volt Tapolczay Dezső színművész is, a Vigszínház tagja, aki, mikor kisorsolták, bejelentette, az elnöknek, hogy ő csak a nappali tárgyalásokon vehet részt, mert este játszania kell a Vigszínházban.

— Este már mi is inkább színházba megyünk! — mondta az elnök, mire Tapolczay elfoglalta helyét az esküdtek között, akik később elnöksükre választották. — A tárgyaláson a vádlott beismerte a cikk szerzőségét s az inkriminált állítások tekintetében a valódiság bizonyítását kérte elrendelni. E kérelemnek a bíróság helyt is adott. A tanúk kihallgatása s a perbeszéd után az esküdtek büntetésnek mondták ki dr. Kalmár Simont a becsületsértés sajtóvétségében. A marasztaló verdíkt alapján a bíróság dr. Kalmár Simont 400 korona fő- és 100 korona mellékpénzbüntetésre ítélte. A kiszabott pénzbüntetés első sorban a lap úvadékát terheli. Az ítélet ellen az ügyész, a vádlott és a védő semmisségi panaszt jelentettek be.

§ A horvát kormány pöre. Fiuméből jelentik: Ma kezdte tárgyalni a fumei törvényszék azt a pört, amelyet a magyar érdekeltségű álló Nekton nevű halásztársaság indított a horvát kormány közigazgatási közegéi ellen, mert hivatalos hatalmukkal visszaéltek, beavatkoztak a magyar tengerészeti hatóság által gyakorlandó tengeri közigazgatás ügyeibe és ezzel a társaságnak 3560 korona kárt okoztak. A pör azért érdekes, mert a társaság a horvát tisztviselőket és Unkelhauser Károly dr. vicebánt nem horvát bíróság előtt, hanem a fumei törvényszék előtt pörli. A zágrábi főügyész helyettes bejelentette, hogy hatásköri kifogással él, mert a fumei törvényszék nem illetékes a Horvátország területén történt, kizáróan adminisztratív ügyben való döntésre. A horvát főügyész helyettes azt a kívánságát fejezte ki, hogy horvát nyelven tárgyaljanak. A törvény ugyanis megengedi, hogy ha a horvát tengerparton történt tengerészeti ügyről van szó, horvát nyelven folytassák a tárgyalást. A törvényszék hozzájárult ehhez és így horvát nyelven folyt a tárgyalás, melyet az előadó bíró előzetes engedéllyel németül tolmácsolatott a jelenlévő hírlapíróknak. A tárgyalás hosszabb ideig fog elhuzódni.

§ A fumei kémek tárgyalása. Fiuméből jelentik: A fumei törvényszék szombaton tárgyalja de Rocco Mario hírlapíró és Tuis József szerelő, classz alattvalók bűnpörét, kiket az ügyészség kémkedéssel vádol. A holnapi tárgyaláson a katonai hatóságokat Hlava Antal kapitány képviseli, míg katonai szakértők Spindler pójai tengerészkapitány és Andrejka Viktor fumei főhadnagy lesznek.

§ Zsaroló tejnagykereskedő. A múlt év június elején Maitinsky Jenő győri tejnagykereskedő levelet irt Faltin Adolf magyar királyi főügyésznek és e levélben azt írta, hogy amennyiben a tejszolgáltatást nem lesz kedvező, le fogja leplezni a Lamberger-féle tejhamisítási ügyet, amelyet összes részleteivel együtt nyilvánosságra fog hozni. Faltin zsarolásért följelentette Maitinskyt, akit a törvényszék el is ítél 300 korona pénzbüntetésre.

A győri kir. ítélőtábla és ma a Kuria jóváhagyta a törvényszék ítéletét.

§ A felrobbant kazán. Szegedről jelentik: 1910 április havában felrobbant a szegedi gyufagyár kazánja és a szerterrobbanó vasdarabok és a kitérdülő forró víz megölt 11 munkást és 21-et megsebesített. Az elsőfokon Kühnel Ernő üzemevezetőt és Wolf Gyula gépészt bűnösnek találták gondatlanságból okozott emberölés büntetésében és Kühnel egy évi, Wolfot pedig másfél évi fogházra ítélte. Az ügy felelőse továbbán a tábla elé került, amely ma foglalkozott vele és leszállította a vádlottak büntetését hat-hat hónapi fogházra.

KÖZGAZDASÁG.

A Déli Vasut szanalása. A Déli Vasut pénzügyi helyzetének szanalására irányuló tárgyalásokon már előterjesztették azokat a tervezeteket, amelyek magvalósításával reménylik megjavítani a Déli vasut pénzügyi helyzetét. Arról van szó, hogy a 3 százalékos prioritásokat fölosztják s minden volt vénytulajdonos két czimletet kap, egyet az olasz annuitásra s egy lebélyezett déli vasuti prioritást. A kamatjövedelem nem változik meg, marad 13 frank. A kötvénytulajdonosok hajlandók beleegyezni abba, hogy a prioritások beváltására rendelt névleges tőkét leszállítják s nem idegenkednek attól sem, hogy 325 frankra redukálják. A Déli vasut képviselői tegnap Párisba érkeztek s megkezdtek a részvényesekkel a tárgyalásokat. Mértékadó párisi körök, valamint a francia kormány is támogatja azt a tervet, amely az olasz annuitás tökesítését megkezdi és csekély mértékben venné igénybe a pénzpiacot. A francziák is óhajtik a Déli vasut szanalását és nagy súlyt helyeznek arra, hogy valamennyi tényező egyöntetűen törekedjék arra, hogy a Déli vasut kérdésével összefüggő valamennyi kérdést intézzék el.

A Szegedi Gazdasági Bank sorsa. A Szegedi Gazdasági és Iparbank megszökött igazgatója, Fényes Marcell tudvalevően az ügyészséghez beadványt intézett, melyben azt állította, hogy az igazgatóság az oka távollétének s hogy a szabályellenes kihitelezés az igazgatóság fölhatalmazása alapján történt. A vádak bizonyítására a szegedi ügyészségtől szalvusz konduktuszt kért. A bank igazgatósága e hirre közgyűlést tartott s elhatározta, hogy Fényes vádjainak bizonyítására minden lehető elkövet. Az igazgatóság testületileg megjelenik az ügyészségen és kéri fogja, hogy Fényesnek a szabad visszatérést engedjék meg. Az igazgatóság már felülvizsgálta a banknak a múlt évről készített mérlegét, melyet a június 7-ére összehívott közgyűlésnek bemutatnak. Ekkor fog eldőlni az intézet sorsa.

A pénzüintézetek tömörülése. A Pénzüintézetek Országos Egyesülete tegnap szentesi körzetének megalakulásán ismét a pénzüintézetek tömörülését, a fuziót sürgette. A hosszu hitelválság alatt ugyanis bebizonysodott, hogy csak erős alapokon nyugvó, nagyobb tüke fölött rendelkező pénzüintézetek birkozhatnak meg egy általános pénzüválsággal s éppen ezért az Osztrák Magyar Bank kezdeményezésére a vidéken egyidejűleg több fuzió jött létre a pénzüintézetek között. A bankok tömörítésére irányuló akciót a Pénzüintézetek Országos Egyesülete is örömmel üdvözölte, s vidéki körzeteit a fuzió eszméjének terjesztésére fölhlvta. Az egyesülés révén tükeerős, tekintélyes pénzüintézetek keletkeznek, melyek egy esetleges run ellen is vértézve vannak. A fuziónak az is nagy előnye, hogy a gombamódra elszaporodott vidéki pénzüintézetek számát tetemesen apasztja. Eddig körülbelül — az utolsó három hónapban — mintegy ötven vidéki bank mondta ki a fuziót.

Délvidéki kisgazdák a kassai nagygyűlésen. A Magyar Gazdaszövetségnek a június 18-án tartandó nagygyűlésére az összes gazdatársadalom szervezetei nagyban készülődnek. Ujabb értesülésünk szerint megjelenik a nagygyűlésen több száz kisgazdával hazánk legnagyobb vidéki kisgazda

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használatát valódi áldás gyomorbaajosok-
nak és az északorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

szervezete: a Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete is, amit ez alkalomból Wittmann János országgyűlési képviselő, az egyesület elnöke vezet. Wittmann János társelődója lesz a nagygyűlés első tárgyalásán: a nemzeti termelés védelméről. A délvidéki kisgazdák a nagygyűlést megelőzőleg, tanulmányutakat tesznek a Tátrában, hogy annak szebb helyeit megismerhessék.

A vácz-gödöllői villamos államosítása. Már több ízben megírtuk, hogy a MÁV és a Phöbus között tárgyalások folynak a vácz-gödöllői-budapesti villamos vasút államosítása ügyében. Most az a hír járja, hogy a MÁV egyelőre nem államosítja a vasutat, mert a kereskedelmi kormány részéről nehézségeket gördítettek az üzlet elé. A MÁV most azt az ajánlatot tette, hogy 50 évre hajlandó volna bérle-venni évi 500.000 koronáért a vasutat. Felesleges talán hozzátennünk, hogy a Phöbus részéről ez a terv is nagy szimpátiával találkozott.

Drágább lett a gyufa. Az csak természetes volt, hogy mihielyt a gyufatörzset megalakul, első dolga lesz a gyufa árának felemelése. Így is történt. Azelőtt 80 filléért kapott a trafikos száz doboz gyujtót, ezt a törzset megalakulásával 112 fillérré emelték föl a gyárak, illetve a nagykereskedők. Ennél a stájerolásnál nem állt meg a törzset, s legközelebb 160 fillérré szállítanak száz doboz gyujtót; amennyiben a gyujtót-adó behozzák, akkor az két koronával növeli száz dobozoként a gyujtót árát, vagyis a 80 filléres egységár 3-korona 60 fillérré emelkedik. A trafikosok nem nézik tetlenül a törzset drágító akcióját; legutóbb tartott gyűlésein, melyen az országbeli összes trafikos-egyesület részvett, elhatározták, hogy gyujtógyárat létesítsenek és a telpegedelmet a pénzügyminiszter-től küldöttségileg fogják kérni. Mint értesülünk a gyárat Selmeczbányán szándékozzák létesíteni 600.000 korona alapítékkel, melyet kizáróan trafik-tulajdonosok jegyeznek. Selmeczbánya város hat hold ingyen földet ajánlott föl, az építkezéshez kőanyagot a város bányájából saját költségén ajánlotta föl, tíz évi szerződéssel; azonkívül elegetné a városi illetéket.

A szeszkaritel ellen. A csonka szeszkaritel ellen megindult heves akció első jelentős eredménye az volt, hogy a mezőgazdák több helyen szeszfinomító fölállítását határozták el. Legutóbb Po-

zsonyban indult meg komoly tárgyalás a létesítendő finomítóról, most pedig Kolozsváron szándékoznak az elégedetlen mezőgazdák finomítót létesíteni.

Az új löpörgyár. Győrből jelentik: A napokban a hadügy kormány részéről egy kiküldött bizottság a felállítandó új löpörgyár részére Győr közelében egy több 100 holdas birtokot tekintett meg. Ezen területet a gyár céljaira kiválóan alkalmasnak találták és így valószínű, hogy az új löpörgyár Győr közelében fog létesülni.

Könyv az Osztrák-Magyar Bankról. A magyar szakirodalom olyan szegény szakkönyvekben, hogy minden új munkát örömmel kell fogadnunk, amely egy kérdést alaposan, részletesen és kimerítően tárgyal. A jegybankot ösmerteti Nagy Imre *„Az Osztrák-Magyar Bank Ismertetése"* című könyve, amely kiterjed a szabadalom, alapszabályok, jegykibocsátás, üzletágak, kamatláb, valutapolitika, készfzetés és az ezekkel összefüggő kérdésekre. A munka első fele a jegybank alapszabályait ismerteti, míg a második rész, mely a könyv tulajdonképeni magva, foglalkozik sorjában a bank üzletágaival, kezdve a jegykibocsátástól végig a valutapolitikáig. Előnye a könyvnek, hogy a legaprólékosabb részletekre is kiterjeszkedik, s megmagyaráz mindent, úgy hogy bárki seikerrel forgathatja a könyv lapjait, nem talál homályos és tulságosan elmékedő tárgyalást.

Tízéves gazdatiszti kör. A fejr- és tolnamegyei Gazdatiszti Kör most ünnepelte fennállásának tizedik évfordulóját. Lintner Sándor elnök lelkes megnyitó beszéde után Ormos Jenő titkár részletesen beszámolt a kör munkásságáról és az elért eredményekről.

A Kobrak-gyár esődje. Mint már jeleztük, a csődbíróság ma tárgyalta a Magyar Országos Központi Takarékpénztár kérvényét, amely esődet kért a Kobrak cipőgyár ellen. A bíróság azonban az igazságügyminiszter bíróküldési határozatáig, melyet tudvalevőleg a gyár ügyvédei kértek, felfüggesztette a döntést. Híre jár különben, hogy maga a közados is látván az egyezkedések sikertelenségét, önmaga is kérte a csődet a gyár ellen.

Az osztályosorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyerenyeket húzták ki: Huszócser koronát nyert: 19136; Kéteser koronát nyert: 100784; ezer koronát nyert: 17194; ötszáz koronát nyertek: 17435 72026; háromszáz koronát nyertek: 1696 1857 7517 20268 21941 46717 49212 50966 60353 79303 88382 88777 97652; száz koronát nyertek: 947 4467 5729 13105 14258 15786 15949 19436 26962 29661 30045 40159 42864 43316 44982 46010 46754 50717 56871 56655 66322 63809 65327 65975 68447 73300 85607 88620 90865 91483 96240 97502 100151 101129 105381. A többi kihúzott sorsjegyek negyven koronát nyertek.

A mai húzás huszócser koronás fonyereményét a 19136. számú sorsjegyre Gaedlicke Bankház (Kossuth Lajos-utca 11.) szerencsés vevő nyerték. Mint ismeretes, ugyanett nyerték az elmúlt sorsjátékban hetedizben a négyszázezer koronás fonyereményt.

Amerikai gazdák Magyarországon. Az Unió száztagu küldöttsége ma délelőtt Miklós Ödön államtitkár vezetésével megtekintette a Magyar Földintézetet, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetét és az Országos Központi Hitelszövetkezetet, mindenütt rendkívül élénken érdeklődve az intézmények szervezete és a kisemberek érdekében kifejtett közhasznú működése iránt.

A bécsi lókiállítás elhalasztása. A Bécsben rendezendő lókiállítás megnyitását, mely eredetileg május 24-re volt tervezve a rendező bizottság május 29-re halasztotta.

Kitüntett pestmegeyi jegyző. Gróf Serényi Béla földmívelési miniszter meleghangú köszöneti iratot intézett Kesserü Kálmán dunaszentbenedeki jegyzőhöz, amelyben elismerését fejezi ki a kiváló speciális munkáért, melyvel közönségének valamennyi számottevő tagját megnyerte az „Országos Gazdasági Munkáspénztár" tagjának. A miniszter egyúttal a buzgó jegyzőnek pénzjutalmat is adományozott. Pestmegeye közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén Ráday Gedeon gróf főispán méltatta Kesserü Kálmán érdemeit.

Felelős szerkesztő:
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ.

Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat,
Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Budapesti értéktőzsde				Mai záró ár-folyam		Mai záró ár-folyam		
Államadósság.	Mai záró ár.		Mai záró ár-folyam	Mai záró ár-folyam		Mai záró ár-folyam	Mai záró ár-folyam	
	Pérez	Áru		Pérez	Áru		Pérez	Áru
Államadósság.								
M. k. t. Állami pénztár-járat. 4 1/2%	98 60	99 10	19	416.667	240			
Magyar aranyárjárdék. 4 1/2%	101 60	102	25	20.000	500			
Magyar korona-járdék. 4%	82 15	82 55	22	33.834	300			
Államkölcsön vaskapu-czéljára 3%	71	72	16	200.000	200			
1870. évi nyereségykölcsön. 4%	221	227	—	25.000	200			
Horvát-szlavon reg. k. r. t. 4 1/2%	95	96	18	46.000	200			
Magyar földteremt. kötvény 4%	84 75	85 75	80	60.000	400			
Horvát-szlavon földteremt. kötv. 4%	87	88	45	200.000	400			
Tissai és szegedi nyer.-kölcsön 4%	150	156	40	150.000	400			
Egyesített járadék papírban 4 1/2%	87	87 50	14	30.000	200			
Egyesített járadék ezüstben 4 1/2%	87 75	88 25	27	200.000	240			
Osztrák aranyárjárdék. 4%	105 75	106 25	108	7.200	500			
Osztrák korona-járdék. 4%	83 45	83 75	80	125.000	400			
Osztrák államsorsjáték 1880. 4%	156	161	—	20.000	500			
Osztrák államsorsjáték 1880. 4%	132	140	—	20.000	500			
Osztrák államsorsjáték 1884. 4%	82 5	83 1	12	100.000	200			
Bpest-székesfőv. kölcson adóm. 4%	82 50	83 50	83	468.750	820			
Bpest-székesfőv. kölcson adóm. 4%	82 50	83 50	104	150.000	400			
Országos államkölcsön 1906. évről 5%	103 40	103 90	170	65.000	1000			
Temes-Bégyav. szab. kölcson. 4%	87 50	88 50	33	175.000	400			
Záloglevelek, elsőbbségek.								
Bélvárosi takp. r. t. 4 1/2%	98	94	86	32.000	500			
Bélvárosi takp. r. t. 4 1/2%	89	90	26	50.000	400			
Egyesült budapesti f. v. takp. 4 1/2%	92	93	120	25.000	600			
Egyesült budapesti f. v. takp. 4 1/2%	98	94	19	10.000	200			
Ganz és társa kölcsönköt. 4 1/2%	91	92	37	64.000	500			
Hazai bank r. t. 65 évi kam. kötv. 4 1/2%	96 50	97 50	32	30.000	500			
Kisbirtokosok orsz. földhitelint. 6%	80 25	80 25	33	6.000	500			
Kisb. orsz. földhitelint. 6% és 4 1/2%	95 75	96 75	500	10.000	2000			
M. agrár- és járadék. sz. kötv. 4%	91	92	—	—	—			
M. agrár- és járadék. sz. kötv. 4 1/2%	92	93	—	—	—			
M. agrár- és járadék. sz. kötv. 4 1/2%	85	86	30	10.000	400			
Magyar áll. takarékp. r. t. 60 évre 4%	85	86	32	7.500	400			
Magyar áll. takarékp. r. t. 4 1/2%	93	94	800	4.000	2000			
Magyar földhitelint. sz. talaj. 4%	85	86	16	20.000	200			
Magyar jelzáloghitelbank 4 1/2%	91 75	92 75	20	15.000	200			
Magyar jelzáloghitelbank 4 1/2%	91 75	92 75	20	10.000	200			
M. jelzáloghitelb. közs. kötv. 4 1/2%	96	92	250	3.200	600			
M. jelzáloghitelbank közs. kötv. 4%	83 50	84 50	—	—	—			
M. jelzáloghitelb. nyer. kötv. 4%	120	123	—	—	—			
M. lezárm. és pénzváltó. sz. kötv. 100 K 4%	86 50	86 50	20	10.000	200			
M. lezárm. és pénzváltó. sz. kötv. 4 1/2%	85 50	86 50	100	10.125	500			
Magyar orsz. közp. takp. 4 1/2%	91 25	92 50	0	6.750	400			
Magyar orsz. közp. takp. 4%	91 25	92 25	15	8.750	320			
Magyar takp. közp. jelz. 4 1/2%	91 50	92 50	18	8.000	300			
Magyar takp. közp. jelz. 4%	87	88	24	4.500	400			
M. takp. közp. jelz. közs. kötv. 4 1/2%	91 50	92 50	40	12.000	300			
M. takp. közp. jelz. közs. kötv. 4%	85	86	—	—	—			
Osztrák közp. hitelszöv. kötv. 5%	97	98	—	—	—			
Osztrák-magyar bank 4%	83 80	80 80	45	40.000	200			
Pesti hazai takp. közs. kötv. 4 1/2%	96	97	35	3.200	200			
Pesti hazai takp. közs. kötv. 4%	97	98	18	5.000	200			
Pesti hazai takp. záloglevél 4%	90 40	91 40	20	20.000	200			
Pesti magy. keresk. bank 4 1/2%	87	88	54	20.000	150			
Pesti m. keresk. b. közs. kötv. 4%	86 75	87 75	22	4.000	300			
Pesti m. keresk. b. közs. kötv. 4 1/2%	95 75	94 75	150	2.100	470			
Adria m. tengerhajózást r. t. 4 1/2%	82	85 7	—	19.000	200			
Budapesti közuti vasp. társ. 4%	92	—	—	84	80.000	200		
Budapest vill. vár. vasut r. t. 4%	92	—	—	14	15.000	200		
Budapest-pesti vasut 1889. ar. 4%	85	100	35	110.000	200			
Kassa-oderbergi vasut 1891. ar. 4%	85	82	—	22	20.000	200		
M. folyam- és tengerh. r. t. 4 1/2%	92	106 50	—	11.000	200			
M. folyam- és tengerh. r. t. 4 1/2%	99	100	—	10.175	300			
Bankok.								
Angol-osztrák bank	524	839	14	7.506	200			
Budapesti bank részv. társ.	299	300	20	8.000	400			
Első magyar iparbank r. t.	325	330	160	441	1000			
Hazai bank részvénytársaság	324	285	—	4.900	200			
Hermes m. ált. váltóüzlet r. t.	344	346	24	7.500	200			
Horvát-szlavon orsz. jelz. közb.	242	244	15	18.000	300			
Magyar agrár- és járadék r. t.	545	505	150	10.800	800			
Magyar ált. hitelbank	862	824	14	15.000	200			
Magyar bank és kereskedelmi r. t.	562	562 50	—	185.600	200			
Magyar Fakereskedők Hitelintézete	426	228	28	10.000	400			
Magyar jelzáloghitelbank	230	230 50	10	3.300	200			
Magy. kir. szab. osztályosorsj. r. t.	1590	1620	60	5.200	500			
Magyar lezárm. és pénzv. bank	118	519	—	20.000	250			
Magy. pénzt. közp. hitelb. r. t. A)	118	122	16	10.000	200			
Magy. pénzt. közp. hitelb. r. t. B)	519	520	22	85.000	200			
Magyar takarékp. közp. jelz. bank	202	204	—	27.000	200			
Osztrák hitelintézet és pénzv. bank	625 60	627	20	8.000	300			
Osztrák-magyar bank	2070	2080	—	700	400			
Pesti magyar kereskedelmi bank	3673	3683	20	8.000	600			
Unionbank	688	593	80	2.500	400			
Takarékpénztárak.								
Bélvárosi takarékpénztár	631	633	180	2.895	1000			
Budapest-Lipótvárosi takarékp. r. t.	210	220	70	3.000	400			
Budapesti t. p. és orsz. zálogk. r. t.	412	418	16	20.000	200			
Egyesült budapesti f. v. takarékp.	2235	2245	170	25.000	200			
Közbányai takarékpénztár r. t.	250	260	10	12.500	200			
Magyar általános takarékpénztár	635	637	30	17.500	200			
Magyar orsz. közp. takarékpénztár	1665	1615	26	40.000	200			
Nemzeti takarékp. és bank r. t.	510	515	27	40.000	200			
Osztrák-magyar bank takarékpénztár	310	315	—	35.000	400			
Pesti hazai első t. p. egyesület	16400	16500	14	35.000	200			
Biztosító társaságok.								
Bécsi biztosító társaság	755	765	8	12.000	100			
Bécsi élet- és jár. biztosító int.	605	675	60	3.750	400			
Első magyar ált. biztosító társaság	15100	15200	29	50.000	200			
Fonócséri pesti biztosító intézet	400	410	16	30.000	200			
Magyar jég- és viszontbiztosító r. t.	324	329	62	54.357				

TŐZSDÉK.

Gabonatözsde.

Budapest, május 23. A készáruipiaczon ma lanyha volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malnok tartózkodók voltak, keveset vásároltak és rossz árakat ígértek. Mivel másrészt az eladók sem erőltették a vásárt, korlátozott maradt a forgalom, aminek a felyamán elkelt mintegy 12.000 q buza, a szerdai árnál 5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.45 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 10.75 korona 75 kilós felsőmagyarországi búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs csendes, a rozs 10 fillérrel, a tengeri 5 fillérrel olcsóbb. Forgalmomba került 1400 q rozs 9.10—9.25 koronás áron, 800 q zab 9.70—10.25 koronás áron, 500 q árpa 8.30 koronás áron és 100 q tengeri 8.15 koronás áron. — A határidőpiacon a mai üzlet lanyhán és az utolsó zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma rendkívül szűkarányu maradt, kedvtelen volt a hangulat, mi mellett az árfolyamok az egész délelőtti folyamán 2—3 fillér keretén belül ingadoztak. A tengeri volt ma az egyedüli cikk, amely jól tartotta a jegyzését, sőt a májusi tengeri még emelkedett is. A déli tőzsdén csendes volt a hangulat, az árfolyamok egyazon a színvonalon mozogtak. A szerdai zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza négy fillérrel, a májusi buza 10 fillérrel, az októberi rozs két fillérrel, az októberi zab három fillérrel gyöngült, ellenben a májusi tengeri három fillérrel, a júliusi tengeri egy fillérrel javult.

A készáruipiaczon kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 80 kg. 22.70 K bukk., 200 q 79.5 kg. 22.90 K, 500 q 79 kg. 22.80 K. Pestvidéki: 1000 q 80 kg. 22.90 K, 500 q 80 kg. 22.80 K, 100 q 79 kg. 22.60 K. Fejérmegyei: 100 q 79 kg. 22.60 K, 1500 q 78 kg. 22.20 K. Felsőmagyar: 100 q 79 kg. 22.40 K, 400 q 78 kg. 22.30 K, 300 q 75 kg. 20.50 K nyirk. Bácskai: 2220 q 75 kg. 22.10 K. — *Rozs:* 200 q 18.30 K, 200 q 18.40 K, 300 q 18.40 K kppar. — *Zab:*

100 q 19.40 K, 100 q 10.60 K, 200 q 19.70 K kpf. — *T. árpa:* 450 q 16.00 K kppar. — *Tengeri:* 100 q 16.30 K kpf. kocsira.

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1913-ra.

Buza 1913 májusra	10.67—68—58—62—61
Buza októberre	11.41—40—44—42—41
Rozs áprilisa	9.20—24
Rozs októberre	9.51—55—52
Zab áprilisa	9.62—70
Zab októberre	8.44—42—47—44
Tengeri 1913 májusra	8.07—09—05
Tengeri júliusra	8.10—09—12

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. májusra	10.61—10.62
Buza októberre	11.41—11.42
Rozs áprilisa	9.25—9.26
Rozs októberre	9.52—9.53
Zab áprilisa	9.73—9.74
Zab októberre	8.44—8.45
Tengeri 1913. májusra	8.05—8.06
Tengeri júliusra	8.11—8.12

Ertéktözsde.

Budapest, május 23. A balkáni szövetségesek konfliktusáról szóló közléseket, a vaspiacz kedvezetlen jelentéseit nem szívesen fogadták a börzén. Rossz hatást tett az is, hogy a londoni rátát a tegnapi tanácsülésen sem szállították le. Az üzletelenség és az utolsó közlése is hozzájárult az árnívó lemorzsolásához, ami ma 2—3 koronát tett ki. A déli tőzsde kissé javult, mert Berlinből szilárd jelentés érkezett. A forgalom igen csendes maradt.

Az előtőzsdén kötetetts Osztrák hitel 626, Magyar hitel 823—823.25, Per. kor. 82.17—82.20, Hazai bank 283.50—284.50, Keresk. bank 561.50—562.50, Rimamurányi 710.50—711, Közuti vasut 653—654.50, Városl. villam. 870, Déli vasut 127.50—130, Salgó 761.50—762.50, Urikány 405—406.50, Temesv. szesz 555—557, Phöbus 210—211 K.

A déli tőzsdén kötetett: Magyar hitel 823—823.50, Per. kor. 82.15—82.20, Hazai bank 283, Magyar bank 562—562.50, Liptóv. takp. 205, Rimamurányi 711—712, Adria 552—553, Közuti vasut 652.50—653.50, Városl. villam. 369, Déli vasut 130—131, Államvasut 720, Gázizzó 727—728, Vasuti forg. 448—450, Temesv. szesz 557—558, Phöbus 207.50—209.50 K.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 827, Magyar hitel 823.50, Lészámítolóbank 517, Jelzálog 430, Rimamurányi 713, Államvasut 722, Városl. 370, Közuti 653.50, Magyar b. 562.50 K.

Bécs, május 23. Az alacsonyabb berlini árjegyzések hatását ellensúlyozta az a jelentés, hogy Londonban remélhetőleg legközelebb aláírják a békeszerződést s erre az irányzat megszilárdult. A forgalom esőndes volt, csak déli vasuti részvények élénkültök, mert Párisból híre jött, hogy a szanalási akció jó mederben van. A déli tőzsde nyugodt irányzattal nyit meg, az árfolyamok tartottak.

10 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 626.50, Magyar hitel 821, Államvasut 710.50, Déli vasut 120, Alpeisi 986, Rimamurányi 710, Skoda 853 K.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 626.75, Magyar hitel 821, Anglo 335, Laenderbank 514.50, Bankverein 513, Union 589.50, Államvasut 719.75, Déli vasut 129.50, Alpeisi 986.50, Prágai vasut 3362, Rimamurányi 710, Dohányrészvény 329, Májusi járadék 83.25, Magyar koronajáradék 92.10, Török sorsjegy 239.25, Márka 117.92, Skoda 852 K.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szurómarhavásár. Május 23. Felhajtott 1620 darab élő borjú (közte 3 rugóti), 3 darab élő bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 114—124 fillérig, kivételesen 126—132 fillér, közepminőségű élő borjúkért 100—112 fillérig, rugóti borjúkért 68 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat lanyhább volt, az árak 3—4 fillérrel kilogrammonként hanyatlottak.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Május 23. Hizott sertés árak: I. Magyar elsőrendű: Fialat nehez (páronként 320 kilogrammon felül) 136—138 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm) 145—146 fillérig. — II. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 kilogramm) 146—148 fillérig. — Sertéslet-szám: 1913 május 20-án volt készlet 47.050 darab; május 21—22-én felhajtott 1298 darab, május 21—22-én elszállított 154 darab; május 23-ára maradt készlet 48.208 darab. A hizott sertés üzletirányzata: üzletellen.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Aggság ellen

Dr. Hommel-féle Haemstogen!
Óvás: a Dr. Hommel nevet
hangsúlyozni kell!

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —

IRTA: RICHEBOURG EMIL.

102

Nem volt tehát többé szükség arra, hogy érzeményeit átgondoló elemzés alá vegye. Szerette Charlotte-t, fiatalsága egész hevével, mely annál élénkebb volt, minél kevésbé pazarolta azt eddigéig.

A szerelem hatalma vett rajta erőt, mely egész valóját tüzként hatotta át. És e szerelem már igen heves lehetett, mert a költő szeretettjének egy-egy pillantását, mosolyát leste és leírhatlan szomorúság fogta el, ha nyájás ápolónője töle csak egy pillanatra is távozott. Ez egyszer nem kétkedett azon, hogy álmiai hölgyét feltalálta, ama lényt, mely előtte lebegett, midőn lelke az eszményiség megtisztult magasságába emelkedett. Amde hova vezetheti szenvedélye? Charlotte nem oly leány volt, kit szeretőjévé tehetne. De még, ha ez az eset történék is: ha az ember szegény, biztosított létforrások nélkül, gondolhat-e arra, hogy egy életet a magáéhoz fűzzön?

Elek barátjára Györgyre gondolt, ki szintén egy bájos, fiatal leányt szeretett, kivel azonban szerelemről soha nem beszélt. Ő Charlotte irányában hasonló helyzetben volt és szerelmét, melynek tárgyát képezte, a világról sem gyanította volna vele. A fiatal leány iránti tiszteltből és önnön nyugalma érdekében hallgatásra volt kényszerítve. És különben, bármily gyengéd gondoskodással és bármily szeretetteljes is volt Charlotte iránta, mi sem jogosította őt a reményre, hogy viszontszeretettai fog.

De ha már Elek szeretett és szerelmében érezte, hogy mindent, még életét is, áldozni lenne képes, annak szívét, ki most minden vágyát, örömét képezte, egészen birni óhajtá. Nem gondolt többé öngyilkosságra, melyet

adott ígéretével egy hónapra elhalasztott. E komoly, benne vágabement változást szerelmének köszönhető. Nem volt az már valami? Új nézetkör nyit most meg előtte; nem, többé nem gondolt a halálra, ellenkezőleg, élni akart és a jövőre más terveket szőtt. Minthogy az irodalomban csak tengődött, tehát jó, elhatározta, hogy mind a költészetről, mind a prózáról lemond. Nagy áldozat lesz ez, gondolá, de úgy látszott, hogy még sem fog neki oly nehezére esni.

Állást akart keresni, valamely kereskedőháznál vagy kezelési ágban; szép írása volt s valamint a könyvelőséghez is értett; mint író csak mindig képes lesz egy jelentést szerkeszteni, vagy a levelezésben hasznos szolgálásokat tenni. Ezenkívül igényeiben szerény akar lenni; hiszen neki, ki oly sokáig csaknem semmiből élt, igen kevés kell. Évenként ezer-nyoleczszáz, sőt ezeröttszáz frank elegendő lesz neki. E tekintetben a költő lehetőleg messze tekintett a jövőbe. Régi illuziói eltűnve, nem akarta azokat újra visszaidézni. El a tömeg tetszésujjongása utáni vágygyl, el az irodalmi siker mámorával! El a dícsőség és becsvágy csalékony boldogságával! Vágyainak tárgya most Charlotte.

A fiatal leány utolsó szavaira hosszabb szótlanóság következett, mignem Elek kérdezte: — Charlotte kisasszony, hány óra lehet most?

— Mindjárt négy, Elek ur; látja, a napfény oldalról már szobájába hatol.

— Ön itt volt, mikor György tegnap korán reggel tölem elment; nem mondta, hogy ma délután ismét eljő?

— Nagyon jól emlékszem, Elek ur, hogy Ennek ez ígéretet tevé.

— Csodálkozom, hogy még nincs itt. A fiatal leány feszült figyelemmel hallgatózott.

— Valaki jő, bizonynyal György ur lesz.

— Szabad-e bejönni?
— Igen, igen, tessék belépni, György ur — felelő Charlotte felkelve

A festő bejött és gyorsan az ágy felé ment.

— Hogy érzed magadat ma? — kérde Eleket, kezét nyujtva neki.

— Még jobban mint tegnap.

— Bravo, Bravissimo! Ez már örvendefes! Eljen az ápolónők legkedvesebbike, Charlotte kisasszony!

— Kedves György, Charlotte kisasszonynak minden képzelhető bókot mondhatasz; meg érdemli.

— Tudom, barátom, tudom. De most valami másról. Lapokat hoztam neked: nyolezat, tizet, tizenkettőt, magam sem tudom mennyit. Valamennyi szobából összehajtott újságokat huzott ki és az ágyra dobta.

— Igazán baráti figyelmesség, György — mondá a költő, hálás mosollyal. — Szorakozást akarsz nekem szerezni, köszönöm. Mikor az ember ágyhoz van kötve, mint én most, akkor kétszeresen vágyik tudni, hogy mi történik a világban és mi újság merült fel a politikában.

— Ami a politikát illeti, kedves Elekem, úgy hiszem, úgy vagy vele, mint én: keveset törődünk vele. Különben is mindig ugyanazon egy nótát halljuk. Alig tettünk egy lépést előre s már is arra gondolunk, hogy hármat visszafelé tegyünk. Harminezhat millió lélek van hazánkban, egy millió kétszáz ezer emberből álló roppant seregünk és mégis, amik Franciaországban leginkább hiányzanak, azok a férfiak. Én tehát, kedves barátom, a politikát azoknak hagyom, akik rajta rágódni szeretnek. Ami már a napi híreket illeti, az már más dolog; ha az ember párisi, foglalkozni kell velük. Szóval, a lapokat legfőképpen azért hoztam neked, mert egy párisi közleményt tartalmaznak, mely téged érdekelné fog. Mint láthatod, ezek mind tegnapi lapok, a „Petit Journal“ kivételével, amely még tegnap reggeli. Először hozta a kérdéses közleményt, melyet a többi lapok szerkesztői siettek utánnyomatni.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1913. május 24-én.

Nemzeti Színház

Este 8 órákor
A vasgyáros.
Színmű 4 felv. Irta: Ohnet György
Fordította: Fái J. Béla.

Budapesti Színház

Este 8 órákor
Az elnöké.
Buzogány 3 felvonásban. Irta:
Hennequin és Veber. Fordította:
Karinthy Frigyes.

Magyar Színház

Este 8 órákor
A két madár.
Mesejáték 9 képben. Irta:
Maurice Maeterlinck. Fordította:
Adorján Andor. A kísérő zenét
szerzette: Nádor Mihály.

Várszínház

Nincs előadás.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31
Telefon 110-22.

Minden este 8 órákor
a csodás májusi műsor!!
új Lehár operett. Rosenstock
und Edelweiss. Operette in 1 Akt
von Julius Bauer. Musik von
Franz Lehár. Isidor Rosenstock
Paul Morgan. Everl Edelweiss
Louise Tirsch. Spielt in einer
Sennhütte im Gebirge. Azonki-
vül: Johnson & Dean és még
4 fekete nr. (Rag-Time sextett)
Der Haupttreffer. Posse in 1
Akt. Vera Violetta. Edmund
Eysler operette. Elly Junora
& Partner. Maud Hawley
The Orig. Leftons. The 2
Fairies. Morues. „Borosa“
Móricz Zsigmond boházata.
Solti és Virágh új knplékkal
és a többi májusi attrakció.
Előadás után Royal-Cabaret.
Jegyek elővételű árral vál-
thatók a Royal-Orfeum jegy-
pénztáránál és a városi jegyár-
sító helyeken.
Vasárnap, május 25-én délután
3 1/2 órákor mérsékelt helyáru
családi előadás teljes esti mű-
sorral.

M. Kir. Operaház

Este 8 órákor
Burrián Károly felléptével
A bibliás ember.
Zenés színmű 3 felvonásban.
Szövegíró: Kienzi Vilmos.
Fordította: Radó Antal.

Népopera

Este 8 órákor
Először:
Gyerünk csak.

Látványos revü 7 képben. Irta:
Merei Adolf és Dr. Béli Izor.
Zenéjét szerz.: Zerkovitz Béla.
I. Az autai stadion. II. A Par-
lament előtt. III. A futballpályán.
IV. A bakkarat klubban. V. Az
állatkertben. VI. A moriban. VII.
A Népopera-ban. Az I. és II.; a
IV. és V.; a VI. és VII. kép közt,
továbbá a VI. és IV. kép fo-ya:
mán mozgófényképek.

Föv. Nyári Színház (BUDAI SZÍNHÁZ)

Este 8 órákor
Az asszonyfaló.
Operette 3 felvonásban. Szövegíró:
Irta: Stein Leo és Lindau K.
Zenéjét szerzette: Eysler Edmund
Fordította: Mérey Adolf.

Király Színház

Este 8 órákor
János vitéz.
Daljáték 3 felvonásban. Petöfi
költői elbeszéléséből írta Bakonyi
Károly. Zenéjét Heltai Jenő ver-
seiszerzette: dr. Kacsóh Pongrác.

Uránia Színház

Este 8 órákor
Az Országos Színművészeti
Akadémia vizsgálódása

Vigszínház

Este 8 órákor
A Berliner Deutsches Theater
vendégjátéka.
Jedermann.

Beketow-cirkusz

Városliget. Telefon: 107-46.
Ma, szombaton **2 ELŐADÁS!**
Délután 4 órákor félárak mindenkinek. Este 8 órákor Nagy
HIGH-LIFE előadás. SCHNEIDER 16 idomított oroszlána.
HEGELMANN a levegő urai KUROKI a bűvészek királya.
Holnap, vasárnap, d. u. 4 ó. 10 éven aluli gyermekeknek félárak.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Minden este 8 órákor **a csodás májusi műsor!**

ÚJ LEHÁR OPERETT!!

„Rosenstock und Edelweiss“.
Operette in 1 Akt von Julius Bauer,
Musik von FRANZ LEHÁR.
Isidor Rosenstock Paul Morgan || Everl Edelweiss Lou se Tirsch
Spielt in einer Sennhütte im Gebirge.

JOHNSON & DEAN

Azon- kívül **és még 4 fekete nr (Rag-Time sextett)**
Der Haupttreffer Posse in 1 Akt. Vera Violetta Edmund Eysler
operette. Elly Junora & Partner. Louise Gertscher The orig
Leftons. Bob Ponder Co. The 2 Fairies; Morues; „Borosa“
Móricz Zsigmond boházata; Solti és Virágh új knplékkal
és a többi májusi attrakció. — Előadás után Royal-Cabaret.
Vasárnap, május 25-én délután 3 1/2 órákor mérsé-
kelt helyárukkal család előadás teljes esti műsorral.

A Footballjáték összes kellékei.
„KERTÉSZ DIADAL“ magyar football prima
vörös gummi betéttel

1	2	3	4	5	szám
3.90	5.-	5.80	7.-	7.80	kor.

Rambler, Kertész speciál, Champion, Aqua-
kromo, stb. stb. versenylabdák, football
cipő, ing, nadrág, lábszárvédő nagy
választékban. — Sportárjegyzék ingyen
KERTÉSZ TÓDOR, Budapest,
IV., Kristóf-tér. 44184

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. Nagymező-
útoza 17.

Ma TELJESEN ÚJ MŰSOR!

Az előadás kezdete 8 órákor

Jegyelővétel délelőtt 10-1 óráig és
d. u. 3-6-ig a nappali pénztárnál.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22

Minden éjjel 12 órákor elsőrangú nemzetközi cabaret előadás.
Az idején legjobb műsora.
40 szonciós ének és táncatrakció. Többek közt: Maud Hawley,
Stella Walmasoda, Lilly Romont, Louise Gerisch dr. Margu-
rita de Marossy, Koloman Bösko, Jenny Lilly, Regina Hochendorf
Fodor Vilma, Madge Rowland, Déri Ilona, Földi Mária, Amy
Byron, Lida Siegel, Rita Marlow, Amy von Beer, Grete König,
Nelli Nigrell, Anita Rachmá, Emmy Hennings, Liddy Valeny, Abonyi
Iren, Hedy Nigrell, Tóty Nelly, Susette Draffir, Erdélyi Ferike,
Ely Smott, The 8 Dorothys, Hedy Porter, Mera Borsos, Palma
Palmira stb. Bal mabile. Keringőverseny reggolg. Új noták. Egy-
velégek. Új táncok. A Royal Cabaret Budapestnek legnőpszerűbb
éjjelutáni szórakozóhely. Belépődíj 1 korona. Egy óra után
nincs belépődíj.

JARDIN DE PARIS

VII. KER., ERZSÉBET-
KIRALYNE-UT 1 SZÁM.
TELEFONSZÁM 157-25.
KEZDETE 9 ÓRÁKOR.

A pompás májusi műsor! „AKTUÁLIS REVUE“

A CIGÁNYPRIMÁS. Der Rosenkavalier
Faun a Lipótvárosban. Tabarin: MAX
and FLORITTA. ARNALDA. - The 4
Little Sparks Brothers Carr. Etna Pool
és továbbá 30 elsőrangú táncatrak-
ció. Reggel 3 óráig: BALL MABILE.
Kifünő FRANCIA és MAGYAR konyha.

„THE GRESHAM“

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN.
ALAPITTATOTT 1848-BAN.
Hazánkban működik 1867. év óta.

Igen kedvező feltételek mellett két életbiztosítá-
sokat és a legnagyobb garanciát nyújtja, minthogy az
angol állam felügyelete alatt áll
és egyike a legjobban alapozott életbiztosító társa-
ságoknak, mivel
díjtartalékai a biztosított tőkék 41-3
százalékra ruának,
amit alig képes más társulat felmutatni. Új tábla-
zatok szerint 10.000 korona tőke után 30 éves
egyén 26 évi tartamra kb. 6300 kor. díjat fizet
összesen. — Felvilágosítást készséggel nyújtanak a
képviselők, valamint

Magyarországi igazgatóság
Budapest, V. kerület, Forencz József-tér
3-8. szám. (Saját palotában.)

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi
amerikai cipő-
különlegességek
kizárólagos elárúsítása.

Tavaszi ujdonságok!

BUDAPEST
IV., Kigó-tér 1. (Királyi bérpalota)
V., Dorottya-utca 6.
VII., Erzsébet-körút 42.

DEBRECEN
Plac-utca 44.
ZAGREB
Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

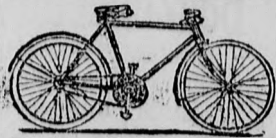
KERÉNY ARNOLD

„ SZALLITÓ „ Elvállal minden-
nemű elvámolá-
sokat, szállításo-
kat valamint pod-
gyászfuvarozást

Budapest, VII.,
Dohány-utca 37.
TELEFON 59-16.

Hirdetések felvételnek e lap
kiadóhivatalában.

Automobil és kerékpár-alkatrész
 fióküzletünket május 24-én nyitjuk

mez Andrassy-ut 55. sz. alatt, hol a létező összes automobil és kerékpár-alkatrészeket nagyban eredeti gyári áron adjuk. Auto-osztályunk vezetésevel Láng Miklós okl. gépészmérnökünk biztat meg.

Láng Jakab és Fia

kerékpár - nagy kereskedők
 József-körut 41 sz.
 Eröss-tér 3 és Margit-körut 6.

Sérültek!

A világhírű **Multiform-sérvkötő**

szabadalom leírását ingyen és bérmentve küldjük. Kicsérélhető nyomlapok. Legfinomabb kiállítás, kényelmes viselet.

Sérvkötők egyoldalu 6-8-10-12-16 K kétoldalu 12-16-20-24-30 K

Műláb a lehető legjobb kivitelben müköz a legizlésebb kiállításban műtőző

Támgép, haskötő, gummiharisnyák stb. saját gyárunkban, jótállással, mérték szerint készítették.

Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Orvosi Műszertár

Bpest, VII., Bákóczy-ut 32., a Bókus-kórházzal szemben.

A vörös keresztre ügyeljünk.

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körut 5. szám, I. emelet.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Magyar királyi államvasutak Igazgatósága.
 133970. szám. C. I. 1913.

Közvetlen személy- és podgyászforgalom Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország között.

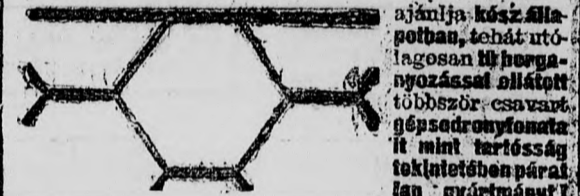
A magyar királyi államvasutak igazgatóságától veit értesítés szerint folyó évi augusztus hó 1-ével a cimben megjelt személy- és podgyászforgalomban az egyrészt magyar állomások, másrészt a keleti vasutak összes állomásaival (Konstantinápoly kivételével) való forgalomban a közvetlen menetjegyek kiadása, valamint a közvetlen podgyászszállítás hatályaon kívül helyeztetik.

Az igazgatóság.

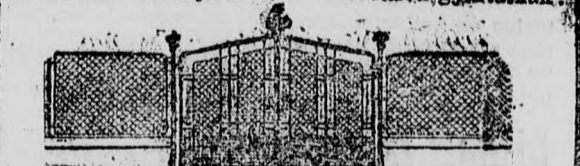
Hutter és Schrantz

részvénytársaság

szitaárú és nemezposztógyárak magyarországi telepe
Budapest, X., Gyömrői-ut 80/36

ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan horganyozással ellátott többször csavart gépsedronyfonatait mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt!
Kitűnő horganyozás! Olcsó árak!
 (Nem tévesztendő össze másféle fonatokkal, melyek mind közösleges horganyzott drótból készülnek.)
 Tűskés huzalok, sima huzalok, kettőshengyű szogok stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. Továbbá gyártanak:

Kerítésrácsok, kapuk és ajtók
 a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, előnyös árak mellett. Költségvetések és tervezések díjtalanul.

KARINTHY FRIGYES HUMOROS KÖNYVEI

IGY IRTOK TI Ára K 1.20

GÖRBE TÜKÖR Ára K 3.—

BUDAPESTI EMLÉK Ára K 1.20

KAPHATÓK MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

OLÁH GÁBOR: KORUNK HÓSE

Verses regény.

Ára 3 korona.

Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: Lempel R. Könyvkereskedésében (Wodianer F. és fiait r.-t.) Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

12.800—1913. III/c. számhoz.

A Bosznia-hercegovinai országos vasutak üzemkimutatása

1913. évi április hóra. — Üzemhossz: 940 km.

Időszak	Szállított		Bevételek	Összehasonlítás az előző 1912. évvel	
	Személy mennyiség	Áruk Tonna		bevételek	különbözet
1913. január hó 1-től 1913. március hó 31-ig.	697.475	410.292	4.135.760	3.726.910	408.850
1913. április hó 1-től 1913. április hó 30-ig	264.296	142.990	1.540.680	1.351.410	189.270
Összesen	961.771	553.282	5.676.440	5.078.320	598.120

Sarajevo, 1913. évi május hó 10-én.

Az igazgatóság.

Heti műsor:

Május hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Nyári-Színház (Budai-Színház)	Budapesti Színház	Uránia
Délután: 25 Vasárnap Este:	A faklyák	Tosca	—	Győrünk csak	A telefon Der lebend. Leichnam	A két madár A két madár	Limonádé ezredes János vitéz	A: obsitos Az asszonyfal: Sztrájkol a golya	Az ördög	—

E hirdetsi rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetsi rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

Egyedül álló keresztény árvalány, karcsu, magas termetű, széke, százezer korona vagyonnal...

Házasságokat diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít...

Gyorsírás és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen megújított...

Tokaji szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 filléres üveg 12 korona...

Rekedtség biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle cukorka, 60 fillérről mindenütt kapható.

Ajtók, Ablakok vasredőnyök, használtak és újak, bármilyen méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban.

MINDEN fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a Társalgás Művészete című könyv...

Kitűnő házikoszt, házonkívül is kapható. V. Ügynök-utca 26. II. em. 1.

Gépirónó, magyar gyorsíró állást keres. Szíves ajánlatok B. B. Zrínyi-utca 7. II. 13. alá kér.

Eladó telkek. 3 telek a vécési Andrásytelep legjobb helyén, kettő együtt kisebb gyári célra is nagyon alkalmas...

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziasor a dr. William Harty tanár amerikai erőtáp-pora...

Örökre Ittőja tyukszemnek, minden borbajnak, fagyásnak viszkotegségnek 80 fillér...

Dicsérőlevél. Tisztelt Reiháné asszony Nagyáta, Pest megye. Több mint 20 éve, hogy férjem tyukszemével szenved és más receptek használatára hiábavaló volt...

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb, fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elváltok mindenféle kúszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron...

Orion-motorok világhírű gyártmány, új és használt állapotban; továbbá egy automobil, L. t. K. 12-14 HP, és egy Voiturette 8 HP...

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás...

AZ EN UJSÁGOM előfizetési ára: Negyedévre . 2.50 K Félévre . . . 5.- K Egész évre . 10.- K

Egymillió gyümölcsfa Alma 100 darab, minőség szerint 25 koronától feljebb; körte, gesztenye, őszli- és kajszinabok...

Gróf Batthyány Zsigmond uradalmi intézősége Csendlak, u. p. Ferenozlak, Vas megye.

"OLLA" bebizonyított legjobb higiénikus GUMMI-különlegesség Teljes jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen.

VÉD JEGY Dió-kivonat az ősz hajnak festésére. Rágotha kipróbált tökéletesen ártalmatlan, a díonák zöld hajából készített hajfestéshez...

MACZUSKI A. Raktárak Budapestben: Török J. gyógyszer. Király-u. 12.

Szingazdag természeti leírások! Makay Béla Hegyen-Völgyön Természeti és vadászképek

Óreg hamis fogakat, zálogcédulákat bármiről, butorokat és mindentelő tárgyakat vesz Wischogrod Jakab, VIII. Tisza Kálmán-tér 13. II. em., 12. Levelező-lapra jövek.

Hirdetések felvételnek a kiadóban

60 korona heti kereset vagy 60-60% jutalékban részesülhet bárki, aki az én világhírű gyártmányaim elárulását átveszi...

Pesti izr. hitközség, Budapest, (VII. Sip-utca 12.) 5478/1913. szám.

Pályázati hirdetmény. A pesti izr. hitközség előjárósága, a közelében levő „Rott József és neje Róza kiházasítási alapítvány” kamataiból a folyó évben esedékes 800 kor. összegű kiházasítási segélyre pályázatot hirdet.

A magyar memoár-irodalom érekesessége! ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM Első kötet

LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

"Hungaria" beszélő-gépek töltesérnyékűek és kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletitítésre is előny kaphatók.

Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körút 4. Körjei árjegyzék.

Felhalálók UTMUTATÓJA szabadalmazott, értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi: Áron és Molnár

Benzinmotorok a raktár felosztása miatt olcsón eladók, V. Michl motorgyárában Schlan (Csehország). Ugyanott 3 drb. vasalógép eladó.

Zálogcédulákat vesznek. Eladó gőssított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kiadótom.

ADORJÁN ANDOR könyve: SORSOK ÉS PÁLYÁK Irodalmi arcképek Ára 3 kor. Kapható: LAMPÉL R. könyvkereskedése

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR legújabb kötete: a világirodalom egyik legbájosabb, lebilincselően kedves és meghatározó művészi terméke: Murger Henri: BOHÉMVILÁG. (Scènes de la Vie de Bohème) Regény. - Ford. KOMOR GYULA. 500 oldal. - Ára csinos kötésben 190